

MALAYSIA

Hari Jumaat
12hb Disember, 1980

PENYATA RASMI PARLIMEN

PARLIAMENTARY DEBATES

DEWAN RAKYAT
HOUSE OF REPRESENTATIVES

PARLIMEN KELIMA
Fifth Parliament

PENGGAL KEDUA
Second Session

KANDUNGANNYA

JAWAPAN-JAWAPAN MULUT BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN
[Ruangan 7639]

USUL-USUL:

Pertubuhan Antara Parlimen-Parlimen ASEAN Malaysia—Penubuhan Jawatan-kuasa [Ruangan 7668]

Waktu Mesyuarat dan Urusan yang dibebaskan daripada Peraturan Mesyuarat dan Penangguhan [Ruangan 7710]

RANG UNDANG-UNDANG:

Rang Undang-undang Pemberian kepada Negeri (Penyenggaraan Pihak-pihak Berkuasa Tempatan) [Ruangan 7670]

Rang Undang-undang Galakan Pelaburan (Pindaan) (No. 2) [Ruangan 7683]

Rang Undang-undang Perbadanan Kemajuan Filem Nasional Malaysia [Ruangan 7688]

Rang Undang-undang Suruhanjaya-suruhanjaya Perkhidmatan (Pindaan) [Ruangan 7719]

Rang Undang-undang Suruhanjaya Pilihanraya (Pindaan) [Ruangan 7721]

Rang Undang-undang Pemernbadanan (Kelayakan Pihak Berkuasa Perundangan Negeri) (Pindaan) [Ruangan 7723]

Rang Undang-undang Pertubuhan Berita Nasional Malaysia (Pindaan) [Ruangan 7731]

DEWAN RAKYAT YANG KELIMA

Penyata Rasmi Parlimen

PENGGAL YANG KEDUA

AHLI-AHLI DEWAN RAKYAT

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, TAN SRI DATO (DR) SYED NASIR BIN ISMAIL, P.M.N., S.P.M.J., S.S.I.J., D.P.M.P., P.I.S., B.S.I.

Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan Menteri Pertahanan, DATO HUSSEIN ONN, D.K. (Johor) (Sri Gading).

” Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Perdagangan dan Perindustrian, DATO SERI DR MAHATHIR BIN MOHAMAD, S.S.D.K., S.P.M.J., S.P.M.S., S.S.A.P. (Kubang Pasu).

Yang Berhormat Menteri Pengangkutan, DATO LEE SAN CHOON, S.P.M.J., S.S.I.J., K.M.N. (Segamat).

” Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, TAN SRI ONG KEE HUI, P.M.N., P.N.B.S., P.G.D.K. (Bandar Kuching).

” Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri, TAN SRI HAJI MUHAMMAD GHAZALI BIN SHAFIE, P.M.N., S.S.A.P., S.I.M.P., S.P.D.K. (Lipis).

” Menteri Kebajikan Am, DATIN PADUKA HAJAH AISHAH BINTI HAJI ABDUL GHANI, D.P.M.S., J.M.N. (Kuala Langat).

” Menteri Wilayah Persekutuan, DATO AMAR HAJI ABDUL TAIB BIN MAHMUD, D.A., S.P.M.J., P.G.D.K. (Samarahan).

” Menteri Luar Negeri, Y.M. TENGKU DATO' AHMAD RITHAUDDEEN AL-HAJ BIN TENGKU ISMAIL, S.P.M.P., P.M.K. (Kota Bharu).

” Menteri Pelajaran, DATO MUSA BIN HITAM, S.P.M.J., S.S.I.J. (Labis).

” Menteri Kewangan, Y.M. TENGKU TAN SRI RAZALEIGH HAMZAH, D.K., P.S.M., S.P.M.K. (Ulu Kelantan).

” Menteri Kesihatan, TAN SRI CHONG HON NYAN, P.S.M., J.M.N. (Batu Berendam).

” Menteri Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah, DATO SHARIFF AHMAD, D.S.A.P., D.I.M.P., J.M.N. (Jerantut).

” Menteri Penerangan, DATO MOHAMED BIN RAHMAT, S.P.M.J., S.S.I.J., D.P.M.J., K.M.N. (Pulai).

” Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat, DATO RICHARD HO UNG HUN, D.P.M.P. (Lumut).

” Menteri Perusahaan Utama, DATO PAUL LEONG KHEE SEONG, D.P.C.M. (Taiping).

” Menteri Pertanian, DATO ABDUL MANAN BIN OTHMAN, D.P.M.T., P.P.T. (Kuala Trengganu).

” Menteri Tenaga, Telekom dan Pos, DATUK LEO MOGGIE ANAK IROK, P.N.B.S. (Kanowit).

Yang Berhormat Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, DATO DR NEO YEE PAN, S.P.M.J., D.P.M.J. (Muar).

„ Menteri Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam, DATO S. SAMY VELLU, D.P.M.S., A.M.N., S.M.S., P.C.M. (Sungei Siput).

„ Menteri Kebudayaan, Belia dan Sukan, DATO MOKHTAR BIN HAJI HASHIM, D.S.N.S. (Tampin).

„ Menteri Perusahaan Awam, DATIN PADUKA RAFIDAH AZIZ, D.P.M.S., A.M.N. (Selayang).

„ Tuan (Timbalan) Yang di-Pertua, DATO MANSOR BIN OTHMAN, K.M.N., P.J.K. (Kuala Pilah).

„ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DATO SRI HAJI KAMARUDDIN BIN HAJI MOHD. ISA, S.P.M.P., K.M.N., J.P. (Larut).

„ Timbalan Menteri Pelajaran, DATO CHAN SIANG SUN, D.I.M.P., J.S.M., A.M.N., P.J.K., J.P. (Bentong).

„ Timbalan Menteri Kesihatan, DR SULAIMAN BIN HAJI DAUD, J.B.S. (Santubong).

„ Timbalan Menteri Pengangkutan, DR GOH CHENG TEIK (Nibong Tebal).

„ Timbalan Menteri Pertanian, TUAN EDMUND LANGGU ANAK SAGA, P.B.S. (Saratok).

„ Timbalan Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat Dato K. Pathmanaban D.S.N.S., K.M.N. (Telok Kemang).

„ Timbalan Menteri Perdagangan dan Perindustrian, DATO LEW SIP HON, D.P.M.S., J.M.N. (Shah Alam).

„ Timbalan Menteri Penerangan, DR LING LIONG SIK (Mata Kuching).

„ Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, DATO HAJI ZAKARIA BIN HAJI ABDUL RAHMAN, D.P.M.T., K.M.N., S.M.T., P.J.K. (Besut).

„ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DATO ABDULLAH BIN ABDUL RAHMAN, D.P.M.T., K.M.N. (Ulu Nerus).

„ Timbalan Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri, TUAN SANUSI BIN JUNID, S.M.K. (Jerlun-Langkawi).

„ Timbalan Menteri Kewangan, DATO MAK HON KAM, D.P.M.P., J.M.N. (Tanjong Malim).

„ Timbalan Menteri Pelajaran, DATO MOHD. NAJIB BIN TUN HAJI ABDUL RAZAK, O.K.I.S., D.S.A.P. (Pekan).

„ Timbalan Menteri Tenaga, Tekelom dan Pos, DATO DR NIK HUSSEIN BIN ABDUL RAHMAN, D.P.M.K., K.M.N. (Kuala Krai).

„ Timbalan Menteri Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam, DATUK CLARENCE E. MANSUL, P.G.D.K. (Penampang).

„ Timbalan Menteri Kebudayaan, Belia dan Sukan, DATO CHIN HON NGIAN, D.S.I.J. (Renggam).

„ Timbalan Menteri Penerangan, DATO HAJI EMBONG BIN YAHYA, D.P.M.J., D.S.I.J., A.M.N., P.I.S. (Ledang).

„ Timbalan Menteri Kewangan, DATO SHAHRIR BIN ABDUL SAMAD, D.P.M.J., P.I.S. (Johor Bahru).

- Yang Berhormat Timbalan Menteri Wilayah Persekutuan, TUAN ABDULLAH BIN HAJI AHMAD, K.M.N., D.J.N. (Kepala Batas).
- „ Timbalan Menteri Pertahanan, TUAN ABU HASSAN BIN HAJI OMAR, S.M.T., S.M.S., P.I.S. (Kuala Selangor).
- „ Timbalan Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat, TUAN WILLIAM LYE CHEE HIEN, A.S.D.K. (Gaya).
- „ Timbalan Menteri Pertanian, TUAN HAJI MOHAMED SUHAIMI BIN DATO HAJI KAMARUDDIN, A.M.N., S.M.S. (Sepang).
- „ Timbalan Menteri Perusahaan Utama, TUAN BUJANG BIN HAJI ULIS, (Simunjan).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Kebudayaan, Belia dan Sukan, TUAN LUHAT WAN (Baram).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Kebajikan Am, TUAN JAWAN ANAK EMPALING, K.M.N. (Rajang).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah, DATO ABDUL JALAL BIN HAJI ABU BAKAR, D.P.M.J., S.M.J., A.M.N. (Batu Pahat).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Perusahaan Awam, TUAN IDRIS BIN ABDUL RAUF, P.C.M., A.M.P., A.M.N. (Parit Buntar).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Perdagangan dan Perindustrian, TUAN ABDUL RAHIM BIN DATUK THAMBY CHIK, A.M.N., P.J.K. (Alor Gajah).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Luar Negeri, TUAN MOHD. KASSIM BIN AHMED (Machang).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Kesihatan, PUAN CHOW POH KHENG *alias* ROSEMARY CHONG, S.M.S. (Ulu Langat).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan, TUAN V. GOVINDARAJ, A.M.N., P.J.K. (Pelabuhan Kelang).
- „ TUAN ABBAH BIN MENGIMBAL *alias* GEORGE ABBAH (Bandau).
- „ TUAN ABDUL GHAFAR BIN BABA (Jasin).
- „ TUAN ABDUL GHANI BIN MISBAH, P.P.N., B.S.K. (Kinabatangan).
- „ TUAN ABDUL KADIR BIN HAJI SHEIKH FADZIR (Kulim-Bandar Bahru).
- „ TAN SRI DATO HAJI ABDUL KADIR BIN YUSOF, P.M.N., S.P.D.K., S.P.M.K., S.S.I.J. (Tenggaroh).
- „ TUAN ABDUL RAHMAN BIN DAUD (Pasir Mas).
- „ DATUK PATINGGI TAN SRI (DR) HAJI ABDUL-RAHMAN BIN YA'KUB, D.P., P.M.N., S.P.M.J., S.I.M.P., S.P.M.K., S.P.D.K., P.N.B.S. (Paloh).
- „ DATO ABDUL SAMAD BIN IRDIS, D.P.M.J., J.M.N., P.J.K. (Jelebu).
- „ TUAN ABDUL SHUKUR BIN HAJI SIRAJ, A.M.N. (Tanjong Karang).
- „ DATUK HAJI ABU BAKAR BIN UMAR, D.S.K.D., S.D.K. (Kota Setar).
- „ TUAN ALIAS BIN MD. ALI, P.J.K. (Ulu Trengganu).
- „ TUAN A. K. ALIUDDIN BIN PENGIRAN HAJI MOHD. TAHIR, A.D.K. (Kimanis).
- „ TUAN HAJI AMPONG BIN PUYON, A.S.D.K., A.D.K., J.P.U., J.P. (Labuk Sugut).

Yang Berhormat DATUK HAJI ASHKAR HASBOLLAH, P.G.D.K. (Marudu).

- " TUAN AU HOW CHEONG, P.M.P. (Telok Anson).
- " TUAN AWANG BIN JABAR, P.J.K. (Dungun).
- " TUAN AZHARUL ABIDIN BIN HAJI ABDUL RAHIM, A.M.P. (Batang Padang).
- " TUAN CHAN TECK CHAN (Kota Melaka).
- " TUAN CHAN KOK KIT *alias* CHAN KIT (Sungai Besi).
- " DR CHEN MAN HIN (Seremban).
- " DATO MICHAEL CHEN WING SUM, D.P.M.S. (Ulu Selangor).
- " TUAN CHIAN HENG KAI (Batu Gajah).
- " TUAN CHIENG TIONG KAI (Sarikei).
- " TUAN RICHARD DAMPING ANAK LAKI (Serian).
- " TUAN PETER PAUL DASON (Bukit Bendera).
- " TUAN V. DAVID (Damansara).
- " TUAN EDWARD ESNEN UNANG (Mukah).
- " DATUK EDWIN ANAK TANGKUN, P.N.B.S., P.B.S., A.B.S. (Batang Lupar).
- " DATUK STEPHEN ROBERT EVANS, P.G.D.K., J.P. (Keningau).
- " TUAN FUNG KET WING (Sandakan).
- " DATO' SERI HAJI HAMZAH BIN DATUK HAJI ABU SAMAH, S.S.A.P., S.I.M.P., S.M.K., S.P.D.K. (Temerloh).
- " DATUK HARRIS BIN MOHD. SALLEH, S.P.D.K., S.P.M.J. (Ulu Padas).
- " TUAN HAJI HASHIM BIN ENDUT, A.M.K. (Ulu Muda).
- " TUAN HAJI HASHIM BIN GHAZALI, A.M.N. (Matang).
- " TUAN HAJI HASSAN ADLI BIN HAJI ARSHAD, J.S.M. (Bagan Datoh).
- " DATO DR HEE TIEN LAI, D.S.I.J., A.M.N., P.I.S., B.S.I., J.P. (Ayer Hitam).
- " TUAN HIEW NYUK YING (Tawau).
- " DATO HISHAMUDDIN BIN HAJI YAHAYA, S.A.P. (Maran).
- " TUAN HUSSEIN BIN MAHMOOD (Tanah Merah).
- " TUAN IBRAHIM BIN MUHAMMAD, P.B., P.P.M., P.P.N. (Rantau Panjang).
- " TUAN HAJI IKHWAN BIN NASIR (Pontian).
- " TUAN ISMAIL BIN ARSHAD, A.M.K. (Jerai).
- " TUAN ISMAIL *alias* MANSOR BIN SAID, A.M.N. (Kemaman).
- " TUAN JAMALUDDIN BIN HAJI SUHAIMI, A.M.N., P.J.K. (Sabak Bernam).
- " TUAN KAMALUDDIN BIN MAAMOR (Hilir Perak).
- " TUAN KARPAL SINGH (Jelutong).
- " TUAN MARK KODING (Kinabalu).
- " DATUK LEE BOON PENG, D.S.N.S., A.M.N., P.J.K., J.P. (Mantin).

Yang Berhormat TUAN LEE KAW (Kluang).

- „ TUAN LEE LAM THYE (Kuala Lumpur Bandar).
- „ TUAN LIBEN ANAK KATO (Betong).
- „ TUAN LIM CHO HOCK (Ipoh).
- „ TUAN LIM KIAM HOON *alias* LIM AH YING, A.M.K. (Padang Serai).
- „ TUAN LIM KIT SIANG (Petaling).
- „ DATUK LEONARD LINGGI ANAK JUGAH, P.N.B.S., J.B.S. (Kapit).
- „ TUAN MOHAMAD TAJOL ROSLI BIN MOHAMED GHAZALI, A.M.P. (Gerik).
- „ TUAN HAJI MOHAMED BIN HAJI ALI, K.M.N., A.M.N., P.B. (Nilam Puri).
- „ TUAN MOHAMED KHIR JOHARI (Kuala Muda).
- „ TAN SRI DATUK HAJI MOHAMED SAID BIN KERUAK, P.M.N., S.P.D.K. (Kota Belud).
- „ TUAN HAJI MOHAMMAD TAUFECK BIN O.K.K. HAJI ASNEH, D.S.K., B.K., P.P.M. (Hilir Padas).
- „ TUAN MOHD. ALI BIN M. SHARIFF (Kuantan).
- „ TUAN MOHD. BAKRI BIN ABDUL RAIS, P.M.P., A.M.P. (Parit).
- „ TUAN HAJI MOHD. IDRIS BIN HAJI IBRAHIM, J.S.M. (Setapak).
- „ TUAN MOHD. NAKHAIE BIN HAJI AHMAD (Baling).
- „ TUAN HAJI MOHD. ZAIN BIN ABDULLAH, S.M.K. (Bachok).
- „ TUAN MUHYIDDIN BIN HAJI MOHAMED YASSIN, P.I.S., S.M.J. (Pagoh).
- „ TUAN JONATHAN NARWIN ANAK JINGGONG (Lubok Antu).
- „ TUAN HAJI NIK ABDUL AZIZ BIN NIK MAT, K.M.N., J.P. (Pengkalan Chepa).
- „ DATO NIK HASSAN BIN WAN ABDUL RAHMAN, S.P.M.T., P.N.B.S., P.S.D., K.M.N. (Kuala Nerus).
- „ DATUK JAMES PETER ONGKILI, D.I.M.P. (Tuaran).
- „ TUAN OO GIN SUN, A.M.K., S.D.K., J.P. (Alor Setar).
- „ TUAN PATRICK ANEK UREN (Mas Gading).
- „ TUAN P. PATTO (Menglembu).
- „ TUAN RACHA UMONG, P.B.S. (Bukit Mas).
- „ DATO' HAJI RAMLI BIN OMAR, D.P.M.P., K.M.N., P.M.P. (Bagan Serai).
- „ DATUK HAJI SAKARAN BIN DANDAI, S.P.D.K., J.P. (Silam).
- „ DATUK SENU BIN ABDUL RAHMAN, P.G.D.K. (Kuala Kedah).
- „ TUAN SEOW HUN KHIM (Bukit Mertajam).
- „ TUAN SHAARI BIN JUSOH, J.M.N., A.M.P., P.P.N., P.P.M. (Kangar).
- „ TUAN SHAMSURI BIN MD. SALLEH, A.M.N., P.K.T., J.P. (Balik Pulau).
- „ PUAN SHARIFFAH DORAH BINTI MOHAMMED, A.M.N., B.S.I., P.S.I. (Semerah).
- „ TUAN SIBAT MIYUT ANAK TAGONG (Ulu Rajang).

Yang Berhormat TAN SRI DATO SYED AHMAD SHAHABUDDIN AL-HAJ, P.S.M., S.P.M.K.,
S.S.D.K., P.N.B.S., P.G.D.K., J.M.N., J.P. (Padang Terap).

- „ TUAN THOMAS SALANG SIDEN (Julau).
- „ TUAN SYED HASSAN BIN SYED MOHAMED, A.M.P., P.J.K. (Arau).
- „ TUAN RAYMOND SZETU MEI THONG (Lambir).
- „ TUAN TAN KOON SWAN, A.M.P., J.P. (Raub).
- „ DR TAN TIONG HONG (Kepong).
- „ TENGKU NOOR ASIAH BINTI TENGKU AHMAD, A.M.N., P.B. (Tumpat).
- „ TUAN TING CHEK MING (Bruas).
- „ TUAN TING LING KIEW (Bintulu).
- „ TUAN UMAR BIN HAJI ISMAIL, A.M.N., P.P.T. (Padang Rengas).
- „ WAN MOHD. NAJIB BIN WAN MOHAMAD (Pasir Puteh).
- „ WAN ZAINAB BINTI M. A. BAKAR, A.M.N., P.J.K. (Sungai Petani).
- „ TUAN WONG HOONG KEAT (Tanjong).
- „ DATUK DR WONG SOON KAI, P.N.B.S., P.B.S. (Sibu).
- „ TUAN YANG CHOONG FU, J.P. (Kinta).
- „ PUAN YONG FATIMAH BINTI MOHD. RAZALI, A.M.N., P.J.K. (Kuala Kangsar).
- „ DATUK STEPHEN YONG KUET TZE, P.N.B.S. (Padawan).
- „ DATO HAJI YUSOF BIN MALIM KUNING *alias* ABDUL RAHMAN BIN MOHD.
JANI, D.P.M.J., P.I.S., B.S.I. (Panti).
- „ TUAN HAJI ZABIDI BIN HAJI ALI, P.J.K. (Permatang Pauh).

DEWAN RAKYAT

PEGAWAI-PEGAWAI KANAN

Setiausaha Dewan Rakyat: Datuk Azizul Rahman bin Abdul Aziz.

Timbalan Setiausaha: Haji Mohd. Salleh bin Abu Bakar.

Penolong Setiausaha: Ghazali bin Haji Abdul Hamid.

Penolong Setiausaha: Abdullah bin Abdul Wahab.

BAHAGIAN PENYATA RASMI PARLIMEN

Penyunting: Yahya Manap.

Penolong Penyunting: P. B. Menon.

Penolong Penyunting: Haji Osman bin Sidik.

Pemberita-pemberita:

N. Ramaswamy.

Louis Yeoh Sim Ngoh.

Abdul Rahman bin Haji Abu Samah.

Suhor bin Husin.

Amran bin Ahmad.

Mohd. Saleh bin Mohd. Yusof.

Margaret Chye Kim Lian.

Puan Ng Chong Kin.

Puan Kong Yooi Thong.

Juliah binti Awam.

Supiah binti Dewak.

Ismail bin Hassan.

Shamsiah binti Mohd. Yusof.

Kalsom binti Ghazali.

BENTARA MESYUARAT

Mejar (B) Musa bin Alang Ahmad.

MALAYSIA

DEWAN RAKYAT

Jumaat, 12hb Disember, 1980

Mesyuarat dimulakan pada pukul 2.30 petang

DOA

*(Tuan Yang di-Pertua mempengerusikan Mesyuarat)*JAWAPAN-JAWAPAN MULUT
BAGI PERTANYAAN-
PERTANYAANPEMBONCENG MOTOSIKAL DI
BAWAH UMUR 12 TAHUN

1. Puan Yong Fatimah binti Mohd. Razali minta Menteri Pengangkutan menyatakan adakah Kerajaan berhajat hendak melarang pembonceng-pembonceng motosikal di bawah umur 12 tahun sepertimana yang dikuatkuasakan oleh Kerajaan Singapura, jika tidak, mengapa.

Timbalan Menteri Pengangkutan (Dr Goh Cheng Teik): Tuan Yang di-Pertua, Kementerian Pengangkutan belum ada cadang melarang pembonceng motosikal di bawah umur 12 tahun.

Keselamatan memandu di jalanraya adalah soal sikap, lebih-lebih lagi ia adalah soal sama ada pemandu mematuhi atau tidak undang-undang jalanraya. Motosikal-motosikal adalah bentuk pengangkutan yang paling digemari di kalangan orang-orang yang berpendapatan rendah terutamanya di kawasan-kawasan luar bandar dan pendalaman.

PEMBERSIHAN POKOK-POKOK
KAYU DAN BELUKAR

2. Tuan Haji Hashim bin Endut minta Menteri Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam menyatakan berapa kalikah dalam setahun pokok-pokok kayu dan belukar tebal di kiri kanan jalan menuju ke Muda Dam, Kedah dari Naka, Sik dan dari Pedu, yang mana begitu merbahaya kepada keselamatan pasukan keselamatan kita, dibersihkan dan pembersihan sekali setahun adalah tidak

mencukupi oleh kerana peristiwa ganas serang hendap di jalanraya Kroh/Baling tahun lalu adalah disebabkan semak samun jenis ini. Adakah Kerajaan bercadang menambah lagi peruntukan untuk tujuan ini; jika tidak, mengapa.

Menteri Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam (Dato' S. Samy Vellu): Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya kerja-kerja pembersihan tersebut adalah dijalankan sebanyak 3 kali setahun dan kerja-kerja pembersihan itu akan lebih kerap dijalankan jika terdapat belukar atau pokok-pokok tumbuh dengan cepat.

Tuan Haji Hashim bin Endut: Terima kasih atas jawapan yang diberi oleh Menteri yang berkenaan tetapi dari segi keselamatan inginlah saya hendak bertanya Menteri yang berkenaan nampaknya di tempat itu, selain daripada pokok-pokok semak samun, jalanraya yang kena booby-trap semenjak tahun 70an sampai hari inipun tidak diperbaiki. Apakah sebabnya perkara yang macam ini jadi begitu.

Tuan Yang di-Pertua: Pertanyaan asal bertanyakan hal pokok sahaja.

Tuan Haji Hashim bin Endut: Dari segi keselamatan, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Itu kalau Yang Berhormat Menteri hendak menjawab, boleh; kalau tidakpun, tidak mengapa.

Dato' S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, JKR Kedah hanya membersihkan belukar-belukar di kawasan 10 kaki kiri dan kanan jalan, yang lebihnya adalah tanggungjawab Pejabat Daerah.

Walau bagaimanapun, apa yang ditimbulkan oleh Ahli Yang Berhormat dalam soalan ini saya telah menyiasat dan kita sedang mengambil tindakan untuk memberi sedikit pandangan atas perkara-perkara ini.

UNDANG-UNDANG ATAS KESALAHAN BERMUKAH/KHALWAT

3. Puan Shariffah Dorah binti Mohammed minta Perdana Menteri menyatakan sama ada beliau sedar bahawa dalam kes-kes bermukah dan khalwat dan kesalahan-kesalahan seumpama itu yang dilakukan oleh wanita Islam dan lelaki bukan Islam hanya wanita Islam dihukum sementara pasangan mereka dilepaskan sahaja dan jika ya, sama ada undang-undang akan dibuat kedua-dua belah pihak menerima hukuman.

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Dato' Abdullah bin Abdul Rahman): Tuan Yang di-Pertua, Kerajaan memang sedar atas kenyataan yang dibuat oleh Ahli Yang Berhormat itu dalam pertanyaannya. Kesalahan-kesalahan bermukah, khalwat dan sebagainya ialah kesalahan di bawah undang-undang pentadbiran agama Islam yang dibuat oleh Dewan Undangan sesuatu negeri dan undang-undang ini hanya boleh digunakan terhadap orang-orang Islam sahaja.

Berkenaan dengan bahagian yang kedua pertanyaan itu, oleh kerana Perlembagaan telah memberi jaminan bahawa seseorang itu bebas untuk menganuti apa-apa agama yang dipilihnya sendiri maka undang-undang tidak boleh dibuat untuk memaksa orang-orang bukan Islam untuk mematuhi peruntukan-peruntukan undang-undang yang meliputi orang-orang Islam sahaja.

Datuk Edwin anak Tangkum: Tuan Yang di-Pertua, oleh kerana saya tidak berapa faham berkaitan apakah erti bermukah, saya ingin bertanya apakah makna mukah daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri yang berkenaan.

Tuan Yang di-Pertua: Itu tengok dalam kamuslah! (*Ketawa*).

Tuan Lee Kaw: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Saya ingin mendapat tahu dari Timbalan Menteri yang berkenaan setakat hari ini adakah undang-undang sivil yang lain yang boleh digunakan selain daripada undang-undang untuk orang-orang Muslim yang boleh charge orang-orang bukan Islam jikalau ada kes khalwat.

Dato' Abdullah bin Abdul Rahman: Tuan Yang di-Pertua, jawapannya tiada.

Tuan Mohd. Nakhaie bin Haji Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, berapa kali kita telah dengar bahawa Kerajaan memang sedang menimbangkan untuk mengenakan juga hukuman kepada orang-orang bukan Islam yang berkhawat dengan orang-orang Islam.

Saya ingin mendapat tahu daripada Timbalan Menteri yang berkenaan bagaimanakah reaksi daripada orang-orang bukan Islam terhadap ura-ura hendak mengenakan juga hukuman itu kepada mereka dan apakah sebenarnya alasan orang-orang bukan Islam yang tidak mahu dikenakan hukuman itu, kalau ada golongan yang tidak mahu dikenakan hukuman ke atas orang-orang yang berkhawat.

Dato' Abdullah bin Abdul Rahman: Tuan Yang di-Pertua, saya tidak boleh hendak memberitahu bagaimana reaksi orang-orang yang bukan Islam kerana itu semata-mata pendapat masing-masing.

Datuk Haji Abu Bakar bin Umar: Tuan Yang di-Pertua, adakah Kerajaan Pusat bercadang untuk mengambil alih undang-undang pentadbiran Islam ini daripada Kerajaan-kerajaan Negeri.

Tuan Yang di-Pertua: Siapa yang hendak ambil alih? Saya pun tidak dengar! Angkat sedikit suara, Ahli Yang Berhormat dari Kota Setar selalu suara rendah!

Datuk Haji Abu Bakar bin Umar: Kerajaan Federal, maknanya Parlimen mengambil alih undang-undang untuk menghukum khalwat daripada Kerajaan-kerajaan Negeri.

Dato' Abdullah bin Abdul Rahman: Tuan Yang di-Pertua, mengikut Perlembagaan perkara agama ini perkara Negeri.

Tuan Yang di-Pertua: Maksud Ahli Yang Berhormat dari Kota Setar undang-undang moral agaknya!

Tuan Mohd. Nakhaie bin Haji Ahmad: Tadi Yang Berhormat Timbalan Menteri menyatakan bahawa beliau tidak mengetahui apa reaksi daripada orang-orang bukan Islam mengenai hukuman yang sama ke atas orang-orang yang melakukan khalwat. Tetapi bukan kah mengenakan undang-undang yang sama itu sama ada di segi agama atau di segi moral merupakan suatu langkah yang bijak dan mengapa Kerajaan berlengah-lengah untuk

mengenakan hukuman yang sama itu sama ada atas nama moral ataupun atas nama agama?

Dato' Abdullah bin Abdul Rahman: Tuan Yang di-Pertua, undang-undang belum ada lagi, jadi susahlah hendak kita sebutkan tentang reaksi daripada orang-orang yang bukan Islam.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli Yang Berhormat dari Baling bertanya adakah lagi usaha-usaha dan mengapa dilambatkan?

Tuan Lee Kaw: Menurut jawapan dari Timbalan Menteri yang berkenaan tidak ada undang-undang yang boleh digunakan kepada kes orang bukan Muslim ini. Adakah Timbalan Menteri yang berkenaan akan bercadang untuk mengadakan satu undang-undang oleh kerana jikalau kita kemukakan kes ini, ini adalah satu ketidakadilan, seorang Islam kena dihukum dalam Mahkamah mengikut Undang-undang Islam tetapi jikalau ada 2 orang yang bersalah mestilah keduanya kena charge sebab ini satu kes moral. Adakah Timbalan Menteri akan menimbang-kan satu undang-undang bukan Islamic Law tetapi dalam Civil Law?

Dato' Abdullah bin Abdul Rahman: Tuan Yang di-Pertua, oleh kerana perkara ini menyentuh Perlembagaan maka kenalah dikaji dengan teliti perkara seperti ini.

Tuan Yang di-Pertua: Maksud Ahli Yang Berhormat itu bukan Perlembagaan, barangkali masuk Penal Code agaknya.

Wan Mohd. Najib bin Wan Mohamad: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin bertanya Yang Berhormat Timbalan Menteri adakah benar orang-orang bukan Islam boleh bersekedudukan dan boleh berkhwalat lebih-lagi kalau mereka itu berniat hendak kahwin?

Tuan Yang di-Pertua: Itu tidak payahlah, jawapannya serupa sahaja! (*Ketawa*).

PEKERJA MALAYSIA DI TIMUR TENGAH

4. Tuan Lee Lam Thye minta Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat menyatakan sama ada telah menerima apa-apa laporan yang dibuat oleh para pekerja Malaysia yang pulang dari negara Timur Tengah yang mengadu tentang eksploitasi ke atas pekerja, jika ada apakah

tindakan yang sedang dirancang oleh Kerajaan bagi melindungi kebajikan pekerja-pekerja kita di sana di samping memerhati dan memeriksa agen-agen yang bertanggungjawab mengambil pekerja-pekerja Malaysia untuk bekerja di negara-negara Timur Tengah.

Timbalan Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat (Tuan William Lye Chee Hien): Tuan Yang di-Pertua, baru-baru ini Kementerian saya menerima aduan daripada beberapa orang pekerja Malaysia yang telah pulang dari negara Timur Tengah yang mendakwa mereka tidak diberi layanan seperti yang dijanjikan oleh sebuah syarikat agensi pekerjaan swasta tempatan yang bertanggungjawab mengambil mereka. Siasatan telah dibuat dan langkah selanjutnya sedang diambil. Sayugia diingatkan oleh sebab ketiadaan undang-undang tertentu, tindakan wajar mungkin sukar diambil ke atas orang-orang yang bertanggungjawab.

Kerajaan sedar tentang adanya amalan setengah-setengah agensi pekerjaan swasta yang mengakibatkan berbagai-bagai kesulitan kepada pekerja-pekerja termasuklah pekerja-pekerja Malaysia yang dihantar bekerja di seberang laut. Kementerian saya memang memandang berat tentang perkara ini dan usaha perlu telahpun diambil untuk melindungi pekerja-pekerja serta bakal-bakal pencari kerja dari dieksploitasikan oleh agensi pekerjaan swasta yang tidak bertanggungjawab.

Sebagaimana Ahli-ahli Yang Berhormat sedia maklum, baru-baru ini Dewan yang mulia ini telah membahas dan meluluskan Rang Undang-undang Agensi Pekerjaan Swasta. Saya ingin mengucapkan tahniah dan terima kasih kepada Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar kerana memberi sokongan kepada Rang Undang-undang tersebut. Apabila dikuatkuasakan kelak Undang-undang ini akan dapat memberi perlindungan kepada pencari-pencari kerja sama ada untuk bekerja di dalam atau di luar negeri, serta memberi kuasa kepada Kerajaan untuk mencegah apa sahaja amalan-amalan yang bertentangan dengan kebajikan pekerja-pekerja.

Tuan Lee Lam Thye: Tuan Speaker, sunguhpun saya sedar bahawa pada baru-baru ini Dewan telah meluluskan satu Rang Undang-undang berkenaan dengan Agensi Pekerjaan Swasta yang bertujuan untuk mengawasi semua agensi-agensi pekerjaan

swasta, saya suka bertanya Yang Berhormat Timbalan Menteri yang berkenaan sama ada beliau sedar bahawa oleh kerana hendak mengambil masa untuk melaksanakan Rang Undang-undang ini tetapi buat sementara ini saya suka mendapat tahu, selain daripada syarikat yang disentuh oleh saya di dalam soalan asal yang telah dijawab oleh Timbalan Menteri, berapakah aduan-aduan yang telah diterima oleh Jabatan Buruh dan Tenaga Rakyat sehingga hari ini dan adakah Jabatan yang berkenaan telah berhubung dengan Kedutaan kita di Timur Tengah untuk mendapat satu laporan yang benar tentang kedudukan perkara ini.

Tuan William Lye Chee Hien: Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat itu ada bertanya mengenai satu bilangan, jadi saya minta notis.

Tuan Hussein bin Mahmood: Tuan Yang di-Pertua, daripada jawapan Yang Berhormat Timbalan Menteri tadi beliau mengakui bahawa terdapat sebuah agensi pekerjaan swasta yang terlibat dengan masalah pekerja-pekerja kita di Timur Tengah yakni yang telah memberi layanan yang tidak baik. Soalan saya ialah memandangkan bahawa Dewan ini baru sahaja meluluskan satu Rang Undang-undang Agensi Pekerjaan Swasta yang antara lain memerlukan pendaftaran kesemua agensi-agensi pekerjaan swasta sebanyak 35 yang wujud hari ini dalam masa sebulan, adakah pihak Menteri atau Timbalan Menteri yang berkenaan akan menimbangkan supaya syarikat ataupun agensi pekerjaan swasta yang terlibat mengenai pekerja-pekerja di Timur Tengah ini tidak akan diberi lesen atau sekurang-kurangnya pemberian lesen kepadanya itu diperketatkan?

Tuan William Lye Chee Hien: Tuan Yang di-Pertua, jawabannya ya.

Tuan Mohd. Nakhaie bin Haji Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, bolehkah Yang Berhormat Timbalan Menteri memberitahu kepada Dewan ini tentang bentuk-bentuk eksploitasi dan gambaran eksploitasi yang telah berlaku ke atas pekerja-pekerja Malaysia di Timur Tengah mengikut kenyataan-kenyataan dan laporan-laporan yang diterima oleh Kementerian beliau?

Tuan William Lye Chee Hien: Tuan Yang di-Pertua, kebanyakan aduan itu ialah berkaitan dengan gaji adalah kurang daripada

yang dijanjikan sebelum mereka meninggalkan negara ini dan juga berkenaan tidak cukup air atau tempat tinggal tidak sesuai dan ada juga pekerja yang beragama Islam tidak diberi peluang untuk bersembahyang Jumaat.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Tuan Azharul Abidin bin Haji Abdul Rahim.

Tuan Mohd. Bakri bin Abdul Rais: Tuan Yang di-Pertua, dengan izin, soalan No. 5.

KENDERAAN KERAJAAN DENGAN PELAPEK TAYAR

5. Tuan Mohd. Bakri bin Abdul Rais (*di bawah S.O. 24 (2)*) minta Menteri Pengangkutan menyatakan mengapa kenderaan-kenderaan Kerajaan seperti lori dan kenderaan berat yang dimiliki oleh JKR, Dewan Bandaraya dll. tidak ditutup dengan pelapek tayar (tyre flaps) kerana ketiadaan pelapek ini akan membahayakan kenderaan-kenderaan yang mengekorinya.

Dr Goh Chen Teik: Tuan Yang di-Pertua, soalan yang dikemukakan oleh Ahli Yang Berhormat itu adalah terlalu umum. Soal menyelenggara kenderaan-kenderaan Kerajaan seperti lori dan kenderaan berat yang dimiliki oleh Jabatan Kerjaraya, Dewan Bandaraya dan jabatan-jabatan lain adalah di bawah tanggungjawab Ketua Jabatan masing-masing. Bagi pihak Jabatan Pengangkutan Jalan ia akan bertindak terhadap kenderaan sesiapa pun yang tidak mematuhi Kaedah 31, Kaedah-kaedah Kereta-kereta Motor Pembinaan dan Penggunaan 1959, Ordinan Lalulintas mengenai pelapek tayar (mud flaps).

Tuan Hussein bin Mahmood: Tuan Yang di-Pertua, walaupun jawapan Yang Berhormat Timbalan Menteri tadi mengatakan bahawa kenderaan-kenderaan ini adalah tanggungjawab badan-badan berkenaan umpamanya Dewan Bandaraya. Soalan saya, apakah tindakan setakat hari ini yang telah dijalankan oleh pihak Kementerian beliau terhadap kenderaan-kenderaan Kerajaan ataupun badan-badan Kerajaan yang tidak mempunyai tyre flaps ini.

Dr Goh Cheng Teik: Tuan Yang di-Pertua, kalau didapati ada kereta Kerajaan tanpa mud flaps, tindakan biasa akan diambil mengikut provision dalam Ordinan Lalulintas.

Tuan Haji Ikhwan bin Nasir: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri apakah beliau dan Kementerian beliau sedar bahawa keadaan yang berlaku kepada kenderaan-kenderaan Kerajaan itu telah mencemarkan nama baik kita kerana telah didapati bahawa kesukaran-kesukaran ini ataupun perbuatan melanggar undang-undang ini boleh menjelaskan kecekapan enforcement di Kementerian Yang Berhormat itu.

Dr Goh Cheng Teik: Tuan Yang di-Pertua, saya tidak sedar dan kalau Ahli Yang Berhormat boleh memberi saya butir-butir, saya boleh mengarahkan Bahagian Penguatkuasa Jabatan Pengangkutan Jalan supaya bertindak.

Dato Haji Mohd. Idris bin Haji Ibrahim: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Saya hendak bertanya kepada Timbalan Menteri Pengangkutan sama ada beliau sedar atau tidak bukan sahaja kenderaan-kenderaan Kerajaan seperti lori dan kenderaan berat yang tidak mempunyai pelapik bahkan juga tidak mempunyai insurans, sama ada perkara ini betul atau tidak.

Dr Goh Cheng Teik: Saya tidak sedar.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Tuan Haji Hashim bin Haji Ghazali.

Tuan Au How Cheong: Tuan Yang di-Pertua, dengan izin, soalan yang ke-6.

KENAIKAN HARGA BARANG-BARANG

6. Tuan Au How Cheong (di bawah S.O. 24 (2)) minta Menteri Perdagangan dan Perindustrian menyatakan sama ada beliau sedar baharu-baharu ini harga barang telah naik sebelum diisytiharkan harga minyak naik ialah disebabkan berita-berita akhbar menyatakan harga minyak akan naik dan ucapan yang dibuat oleh beberapa orang Menteri menyatakan harga minyak akan naik, jika sedar, adakah beliau bercadang pada masa hadapan jika hendak diisytiharkan harga minyak naik atau harga lain-lain keperluan naik hanya akan diisytiharkan oleh Menteri yang berkenaan di TV dan Radio sehari sebelum tarikh naik harga.

Timbalan Menteri Perdagangan dan Perindustrian (Dato' Lew Sip Hon): Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kenaikan harga barang-barang di

negara ini bukanlah bergantung semata-mata atas kenaikan harga barang-barang petroleum tetapi juga disebabkan oleh kenaikan lain-lain kos seperti kos bahan mentah, kos buruh, kos pengangkutan dan sebagainya. Dengan demikian tidaklah menjadi satu perkara yang ganjil sekiranya berlaku kenaikan harga barang-barang sebelum kenaikan harga barang-barang petroleum diisytiharkan.

Mengenai cadangan Ahli Yang Berhormat supaya pengisytiharan kenaikan harga barang-barang dibuat sehari sebelum tarikh kenaikan, ingin saya menjelaskan bahawa ini adalah amalan yang dilakukan pada masa sekarang.

JALAN TAMBAK BARU SINGAPURA-JOHOR

7. Dato Haji Yusof bin Malim Kuning minta Menteri Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam menyatakan adakah Kerajaan bercadang hendak membina jalan tambak yang baru untuk menghubungkan antara Republik Singapura dengan Malaysia (Johor), oleh kerana memandangkan Tambak Johor yang ada sekarang ini selalu sesak dan terpaksa menunggu berjam-jam lamanya terutama di hari-hari cuti di kedua-dua Negara tersebut, dan jika ada, bilakah projek ini akan dimulakan dan dijangka siap.

Dato' S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, perkara ini perlu dikaji terlebih dahulu.

Tuan Hussein bin Mahmood: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Saya juga bersetuju bahawa perkara ini perlu dikaji dahulu memandangkan bahawa akhir-akhir ini Tambak Johor adalah selalu sesak. Apakah setakat hari ini pihak Kementerian Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam telahpun memulakan kajian untuk mengadakan sebuah lagi tambak menghubungi di antara Republik Singapura dengan Malaysia.

Dato' S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, oleh kerana beberapa sebab, saya tidak boleh menambah apa-apa keterangan atas perkara ini lagi.

Wan Mohd. Najib bin Wan Mohamad: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin bertanya Yang Berhormat Menteri apakah dengan penubuhan atau dengan membina satu lagi

jambatan menghubungkan Singapura itu akan menguntungkan rakyat Singapura dan apakah Kementerian bercadang tidak akan membuat kajian ini tidak akan membina satu lagi tambak ini selagi tidak menguntungkan negara kita.

Dato' S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, kepada Ahli Yang Berhormat itu jawapan daripada saya serupa juga, iaitu saya tidak boleh memberi apa-apa keterangan sungguhpun ada banyak sebab-sebabnya.

Tuan Haji Ikhwan bin Nasir: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin bertanya Yang Berhormat Timbalan Menteri tentang kesesakan di Tambak Johor itu, apakah Kementerian beliau telah mengkaji bahawa kesesakan ke Singapura amatlah kurang tetapi kesesakan dari Singapura masuk ke pintu besar Malaysia di Johor Bahru begitu buruk, apakah yang telah dibuat dari kajian Kementerian beliau?

Dato' S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat itu, masa belum sampai untuk menyampaikan apa-apa keterangan atas kajian lagi.

Dato' Haji Yusof bin Malim Kuning: Soalan tambahan. Walaupun Yang Berhormat belum sedia untuk memberi keterangan tetapi keadaan sesak itu berlaku sekarang ini. Jadi jangka panjangnya barangkali Yang Berhormat belum boleh memberi keterangan, tetapi apakah jangka pendek bagi menyelesaikan masalah kesesakan yang berlaku sekarang. Itu soalan saya.

Dato S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, Kementerian kami telah mengambil tindakan untuk menyelesaikan masalah-masalah trafik dan lain-lain di kawasan itu. Tetapi masalah untuk mendapat perhubungan yang kedua di antara Singapura dan tanah besar Malaysia belum dapat diselesaikan. Tetapi saya tidak mahu menambah dengan panjangnya atas perkara ini, sebab itu saya Mengesyorkan kepada Ahli-ahli di sini, saya telah mengambil perhatian atas apa-apa masalah yang ada di Johor Bahru berkenaan trafik dan lain-lain.

Tuan Yang di-Pertua: Soalan tambahan atau soalan yang tidak dijawab oleh Yang Berhormat Menteri hanya kalau ianya rahsia di bawah Peraturan 23 (1) (f) atau demi kepentingan orang ramai di bawah Peraturan

24, dengan izin Yang di-Pertua. Yang Berhormat Tuan Oo Gin Sun.

Tuan Haji Hashim bin Endut: Tuan Yang di-Pertua, dengan izin, soalan yang ke 8.

BANK NEGARA MALAYSIA— PENOLAKAN PINJAMAN

8. Tuan Haji Hashim bin Endut (*di bawah S.O. 24 (2)*) minta Menteri Kewangan menyangkal, memandangkan kepada Bank Pusat Malaysia baru-baru ini menolak cadangan sebuah bank tempatan kepunyaan Kerajaan bagi meminjamkan dua puluh juta ringgit (\$20 juta) kepada Syarikat Jepun C Itoh & CO., sebab-sebab penolakan itu kerana pinjaman seumpama itu tiada melibatkan pemindahan sebenar Ringgit Malaysia ke Seberang Laut dan penolakan itu telah membangkitkan publisiti berlawanan di Seberang Laut.

Timbalan Menteri Kewangan Dato' Shahrir bin Abdul Samad: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, peraturan-peraturan kawalan pertukaran wang menyekat bank-bank perdagangan dari memberi pinjaman kepada bukan permastautin yang menjalankan perniagaannya di luar Malaysia. Peraturan tersebut adalah selaras dengan dasar Kerajaan supaya sumber ringgit digunakan sepenuhnya untuk membiayai aktiviti ekonomi yang produktif di negara kita sendiri. Oleh itu penolakan Bank Negara Malaysia terhadap pinjaman yang dimaksudkan itu adalah sejajar dengan dasar dan peraturan tersebut memandangkan bahawa perolehan pinjaman tersebut akan digunakan untuk membiayai aktiviti yang secara langsung tidak mengembangkan keupayaan daya pengeluaran negara. Dalam pada itu, pada pendapat saya, simpanan-simpanan yang dibuat dengan susah payah oleh rakyat seharusnya digunakan untuk mengembangkan ekonomi negara kita sendiri dan bukannya untuk negara-negara lain yang telah maju lebih-lebih lagi pada masa ini di mana permintaan bagi kredit Bank Negara kita adalah tinggi.

PENCEMARAN SUNGAI

9. Tuan Wong Hoong Keat minta Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar menyatakan sama ada beliau sedar akan pencemaran sungai, udara dan laut adalah menjadi satu

ancaman dan bahaya kepada bahan semula jadi kita dan nyawa manusia dan sungguhpun banyak seruan oleh organisasi Alam Sekitar dan masyarakat, Kementerian gagal menguatkuasa Akta Kualiti Alam Sekitar 1974 dan menyatakan langkah-langkah yang telah diambil untuk menguatkuasakan Akta ini.

Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar (Tan Sri Ong Kee Hui): Tuan Yang di-Pertua, saya memang sedar di atas masalah-masalah pencemaran alam sekitar di negara ini. Kementerian saya telah mengambil tindakan-tindakan yang sewajarnya bagi mengatasi masalah-masalah yang dihadapi khasnya dengan terlaksananya Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974 yang dikuatkuasakan mulai 15hb April 1975.

Tindakan-tindakan yang telah diambil selanjutnya adalah seperti berikut:

1. Beberapa Peraturan telah disediakan di bawah Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974, iaitu—
 - (i) Peraturan-peraturan Kualiti Alam Sekeliling (Premis Yang Ditetapkan) (Minyak Kelapa Sawit Mentah) 1977;
 - (ii) Peraturan-peraturan Kualiti Alam Sekeliling (Udara Bersih) 1978;
 - (iii) Peraturan-peraturan Kualiti Alam Sekeliling (Premis Yang Ditetapkan) (Getah Asli Mentah) 1978; dan
 - (iv) Peraturan-peraturan Kualiti Alam Sekeliling (Kumbahan dan Effluen Effluen Perindustrian) 1979.

Selain daripada itu Peraturan-peraturan telah dibuat di bawah Ordinan Lalulintas Jalanraya 1958, Kaedah-kaedah Kereta Motor (Kawalan Pelepasan Asap dan Gas) 1977, di Semenanjung Malaysia sahaja.

2. Kementerian saya juga menyediakan garis-garis panduan kepada Kerajaan-kerajaan Negeri dan Pihak-pihak Berkuasa Tempatan untuk dikuatkuasakan di bawah undang-undang dan peraturan-peraturan pihak-pihak yang berkenaan:
 - (a) Mengawal dan mencegah hakisan dan kelodakan tanah;
 - (b) Penempatan dan perlingkungan industri-industri;
 - (c) Penilaian kesan-kesan alam sekitar; dan

(d) Kod Amalan untuk lupusan Buangan Pepejal ke atas tanah.

3. Mengadakan Rancangan Kontingensi bagi mengawal dan mencegah tumpahan minyak di Selat Melaka.

Tambahan lagi, kaedah-kaedah selanjutnya di bawah Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974 bagi kawalan pencemaran bunyi bising dan laut sedang dirumuskan dan dijangka berkuatkuasa dalam tahun 1981.

Tindakan-tindakan yang sewajarnya telah dan sedang diambil ke atas mana-mana pihak yang telah ingkar dan melanggar peraturan-peraturan tersebut tadi. Setakat ini tindakan-tindakan yang telah diambil adalah seperti berikut:

- (a) Penguatkuasaan Peraturan-peraturan Alam Sekeliling (Udara Bersih)—arahan-arahan telah dikeluarkan berjumlah 113 kes, amaran-amaran 358 kes dan kes-kes yang dikompaun berjumlah 53, tindakan Mahkamah 1.
- (b) Penguatkuasaan Kaedah-kaedah Kereta Motor tindakan telah diambil bersama dengan pihak Polis dan Jabatan Pengangkutan. Dari 6,736 ujian sebanyak 2,451 kes telah disaman.
- (c) Penguatkuasaan Peraturan-peraturan Alam Sekeliling (Minyak Kelapa Sawit Mentah)—11 kes telah diambil tindakan yang mana 5 kes telahpun didakwa di Mahkamah.
- (d) Penguatkuasaan Peraturan-peraturan Alam Sekeliling (Getah Asli Mentah)—5 kes telah diambil tindakan.

Tuan Lee Lam Thye: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin tanya Yang Berhormat Menteri sama ada beliau sedar bahawa salah satu sebab mengapa banyak soalan berkenaan dengan alam sekitar telah timbul di Dewan ini oleh kerana kekurangan maklumat tentang usaha-usaha yang dijalankan oleh Kementerian. Jika beliau sedar, saya suka bertanya sama ada pihak Kementerian itu bercadang untuk menyiapkan satu laporan sepertimana yang diperuntukkan di bawah Akta Kualiti Alam Sekitar untuk pengedaran kepada semua Ahli-ahli Yang Berhormat.

Tan Sri Ong Kee Hui: Tuan Yang di-Pertua, saya akan ambil perhatian dan akan kemukakan laporan apabila dia siap.

Dato' Haji Yusof bin Malim Kuning: Soalan tambahan. Walaupun pada tahun ini saya difahamkan beberapa kali Yang Berhormat telah berunding dengan Kerajaan Singapura tetapi Selat Tebrau masih lagi dengan keadaan kekotoran. Jadi adakah Kerajaan bercadang kalau pihak Kerajaan Republik Singapura tidak mematuhi kehendak-kehendak kita, perkara ini perlu dibawa ke Mahkamah Dunia.

Tan Sri Ong Kee Hui: Tuan Yang di-Pertua, Kementerian saya sentiasa berhubung dengan Kementerian di Singapura berkenaan dengan pencemaran di Selat Tebrau sekiranya ada apa-apa maklumat daripada Ahli Yang Berhormat, sila bawa kepada Kementerian saya supaya kita dapat ambil tindakan.

Tuan Shamsuri bin Md. Salleh: Tuan Yang di-Pertua, dalam menjalankan tugas penguatkuasa mencegah pencemaran udara, adakah Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar ini mengadakan kordinasi dengan Kementerian lain. Sebagai satu contoh, Tuan Yang di-Pertua, baru-baru ini di Pulau Pinang di mana tiga buah teksi telah ditahan oleh pihak Jabatan Alam Sekitar ini kerana banyak mengeluarkan asap. Sebenarnya teksi yang sama juga sudahpun diuji tentang asap yang keluar ini dan didapati teksi ini boleh berjalan dan tidak ditahan oleh pihak Jabatan Pengangkutan Jalan. Besoknya apabila Jabatan Alam Sekitar ini menahan teksi-teksi ini dan didapati teksi ini perlu ditahan. Jadi tidak ada kordinasi di antara Jabatan Pengangkutan Jalan dengan Kementerian Yang Berhormat. Apakah langkah-langkah Yang Berhormat patut ambil dalam perkara ini.

Tan Sri Ong Kee Hui: Saya ucapkan banyak terima kasih kepada Ahli Yang Berhormat yang bawa perkara ini ke pengetahuan saya dan saya akan siasat perkara ini.

Wan Mohd. Najib bin Wan Mohamad: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin bertanya Yang Berhormat Menteri supaya tidak menambahkan pencemaran alam yang memang sudah tercemar sekarang ini, apakah pihak Kementerian ini mempunyai syarat kepada tiap-tiap pembina kilang atau pembina industri itu mendapat kelulusan daripada pihak Kementerian ini dan adakah pula pihak Kementerian ini mempunyai kuasa untuk menahan satu-satu kilang atau satu industri itu supaya tidak dibina sebagaimana yang dikehendaki oleh Kementerian.

Tan Sri Ong Kee Hui: Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya sebelum kilang-kilang itu didirikan kilang itu mesti dapat kebenaran dan kelulusan daripada Kementerian saya. Jika kilang itu didirikan secara melanggar undang-undang dia boleh dibawa ke mahkamah.

KEMAJUAN PERINDUSTRIAN

10. Tuan Mohd. Nakhaie bin Haji Ahmad minta Menteri Perdagangan dan Perindustrian menyatakan adakah, dalam usaha Kementerian beliau memajukan sektor perindustrian di negeri ini, perhatian berat telah diberikan terhadap pengelasan cara hidup dan nilai-nilai tempatan yang murni dan dasar-dasar yang bertujuan mengujudkan keserasian antara kemajuan perindustrian dan cara hidup dan nilai-nilai tersebut telah dirumuskan. Jika dasar-dasar seperti itu telah dirumuskan apakah dasar-dasar itu dan apakah langkah-langkah yang sedang, telah dan akan diambil bagi merialisasikan dasar-dasar tersebut.

Dato' Lew Sip Hon: Tuan Yang di-Pertua, selepas 23 tahun sejak Merdeka, sudah menjadi satu kenyataan bahawa Malaysia sudah mencapai satu tekad pembangunan yang boleh dibanggakan. Prestasi ekonomi negara kita terutamanya dalam sektor perindustrian telah mencapai perkembangan dengan begitu pesat sehingga mendapat pujian dari Badan-badan Antarabangsa. Kini Malaysia telah disebut sebagai satu-satunya negara membangun yang cepat menuju ke arah menjadi negara perindustrian. Kejayaan yang dicapai oleh negara kita ini adalah merupakan hasil dari kestabilan politik di bawah pimpinan Kerajaan Barisan Nasional dan juga Kerajaan Perikatan sebelumnya. Kerajaan Barisan Nasional yang terdiri dari Parti-parti yang mewakili golongan ethnic-ethnic yang ada di negara ini, menyedari bahawa dalam sesebuah negara yang rakyatnya terdiri dari berbagai kaum adalah perlu supaya sistem nilai-nilai serta pegangan moral (moral judgement) yang berbeza di kalangan rakyatnya itu diharmonikan. Dengan berbuat demikian kita dapat membentuk satu sistem nilai yang sama yang dapat menitikberatkan kepada nilai-nilai seperti kerajinan, kejujuran, dedikasi dan sebagainya, tetapi juga mengekalkan nilai-nilai moral dan rohani dalam konteks kepercayaan masing-masing. Oleh sebab itu pembangunan perindustrian di negara ini bukan sahaja telah menitikberatkan kepada

kejayaan fizikal tetapi juga memperkukuhkan lagi cara hidup dan nilai-nilai yang terdapat di kalangan penduduk-penduduknya.

Tuan Yang di-Pertua, pembangunan di sini besar ertinya. Adakah kita hendak membangun untuk menuju ke arah menjadi sebuah negara yang sudah membangun tanpa mengira cara hidup dan nilai-nilai rakyat kita dan seterusnya terjerumus dalam satu suasana yang sedang dialami oleh setengah-setengah negara yang sudah membangun. Jika ini dorongan kita, maka tak haruslah kita membangun dan akibatnya ialah negara ini akan sentiasa bergantung kepada negara-negara lain. Tetapi kita mempunyai opsyen dan opsyen inilah yang kita telah anuti selama ini, iaitu pembangunan boleh dicapai tanpa membuang lunas-lunas hidup. Inilah yang telah menjadi dasar negara Malaysia dengan usahanya untuk membangun supaya terdapat satu keharmonian di antara ciri-ciri pembangunan dan nilai-nilai penghidupan kita.

Langkah-langkah untuk menjamin keharmonian dua aspek tersebut sudah dilaksanakan. Terdapat pada masa ini surau-sarau, Badan-badan Ugama dan Kebajikan Masyarakat yang telah ditubuhkan di samping industri-industri moden. Industri-industri digalakkan untuk menyediakan kemudahan-kemudahan ini supaya nilai-nilai dan cara hidup pekerja-pekerjanya dapat dikekalkan.

Langkah-langkah ini akan terus diusahakan supaya tidak dapat kemerosotan (moral decay) di kalangan penduduk kita. Walaupun tanggungjawab Kerajaan dan industri-industri telah disempurnakan untuk menentukan keharmonian ini, namun terserahlah kepada seseorang individu itu pula untuk menunaikan dan menyempurnakan tanggungjawabnya.

Wan Mohd. Najib bin Wan Mohamad:

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin bertanya Yang Berhormat Timbalan Menteri, daripada jawapan Yang Berhormat tadi bermaknalah keruntuhan nilai dan juga moral serta cara hidup rakyat bukanlah disebabkan oleh pembangunan industri yang wujud sekarang ini tetapi apakah kejatuhan moral dan nilai ini disebabkan oleh kebanyakan alim ulamak tidak begitu berminat kepada ajaran ugama tetapi lebih berminat kepada politik dan ini juga merupakan timbulnya alaran-alaran yang tidak betul dan tersilap menyebabkan moral ini bertambah buruk?

Tuan Yang di-Pertua: Ini soalan lain. Yang Berhormat Dr Hee Tien Lai.

Dato Yusof bin Malim Kuning: Tuan Yang di-Pertua, dengan izin, soalan No. 11.

PENJAJA/PENIAGA KECIL DALAM PROJEK PERUMAHAN

11. Dato Yusof bin Malim Kuning (*di bawah S.O. 24 (2)*) minta Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan menyatakan:

- (a) sama ada Kementerianya dapat menjadikan dasar bahawa dalam semua projek perumahan, tanah-tanah yang sesuai disimpan untuk penjaja-penjaja dan peniaga-peniaga kecil menjalankan perniagaan mereka, mengikut bilangan penduduk dan yunit-yunit rumah yang akan dibina;
- (b) sama ada projek-projek perumahan akan diperuntukkan dengan taman permainan kanak-kanak sebelum sijil-sijil layak didiami boleh dikeluarkan kepada pembeli-pembeli rumah; dan
- (c) sama ada kaki-lima untuk orang-orang berjalan kaki akan dijadikan perkara mesti bagi semua projek-projek perumahan.

Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan (Dato' Dr Neo Yee Pan): Tuan Yang di-Pertua, jawapan kepada:

- (a) Tidak perlu Kementerian ini mengadakan satu dasar menyeluruh untuk menempatkan kawasan-kawasan untuk penjaja-penjaja dan peniaga-peniaga kecil dalam semua projek perumahan.

Urusan ini adalah tanggungjawab Pihak Berkuasa Tempatan yang lebih mengetahui keadaan dan keperluan kawasan-kawasan mereka.

- (b) Semua projek perumahan akan diperuntukkan dengan taman permainan kanak-kanak mengikut nisbah-nisbah yang ditetapkan. Amalan ini sudahpun dipraktikkan. Walau bagaimanapun, sijil-sijil layak didiami adalah melihatkan bangunan sahaja. Adalah tidak wajar menggunakan sijil-sijil untuk maksud yang tidak ada kaitan dengan kegunaan bangunan.
- (c) Berhubung dengan cadangan supaya kakilima-kakilima dijadikan perkara mesti bagi semua projek-projek perumahan, ini sudahpun diperuntukkan dalam Undang-undang Kecil berjodol

"Private Street By-Law" dan terpulang kepada Pihak Berkuasa Tempatan untuk melaksanakan peruntukan tersebut.

Tuan Alias bin Md. Ali: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Saya ingin mendapat tahu sama ada Yang Berhormat Menteri sedar bahawa banyak daripada projek-projek perumahan yang dijalankan itu walaupun dalam provisionnya ada diperuntukkan kawasan permainan kanak-kanak dan lain-lain tetapi tidak dibuat segera walaupun selepas rumah itu sudah siap lama tetapi padang permainannya masih belum dibuat. Apakah tindakan diambil oleh Kementerian ini terhadap pemaju-pemaju yang sengaja tidak membina padang permainan ini dengan secepat mungkin oleh kerana mereka tidak boleh jual benda ini, yakni satu kerugian bagi mereka?

Dato' Dr Neo Yee Pan: Tuan Yang di-Pertua, saya sedar tentang perkara ini dan pemaju-pemaju perumahan telahpun ada peruntukan tapak untuk taman permainan kanak-kanak tetapi seperti saya katakan tadi itu adalah tanggungjawab Pihak Berkuasa Tempatan dan masalahnya kekurangan wang. Oleh sebab itu, kita semalam telah ada satu undang-undang bagi pemberian peruntukan kepada Pihak Berkuasa Tempatan dan saya harap dengan peruntukan itu taman permainan kanak-kanak boleh dibuat.

Tuan Lee Lam Thye: Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Menteri ada menyatakan bahawa tidaklah perlu menjadi satu dasar bahawa semua projek-projek perumahan diadakan tanah-tanah yang sesuai untuk penjaja-penjaja ataupun peniaga-peniaga kecil dan itu terpulanglah kepada Pihak Berkuasa Tempatan untuk melaksanakan hal ini. Tetapi di sini saya suka bertanya sama ada Yang Berhormat Menteri ada sedar bahawa ada banyak Pihak Berkuasa Tempatan misalnya satu contoh ialah pihak Dewan Bandaraya Kuala Lumpur yang tidak mengambil apa-apa minat terhadap perkara ini. Jika beliau sedar, bolehkah pihak Kementerian yang berkenaan mengkaji semula hal ini supaya mengadakan satu dasar yang begitu mustahak ini bagi tujuan untuk membantu peniaga-peniaga kecil untuk memberi rezeki di estet-estet perumahan.

Dato' Dr Neo Yee Pan: Tuan Yang di-Pertua, itupun tadi saya telah jawab. Soalannya ialah kewangan sahaja. Kalau ada

kewangan saya fikir pemaju-pemaju perumahan akan membuat taman permainan kanak-kanak.

Tuan Lee Lam Thye: Soal saya ialah berkenaan dengan tapak-tapak untuk penaja di estet-estet perumahan. Tadi saya ada kata bahawa ada satu contoh pihak Dewan Bandaraya nampaknya tidak mengambil minat memaksa pemaju-pemaju perumahan mengadakan tapak-tapak untuk penjaja. Jika beliau sedar tentang hal ini, sama ada pihak Kementerian bercadang untuk menjadikan satu dasar supaya tiap-tiap estet perumahan dikehendaki untuk mengadakan tapak bagi peniaga kecil untuk mencari rezeki.

Dato' Dr Neo Yee Pan: Tuan Yang di-Pertua, saya minta maaf kerana tadi saya silap sedikit. Jawapan kepada pertanyaan itu, buat masa ini Kementerian saya tidak bercadang untuk membuat satu dasar berkenaan dengan perkara itu.

Tuan Hussein bin Mahmood: Tuan Yang di-Pertua, oleh sebab kelewatan pihak pemaju perumahan untuk memaju atau untuk menyiapkan tapak-tapak permainan bagi kawasan-kawasan perumahan yang berkenaan, tidakkah boleh ditimbangkan oleh pihak Kementerian untuk menasihatkan Kerajaan Tempatan supaya meminta peruntukan asal daripada pemaju-pemaju perumahan, yakni peruntukan untuk memajukan kawasan-kawasan permainan tersebut dan kemajuan ini akan diselenggarakan sendiri oleh pihak Kerajaan Tempatan dan ini mungkin dapat disiapkan apabila rumah-rumah keseluruhan-nya siap.

Dato' Dr Neo Yee Pan: Tuan Yang di-Pertua, perkara ini juga telah saya jawab tadi, iaitu tanggungjawab untuk menyelenggarakan tapak permainan adalah tanggungjawab Pihak Berkuasa Tempatan. Tetapi oleh kerana kekurangan wang pada masa ini banyak tapak permainan walaupun diperuntukkan oleh pemaju-pemaju perumahan tetapi tidak dimaintain oleh Pihak-pihak Berkuasa Tempatan.

Tuan Haji Mohd. Idris bin Haji Ibrahim: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Yang Berhormat Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan menerangkan tadi iaitu tidak ada dasar bagi menguntukkan ruangan-ruangan khas untuk satu-satu kawasan perumahan menjalankan perniagaan, sama ada peniaga kecil ataupun penjaja. Saya hendak bertanya

sama ada Yang Berhormat Menteri itu sedar ataupun tidak sebab tanpa dasar ini banyak berlaku pergaduhan, perselisihan faham tuan-punya-tuanpunya rumah, jiran-jiran antara satu dengan lain sebab ada di antara tuan-punya-tuanpunya rumah yang tinggal dalam perumahan itu membuka kedainya bersendirian dan cara dia membuka kedai itu sebelah-menyebelah. Jadi dia tidak menjaga kebersihan kedainya ataupun dia membela binatang-binatang yang menjadi haram kepada orang-orang Islam dan sebagainya dan ini menjadi pergaduhan. Kalau sedar, apakah tindakan segera yang patut dibuat oleh Kementerian bagi mewujudkan satu suasana yang sihat dan teratur daripada segi kebersihan dan daripada segi perpaduan rakyat berbilang kaum dalam negara kita dalam kawasan-kawasan perumahan ini.

Dato' Dr Neo Yee Pan: Tuan Yang di-Pertua, saya ingat perkara ini saya akan berunding dengan Pihak Berkuasa Tempatan oleh sebab ini tanggungjawab Pihak Berkuasa Tempatan. Saya sekarang tidak bercadang membuat satu dasar, tidak mahu paksa oleh sebab tempat masing-masing ada berbeza. Kalau perlu, di tempat-tempat yang perlu buat begitu saya akan berunding dengan Pihak Berkuasa Tempatan untuk berbuat demikian.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Tuan Haji Mohammad Taufek bin O.K.K. Haji Asneh.

Tuan Thomas Salang Siden: Tuan Yang di-Pertua, soalan No. 12.

Tuan Yang di-Pertua: Soalan ini sekarang atas nama Ahli Yang Berhormat dari Julau.

UNIVERSITI ASEAN

12. Tuan Thomas Salang Siden (*di bawah S.O. 24 (2)*) minta Menteri Pelajaran menyatakan:

- (a) bilakah Universiti ASEAN yang dicadangkan di Labuan itu dapat dilaksanakan;
- (b) berapa buah Sekolah Menengah Kerajaan dapat dibina di Negeri Sabah di dalam Rancangan Malaysia Keempat; dan
- (c) berapa buah SMK dan SRK akan dibina di Kawasan Hilir Padas.

Timbalan Menteri Pelajaran (Dato' Mohamed Najib bin Tun Haji Abdul Razak): Tuan Yang di-Pertua,

- (a) Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Kerajaan telahpun menerima konsep Universiti ASEAN ini secara prinsipnya. Tetapi bagi setakat ini, Kerajaan masih mengkaji atas implikasinya serta cara-cara yang sesuai bagaimana konsep ini dapat disusun dan dilaksanakan. Negara-negara ASEAN belum lagi menentukan bilakah Universiti ASEAN itu patut ditubuhkan.
- (b) Dalam Rancangan Malaysia Keempat, sebanyak 16 buah Sekolah Menengah baru telah dirancang untuk dibina di Negeri Sabah. Di samping itu juga, Kementerian Pelajaran akan meneruskan pembinaan projek-projek sambungan Rancangan Malaysia Ketiga di dalam Rancangan Malaysia Keempat yang mana akan melibatkan sebanyak 22 buah Sekolah Menengah.
- (c) Bagi kawasan Hilir Padas, Kementerian Pelajaran akan membina dua buah lagi Sekolah Menengah baru dalam Rancangan Malaysia Keempat iaitu Sekolah Menengah Kebangsaan Menumbok dan Sekolah Kebangsaan Kota Klias. Tiga buah Sekolah Menengah baru yang telah diluluskan di dalam Rancangan Malaysia Ketiga ialah Sekolah Menengah Beaufort, Sekolah Menengah Weston dan Sekolah Menengah Kebangsaan Membaukut.

Untuk Sekolah-sekolah rendah pula, tidak ada sekolah baru dirancang untuk dibina di kawasan Hilir Padas, tetapi Kementerian Pelajaran akan menambahkan kemudahan kepada sekolah-sekolah rendah yang sedia ada. Rancangan ini melibatkan enam belas buah projek.

GURU—PERBELANJAAN PERTUKARAN

13. Tuan Haji Zabidi bin Haji Ali minta Menteri Pelajaran menyatakan jumlah perbelanjaan pertukaran para guru bagi tahun 1979 dan 1980 dan berapa ramaikah bilangan guru-guru yang belum lagi mendapat bayaran perbelanjaan pindah itu.

Dato' Mohamed Najib bin Tun Haji Abdul Razak: Tuan Yang di-Pertua, jumlah perbelanjaan pertukaran para guru bagi tahun

1979 ialah sebanyak \$1,396,632 sementara perbelanjaan pertukaran bagi tahun 1980 pula ialah \$2,144,021. Bilangan tuntutan pertukaran yang belum dibayar bagi tahun 1979 ialah 9 dan bagi tahun 1980 pula ialah 74.

Tuan Haji Mohd. Zain bin Abdullah: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Dalam pertukaran guru-guru bagi tahun 1979 dan 1980 adakah terdapat guru-guru yang ditukar atas dasar suka sama suka, ertinya bila tukar a'as dasar suka sama suka dia tidak berhak mendapat elaun pertukaran ataupun perbelanjaan pertukaran. Sama ada ada ataupun tidak ada guru yang ditukar atas dasar suka sama suka dalam kedua-dua tahun itu.

Dato' Mohamed Najib bin Tun Haji Abdul Razak: Tuan Yang di-Pertua, ada tetapi bagi bilangannya saya memerlukan notis.

SIJIL KELAHIRAN PENDUDUK SARAWAK

14. Tuan Sibat Miyut anak Tagong minta Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri menyatakan sama ada beliau sedar iaitu sebahagian besar penduduk di Sarawak terutamanya Bumiputra masih lagi tidak mempunyai Sijil Beranak dan lagi terdapat kelewatan dalam permohonan pendaftaran kelahiran yang terlewat. Bolehkah langkah-langkah positif diambil bagi memperbaiki keadaan yang tidak teratur ini.

Timbalan Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri (Tuan Sanusi bin Junid): Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Jabatan Pendaftaran Negara, Sarawak tidak menyimpan sebarang rekod mengenai bilangan bumiputra Sarawak yang tidak mempunyai sijil kelahiran. Adalah menjadi tanggungjawab ibubapa untuk melaporkan kelahiran anak dan tanggungjawab individu-individu dewasa berkenaan untuk melaporkan kelahirannya jika tidak dibuat oleh ibubapanya waktu ianya lahir.

Dakwaan mengenai kelewatan dalam memproses permohonan pendaftaran kelahiran yang terlewat ini adalah tidak timbul kerana tempoh atau masa yang diambil untuk meluluskan satu-satu permohonan tersebut tidaklah mengambil masa yang lebih dari apa yang diperlukan. Jika Ahli Yang Berhormat menghadapi sebarang masalah tertentu sila berhubung dengan saya. Pada masa sekarang

Kerajaan tidak bercadang untuk membuat sebarang pindaan ke atas peraturan-peraturan yang ada.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Tuan Lim Cho Hock.

Tuan Lee Kaw: Tuan Speaker, soalan No. 15.

Tuan Yang di-Pertua: Soalan ini sekarang atas nama Ahli Yang Berhormat dari Kluang.

BANGUNAN SEKOLAH

15. Tuan Lee Kaw (di bawah S.O. 24 (2)) minta Menteri Pelajaran menyatakan sama ada Menteri berkenaan akan menambahkan lagi bangunan sekolah supaya akhirnya kelas-kelas petang boleh dihapuskan.

Dato' Mohamed Najib bin Tun Haji Abdul Razak: Tuan Yang di-Pertua, saya tidak bercadang untuk menjawab soalan ini kerana ianya adalah hampir sama dengan soalan yang telah dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat dari Ayer Hi'am pada 4hb Disember, 1980, dan telah dijawab secara lisan dalam Dewan ini.

DASAR PERUMAHAN NEGARA

16. Tuan Hussein bin Mahmood minta Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, menyatakan sama ada Kementerian bercadang hendak mengadakan satu dasar perumahan negara untuk menjadi dasar bagi semua masalah perumahan di negara ini. Jika ya dan tidak kenapa.

Dato' Dr Neo Yee Pan: Tuan Yang di-Pertua, Kementerian saya sudah ada satu dasar perumahan, yakni mempunyai matlamat untuk membina lebih banyak lagi rumah murah dan berusaha untuk memberi peluang kepada rakyat negara untuk memiliki rumah. Dasar ini juga telah diuraikan di dalam Manifesto Parti Barisan Nasional. Apabila difikirkan perlu, dasar ini akan diperbaiki dan diperluaskan. Dalam hal ini oleh kerana negara kita kekurangan rumah, terutama bagi mereka yang berpendapatan rendah Kerajaan sedang mengkaji semula Dasar Perumahan Negara untuk membentuk strategi baru yang boleh mempercepatkan pelaksanaan rumah murah yang lebih banyak lagi dalam tempoh Rancangan Malaysia Keempat.

Tuan Hussein bin Mahmood: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin tahu dalam kajian pihak Kementerian mengenai perkara ini apakah tidak dapat dipertimbangkan di antara lain-nya supaya Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan untuk berunding dengan kerajaan Negeri supaya peratus-peratus yang tertentu bagi pembangunan-pembangunan perumahan yang dilaksanakan oleh pihak swasta ditetapkan bagi rumah-rumah kos rendah.

Dato' Dr Neo Yee Pan: Tuan Yang di-Pertua, saya tidak bercadang menjawab dengan panjang lebar atas perkara ini tetapi saya boleh memberitahu Ahli Yang Berhormat itu satu kertas kerja pun telah disampaikan kepada persidangan Yang Amat Berhormat Menteri Besar pada masa yang baru lepas dan kertas itu pun pada mulanya telah dipersetujui oleh persidangan itu dan saya harap dasar perumahan itu akan diumumkan dalam Rancangan Malaysia Keempat.

CUTI MINGGUAN

17. Tuan Karpal Singh minta Perdana Menteri menyatakan sama ada pihak Kerajaan bercadang mengadakan Cuti Mingguan yang sama pada keseluruhan Negara. Jika demikian, apakah hari Cuti Mingguan tersebut.

Menteri Tak Berpotfolio (Datuk Pengiran Othman bin Haji Pengiran Rauf): Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat itu, Kerajaan sememangnya bercadang untuk mengadakan cuti mingguan yang sama bagi seluruh negara. Walau bagaimanapun, Kerajaan terpaksa mengkaji dengan teliti mengenai hari yang sesuai bagi cuti tersebut yang boleh diterima oleh semua negeri-negeri dalam Malaysia. Ini adalah penting kerana mengikut Perlembagaan Persekutuan tiap-tiap negeri adalah berhak menentukan hari kelepasan negeri masing-masing.

ORANG ISLAM MALAYSIA LARI KAHWIN DI THAILAND

18. Tuan Umar bin Haji Ismail minta Perdana Menteri menyatakan adakah benar ramai pasangan orang Islam dari Malaysia yang lari kahwin ke Selatan Thailand dan jika ya, mengapa dan apakah langkah yang telah diambil oleh kedua negara bagi menyelesaikan masalah ini.

Menteri Tak Berpotfolio (Dato Haji Mohamad bin Nasir): Tuan Yang di-Pertua, memang ada terdapat pasangan orang Islam dari Malaysia yang berkahwin di Selatan Thai disebabkan beberapa perkara, antara lainnya seperti berikut:

- (1) Tidak mendapat keizinan daripada wali atau waris pihak perempuan.
- (2) Tidak mendapat keizinan daripada isteri pertama untuk berkahwin bagi kali yang kedua.
- (3) Tidak mendapat keizinan daripada pihak berkuasa Ugama Islam untuk berkahwin lagi kerana tidak cukup syarat-syarat seperti mana yang ditetapkan oleh pihak berkuasa ugama negeri-negeri berkenaan.

Tuan Yang di-Pertua, berikutan dengan kejadian-kejadian tersebut satu Seminar Kadi-kadi Seluruh Malaysia telah diadakan di Langkawi pada 2-9-1980 hingga 4-9-1980 khas membincangkan bagaimanakah hendak mengatasi masalah tersebut. Seminar itu mencaangkan satu perbincangan diadakan di antara pihak Malaysia dengan pihak berkuasa ugama di Thailand. Tindakan lanjut sedang diambil oleh Bahagian Ugama, Jabatan Perdana Menteri.

Tuan Mohd. Nakhaie bin Haji Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, adakah perkahwinan yang berlaku di Selatan Thai itu telah diakui sah, oleh Jabatan Ugama Wilayah Persekutuan dan jika sekiranya ianya diakui sah, adakah Sijil Nikah akan dikeluarkan kepada mereka yang berkahwin di sana dan kalau sekiranya tidak dikeluarkan bagaimana hendak menyelesaikan masalah mereka ini?

Dato' Haji Mohamed bin Nasir: Tuan Yang di-Pertua banyak masalah yang akan timbul daripada kejadian perkahwinan di negeri Thai sebagaimana sebab-sebab yang saya sebutkan tadi. Kita bagi pihak Kerajaan Malaysia mungkin tidak bijak kalau hendak mengakui bahawa perkahwinan mereka itu sah kerana ini boleh menimbulkan soal-soal pesaka dan sebagainya kemudian hari kelak. Dari segi saya memang perkahwinan itu tidak boleh dipaksa, ada hak bagi perempuan dikahwinkan dengan sesiapa yang dia suka, kalau mengikut Mazhab Shafie bapanya yang berkuasa, tetapi mengikut Mazhab Hanafi perempuan itu adalah berhak memilih suami yang hendak dikahwinkan kepada dirinya.

Ada suatu riwayat yang diterangkan oleh Ibnī Abbas bahawa seorang perempuan datang kepada Rasulullah (s.a.w.) menceritakan bahawa dia telah dikahwinkan dengan paksa oleh bapanya. Maka jawab Rasulullah (s.a.w.) kepada perempuan ini, ini terpalang kepada kamu, sama ada kamu menerima ataupun menolak perkahwinan yang telah dibuat itu.

Ada satu lagi riwayat yang diterangkan oleh Ahmad bin Hambal—ada hubungan dengan kejadian ini juga, iaitu perempuan itu menyatakan bahawa kedatangan dia menceritakan hal ini kepada Rasulullah (s.a.w.) sebenarnya dia telah mengizinkan bapanya mengahwinkan—perempuan yang sama juga. Jadi di dalam masalah ini setengah ulamak mengatakan sah, setengah ulamak mengatakan tidak sah, kalau Mazhab Shafie anak yang belum kahwin lagi itu kalau tidak dapat persetujuan anaknya tidak sah.

Tuan Yang di-Pertua: Ini khalifah. Masa sudah cukup.

(Masa untuk Pertanyaan bagi Jawab Mulut telah cukup dan Jawapan bagi Pertanyaan No. 19 hingga 22 adalah diberi di bawah ini.)

CUKAI LADA HITAM/GETAH

19. Tuan Thomas Salang Siden minta Menteri Kewangan menyatakan sama ada beliau membunvai sebarang rancangan untuk me-neurangkan cukai yang berat terhadap lada hitam dan getah yang dieksport di negeri Sarawak.

Dato Shahrir bin Abdul Samad: Seperti Ahli Yang Berhormat sedia maklum, dalam Belaniawan tahun 1980, Kerajaan telah memperkenalkan satu perubahan besar dalam struktur cukai barangan eksport, termasuklah lada hitam dan getah. Di bawah struktur baru ini, cukai eksport hanya dikenakan selepas diambil kira kos pengeluaran sesuatu barangan itu. Dalam lain perkataan, duti eksport dikenakan ke atas pendapatan bersih dan oleh demikian tidak harus membimbangkan pengeluaran-pengeluaran barangan eksport walaupun kos pengeluaran telah meningkat.

Bagi eksport getah, saya suka mengingatkan Ahli Yang Berhormat bahawa duti yang dikenakan ke atas getah yang dieksport daripada Sarawak dan Sabah adalah 30% lebih rendah daripada yang dikenakan di Semenanjung Malaysia. Selain daripada itu, Kerajaan

telahpun baru-baru ini memperkenalkan di dalam Belanjawan bagi tahun 1981 perubahan di dalam asas memungut duti eksport di mana nilai yang diguna untuk mengenakan duti tidak lagi berdasarkan kepada harga getah RSS 1 tetapi berdasarkan kepada harga bagi tiap-tiap gred getah yang dieksport. Adalah dipercayai bahawa dengan perubahan-perubahan yang telah dibuat seperti yang dinyatakan tadi, di samping keistimewaan duti yang dinikmati oleh pengeksport-pengeksport getah di Sarawak dan Sabah, duti yang sebenarnya ditanggung adalah amat berpatutan. Umpamanya, berdasar harga pasaran getah sebanyak \$3.00 sekilo, duti yang dikenakan di Sarawak dan Sabah ialah kira-kira 50 sen sahaja iaitu merupakan 17% daripada harga pasaran.

Mengenai duti eksport ke atas lada, sukacita dimaklumkan bahawa duti yang dipungut sekarang ini, berdasarkan struktur duti yang diwujudkan dalam Belaniawan tahun 1980, hanya merupakan kira-kira 5% daripada harga pasaran lada.

Daripada penerangan yang telah saya beri sekejap tadi, adalah jelas bahawa pembayaran duti eksport ke atas getah dan lada tidak membebankan pengeksport-pengeksport barangan tersebut sebagaimana yang didakwa oleh Ahli Yang Berhormat. Oleh yang demikian Kerajaan berpendapat adalah tidak perlu mengadakan pindaan ke atas struktur duti ke atas lada pada masa ini.

RUMAH BAGI PETANI/PEKERJA ESTET

20. Tuan Shaari bin Jusoh minta Menteri Kewangan menyatakan sama ada beliau sedar bahawa banyak wang telah disimoan oleh petani dan pekerja estet yang berpendapatan rendah dan jika ya, sama ada Kerajaan akan menubuhkan suatu skim pinjaman untuk mereka membeli rumah yang dibina oleh Kerajaan atau swasta.

Dato Shahrir bin Abdul Samad: Soalan yang dikemukakan oleh Ahli Yang Berhormat adalah kurang jelas dan oleh itu saya tidak dapat memberi satu jawapan yang tepat. Walau bagaimanapun, adalah menjadi satu kemungkinan yang besar bahawa petani dan pekerja estet yang berpendapatan rendah telah banyak membuat simpanan dalam institusi-institusi kewangan.

Mengenai bahagian kedua soalan Ahli Yang Berhormat, sukalah saya menjelaskan bahawa

buat masa sekarang Kerajaan tidak bercadang untuk menubuhkan satu sekim pinjaman, khas untuk golongan tersebut membeli rumah sama ada yang bina oleh Kerajaan atau Swasta. Kemudahan yang sekarang diberi oleh sektor bank dan syarikat kewangan adalah dirasakan mencukupi.

KERAJAAN DEMOKRATIK KAMPUCHEA

21. Tuan P. Patto minta Menteri Luar Negeri menya'akan sama ada dasar luar Malaysia ialah mengiktirafkan satu-satu negara dan bukannya parti atau golongan yang memerintah negara itu, jika ya, apakah Malaysia mahukan re'im Pol Pot ditempatkan di Bangsa-bangsa Bersatu sebagai wakil negara Republik Demokratik Kampuchea walhal re'im Heng Samrin yang memerintah, dan adakah langkah ini bererti satu perubahan dalam dasar luar Malaysia.

Menteri Luar Negeri (Tengku Dato' Ahmad Rithauddeen Al-Haj): Seperti yang Ahli Yang Berhormat sedia maklum, negara Kampuchea adalah di bawah pemerintahan Kerajaan Demokratik Kampuchea sebelum ianya ditakluk oleh tentera Vietnam. Akibat dari penaklukan tentera Vietnam itu, sebuah Kerajaan baru (re'im Heng Samrin) telah ditubuhkan. Adalah menjadi dasar Kerajaan kita untuk tidak mengiktiraf mana-mana Kerajaan yang ditubuhkan oleh kuasa asing dengan secara kekerasan. Oleh kerana Kerajaan Demokratik Kampuchea merupakan Kerajaan yang sah sebelum ianya dimilikikan maka kita akan terus mengiktiraf Kerajaan tersebut.

SABAH—TUNTUTAN FILIPINA

22. Puan Yong Fatimah binti Mohd. Razali minta Menteri Luar Negeri menya'akan reaksi Malaysia terhadap kenyataan Timbalan Menteri Luar Filipina, Encik Arturo Torrentino di Kuala Lumpur baru-baru ini bahawa Filipina telah menggugurkan tuntutan terhadap Sabah.

Tengku Dato' Ahmad Rithauddeen Al-Haj: Seperti Yang Berhormat sedia maklum kenyataan bahawa Kerajaan Filipina telah menggugurkan tuntutannya terhadap Sabah bukanlah satu perkara baru. Presiden Marcos semasa di Persidangan Kedua Ketua-ketua

Negara ASEAN di Kuala Lumpur pada 4hb Ogos, 1977 telah juga membuat kenyataan yang serupa. Walau bagaimanapun, Kerajaan Filipina sehingga hari ini masih belum menyatakan kepada Kerajaan Malaysia apa langkah undang-undang dan perlembagaan yang telah diambil untuk menggugurkan tuntutannya terhadap Sabah itu.

USUL

PERTUBUHAN ANTARA PARLIMEN- PARLIMEN ASEAN MALAYSIA— PENUBUHAN JAWATANKUASA

Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar (Tan Sri Ong Kee Hui): Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan:

Bahawa Dewan ini mengambil ketetapan bahawa sebuah Jawatankuasa mengandungi seorang Pengerusi dan 9 ahli hendaklah ditubuhkan untuk menjalankan semua urusan Pertubuhan Antara Parlimen-parlimen ASEAN Malaysia. Ahli Jawatankuasa tersebut adalah seperti berikut—

1. Y.B. Yang di-Pertua Dewan Rakyat (*Pengerusi*)
2. Y.B. Datuk Mokhtar bin Haji Hashim
3. Y.B. Timbalan Yang di-Pertua Dewan Negara
4. Y.B. Dr Ling Liong Sik
5. Y.B. Dr Goh Cheng Teik
6. Y.B. Datuk K. Pathmanaban
7. Y.B. Datuk Shahrir bin Abdul Samad
8. Y.B. Encik Abdullah bin Haji Ahmad
9. Y.B. Encik Lee Lam Thye
10. Y.B. Senator Rahman binti Othman.

Tuan Yang di-Pertua, pada 7hb April, 1978 Dewan yang mulia ini telah meluluskan satu usul yang berbunyi seperti berikut:

"Bahawa Dewan ini mengambil ketetapan bahawa satu Pertubuhan Antara Parlimen-parlimen ASEAN hendaklah ditubuhkan mengikut Statut yang telah dibentangkan di hadapan Majlis ini dan yang telah dipersetujui dengan sebulat suara di suatu mesyuarat perwakilan-perwakilan Parlimen dari semua negara ASEAN yang berlangsung di Manila pada 2hb September, 1977."

Usul yang sama telah diluluskan oleh Dewan Negara pada 27hb April, 1978. Sebagaimana yang terkandung dalam Statut pertubuhan tersebut AIPO ditubuhkan dengan empat matlamat dan tujuan besar iaitu:

- (i) Untuk meningkatkan kerjasama yang lebih rapat di kalangan Parlimen-parlimen negara anggota ASEAN dan mengeratkan lagi perhubungan dan persefahaman di kalangan ahli-ahlinya;
- (ii) Untuk membantu pencapaian matlamat-matlamat ASEAN sebagaimana yang terkandung dalam Deklarasi ASEAN pada bulan Ogos, 1967 yang telah dibuat di Bangkok, Thailand;
- (iii) Untuk mengkaji, membincangkan dan mencadangkan penyelesaian-penyelesaian kepada masalah-masalah kepentingan bersama; dan
- (iv) Untuk memaklumkan Parlimen-parlimen anggota AIPO mengenai langkah-langkah yang diambil dan Kemajuan yang dicapai oleh tiap-tiap Parlimen dalam menuju matlamat-matlamat dan tujuan-tujuannya.

Tuan Yang di-Pertua, Persidangan AIPO diadakan tiap-tiap tahun secara giliran abjad (alphabetical order) mengikut Article 10 dan 11 Statut AIPO. Untuk maklumat Ahli-ahli Yang Berhormat, Persidangan Pertama AIPO telah diadakan di Singapura dalam tahun 1978, Persidangan Kedua AIPO diadakan di Bangkok pada tahun 1979 dan Persidangan yang Ketiga diadakan di Jakarta pada bulan September, 1980.

Malaysia akan menjadi tuan rumah kepada Persidangan AIPO yang Keempat yang akan diadakan di Kuala Lumpur dalam bulan September, 1981. Mengikut Statut AIPO juga Mesyuarat Jawatankuasa Kerja AIPO hendaklah diadakan untuk menyediakan agenda-agenda persidangan tersebut sekurang-kurangnya empat bulan sebelum persidangan tahunan AIPO diadakan. Memandangkan betapa mustahaknya AIPO Malaysia memainkan peranan yang lebih aktif dan berkesan dalam pertubuhan tersebut maka difikirkan perlu sebuah Jawatankuasa ditubuhkan untuk menjalankan semua urusan-urusan dan tanggungjawab AIPO Malaysia untuk mencapai hasil-hasil yang akan membawa faedah bersama kepada negara-negara anggota ASEAN.

Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan.

Dato' Haji Mohamed bin Nasir: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, soalnya ialah satu usul sebagaimana yang tertera dalam Kertas Aturan Urusan Mesyuarat yang dibentangkan hari ini sekarang terbuka untuk perbincangan. Jika tidak ada Ahli yang hendak mengambil bahagian, saya kemuka bagi diputuskan dan disetujui.

Usul dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Diputuskan,

Bahawa Dewan ini mengambil ketetapan bahawa sebuah Jawatankuasa mengandungi seorang Pengerusi dan 9 ahli hendaklah ditubuhkan untuk menjalankan semua urusan Pertubuhan Antara Parlimen-parlimen ASEAN Malaysia. Ahli Jawatankuasa tersebut adalah seperti berikut:

1. Y.B. Yang di-Pertua Dewan Rakyat (*Pengerusi*)
2. Y.B. Datuk Mokhtar bin Haji Hashim
3. Y.B. Timbalan Yang di-Pertua Dewan Negara
4. Y.B. Dr Ling Liong Sik
5. Y.B. Dr Goh Cheng Teik.
6. Y.B. Datuk K. Pathmanaban
7. Y.B. Datuk Shahrir bin Abdul Samad
8. Y.B. Encik Abdullah bin Haji Ahmad
9. Y.B. Encik Lee Lam Thye
10. Y.B. Senator Rahmah binti Othman.

RANG UNDANG-UNDANG

RANG UNDANG-UNDANG PEMBERIAN KEPADA NEGERI (PENYENGKARAAN PIHAK-PIHAK BERKUASA TEMPATAN)

Bacaan Kali Yang Kedua dan Ketiga

Aturan Urusan Mesyuarat dibacakan bagi menyambung semula perbincangan yang ditangguhkan atas masalah, "Bahawa Rang Undang-undang ini dibacakan kali yang kedua sekarang." (11hb Disember, 1980).

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, Dewan telah menimbang dan membahaskan Rang Undang-undang ini daripada semalam dan saya telah berjanji memberi peluang kepada Ahli Yang Berhormat dari Balik Pulau untuk menyambung selepas itu saya akan minta Yang Berhormat Menteri menjawab. Jadi, sila Yang Berhormat dari Balik Pulau, 10 minit untuk menghabiskan ucapan semalam.

3.43 ptg.

Tuan Shamsuri bin Md. Salleh (Balik Pulau): Tuan Yang di-Pertua, dalam menyambung ucapan saya yang telah saya buat semalam, sekali lagi saya suka menegaskan mengenai peruntukan taman rekreasi di kawasan perumahan. Semasa soal-jawab tadi Yang Berhormat Menteri sendiri telah mengaku bahawa kebanyakan kawasan yang telah diperuntukkan bagi taman rekreasi di estet perumahan sekarang ini tidak dibangunkan sehingga terbiar. Daripada segi ini ada menjadi tanggungjawab pihak Kerajaan yakni Kerajaan Tempatan atau Pihak Berkuasa Tempatan untuk membina dan menyelenggara kawasan itu. Kalau pihak lain tidak menunaikan tanggungjawabnya, pihak Kerajaan telah menghukum pihak yang berkenaan, misalnya, tidak mengeluarkan C.F. dan sebagainya. Akan tetapi, bila datang kepada tanggungjawab pihak Kerajaan, Kerajaan sendiri tidak menemui tanggungjawabnya. Ini adalah satu perkara yang berat dan kita harap pihak Kerajaan akan dapat memberi peruntukan yang secukupnya kepada kawasan-kawasan perumahan ini supaya dapat membina segera taman rekreasi.

Tuan Yang di-Pertua, dengan adanya taman rekreasi ini bolehlah kita menyalurkan pemuda-pemuda atau belia-belie kita supaya dapat mereka menumpukan perhatian masa lapang mereka kepada permainan atau sukan dan boleh kita mengelakkan pemuda kita daripada terlibat dengan kegiatan yang tidak diingini.

Tuan Yang di-Pertua, selain daripada itu, saya juga berharap pihak Yang Berhormat Menteri akan memberi keutamaan peruntukan kepada Pihak Berkuasa Tempatan itu untuk membina pembetung najis (main sewerage). Hari ini kebanyakan bandar-bandar kecil masih lagi menggunakan tandas angkat, masalah yang dihadapi kalau pada masa

dahulu ramai orang yang bekerja mengangkat najis yang pendapatannya sampai \$30 sehari, tetapi hari ini walaupun diberi \$50 sehari kepada pengangkut najis, mereka tak mahu, tidak ada lagi belia yang lahir selepas merdeka yang mahu mengangkut najis. Jadi ini mendatangkan masalah yang agak berat kepada Kerajaan Tempatan. Di Pulau Pinang sendiri telah berlaku beberapa pengaduan daripada penduduk perumahan mengatakan najis mereka sudah seminggu tidak diangkat dan sudah melimpah (overflow) daripada kawasan itu tidak diangkat. Ini bukan pihak kontraktor berkenaan tidak mahu mengangkat tetapi tidak ada pekerja yang hendak mengangkat najis. Jadi untuk mengatasi masalah ini saya berharap pihak Kerajaan khasnya Yang Berhormat Menteri akan memberi top priority atau keutamaan yang tinggi kepada Kerajaan Tempatan bagi membina pembetung najis supaya kedai-kedai atau rumah-rumah yang berkenaan yang masih menggunakan lagi tandas angkut boleh menggunakan tandas curah, tandas pam dan sebagainya dan dengan ini juga akan meniggikan lagi taraf kesihatan penduduk.

Tuan Yang di-Pertua, bercakap mengenai tandas ini kalau kita pergi dalam bandar dan kita masuk tandas umum, kalau kita rasa hendak buang air besar atau kecil tidak jadi hendak buang air kerana keadaan najis melimpah-melimpah dalam kawasan itu dan baunya dahsyat. Inilah masalah yang dihadapi. Kalau pelancang dari luar negeri datang hendak buang air besar atau kecil pergi ke tandas umum itu negara kita akan dapat nama tak baik. Pada kita ini bukan masalahnya, tetapi masalah kita hendak memberi kemudahan kepada orang ramai. Kalau tandas umum ada wujud tetapi tak boleh digunakan tak guna kita adakan tandas umum. Jadi untuk mengatasi masalah ini saya cadangkan peraturan-peraturan diselaraskan di semua kawasan perbandaran supaya tandas umum ini penyenggaraannya ditenderkan seperti yang berlaku di kompleks beli belah, tandas umum diberi tender kepada orang yang hendak menyenggarakan, siapa yang hendak buang air besar atau kecil kena bayar 10 sen-20 sen. Saya fikir orang ramai tidak soal hendak bayar 10 sen-20 sen asalkan tandas itu bersih orang ramai sedia . . .

Tuan Yang di-Pertua: Apa hal kalau tak ada duit kecil, duit 10 sen tak ada?

Tuan Shamsuri bin Md. Salleh: Itu kita harap dapat kita beri tender kepada orang-orang yang bersedia menyenggarakan tandas umum itu dan dengan adanya kontraktor yang hendak menyenggara tandas umum itu kita boleh mencegah penyalahgunaan tandas. Kita dapati masalah yang dihadapi oleh Pihak Berkuasa Tempatan salah satu daripada masalahnya ialah orang ramai menyalahgunakan tandas umum; ada orang yang pergi mengambil bekalan air daripada tandas umum, dia mandi dia buka air 24 jam dan dibiarkan air melimpah membazir sahaja. Jadi dengan adanya penyenggaraan kepada kontraktor maka perkara ini dapat diatasi.

Tuan Yang di-Pertua, satu perkara lagi ialah mengenai Undang-undang Papan Tanda Perniagaan. Ini saya harap Yang Berhormat Menteri akan mengambil perhatian yang serius walaupun negara kita ini sudah merdeka lebih 20 tahun tetapi keadaannya tidak berubah, walaupun berubah, walaupun kita menjadikan Bahasa Malaysia ini Bahasa Rasmi tetapi kalau kita perhatikan keadaan dalam bandar kita papan tanda perniagaan itu samalah macam kita pergi ke Hongkong atau ke Taiwan, tak berbeza.

Jadi dalam hal ini saya berharap Yang Berhormat Menteri akan dapat mengadakan satu peraturan menyelaraskan supaya diberi taraf yang sewajarnya kepada Bahasa Malaysia. Saya bukanlah menentang penggunaan lain-lain bahasa, tetapi kita hendaklah memberi keutamaan, memberi tempat yang sewajarnya kepada Bahasa Malaysia di papan-papan tanda perniagaan, papan-papan iklan dalam bandar-bandar. Kalau saya tidak silap papan-papan tanda iklan ini lesennya dibaharui tiap-tiap tahun pada masa hendak dibaharui itu hendaklah kita nasihat, misalnya kita beri nasihat dahulu, langkah yang pertama, langkah yang kedua kita buat peraturan-peraturan, berilah Bahasa Malaysia ini tempat yang sewajarnya supaya ini baru lah bererti yang Bahasa Malaysia ini mempunyai daulat di negara ini.

Tuan Yang di-Pertua, satu perkara lagi yang saya hendak bercakap ialah jika dapat pihak Yang Berhormat Menteri dapat mengarahkan Pihak Berkuasa-Pihak Berkuasa Tempatan ini mengadakan satu hari dalam seminggu di mana dikhaskan tempat-tempat dalam bandar ini untuk para petani menjual hasil-hasil tanaman para-para petani. Pihak Kerajaan tidak payah menyediakan rumah

dan sebagainya, apa yang perlu disediakan ialah bekalan api dan bekalan air. Ini mudah kita buat, dengan adanya tempat perniagaan seminggu sekali dalam bandar-bandar ini dikhaskan untuk para petani menjualkan hasil mereka, para petani akan dapat meluaskan pasaran mereka dan sambil itu anak-anak mereka ini dapat kita latih supaya menjadi peniaga-peniaga kecil.

Kedua, pihak orang ramai, pihak pengguna akan mendapat bekalan sayur-sayuran, buah-buahan, makanan yang murah daripada para petani. Perkara ini saya dapati bukan sahaja diamalkan di negara kita di setengah-setengah kawasan yang kita namakan Pekan Sehari, tetapi sudah dijalankan di luar negeri. Saya sendiri dapat melihat pasar tani ini di New York, dalam bandar New York itu sendiri dalam seminggu pada hari Ahad ada jalan-jalan yang tertentu tidak dibenarkan kereta lalulintas menggunakannya diberi peluang kepada penduduk luar bandar datang berjaja hasil mereka, sama ada makanan, buah-buahan, sayur-sayuran. Jadi penduduk-penduduk bandar akan mendapat faedah iaitu mendapat harga barang-barang seperti sayur-sayuran dan buah-buahan yang murah dan para petani ini dapat menjual hasil pertanian mereka ini dan dapat meluaskan lagi hasil pendapatan mereka.

Tuan Yang di-Pertua: Masa sudah cukup.

Tuan Shamsuri bin Md. Salleh: Tuan Yang di-Pertua, dengan itu saya menyokong penuh Rang Undang-undang yang telah dibentangkan oleh Yang Berhormat Menteri.

Tuan Yang di-Pertua: Saya jemput Yang Berhormat Menteri menjawab.

3.54 ptg.

Menteri Perumahan dan Keraiaan Tempatan (Dato' Dr Neo Yee Pan): Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu, saya suka mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat kerana telah mengambil bahagian dalam membahas Rang Undang-undang ini. Teguran-teguran dan sokongan-sokongan yang telah dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat sesungguhnya membayangkan minat Ahli-ahli Yang Berhormat yang mendalam di dalam perkembangan dan kemajuan Kerajaan Tempatan di negara ini.

Saya perhatikan bahawa Ahli-ahli Yang Berhormat telah menyentuh beberapa perkara asas mengenai kelemahan-kelemahan yang wujud dalam Penguasa-penguasa Tempatan yang selama ini memang mendapat perhatian saya dan telahpun saya menggariskan berbagai-bagai langkah untuk membaiki kelemahan-kelemahan yang wujud di dalam pentadbiran Penguasa-penguasa Tempatan. Adalah tidak mungkin bagi saya untuk menjawab teguran-teguran Ahli-ahli Yang Berhormat satu persatu, tetapi akan saya menjawab secara menyeluruh oleh kerana perkara-perkara yang dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat adalah hampir sama.

Ahli-ahli Yang Berhormat tentu sedia maklum bahawa Penguasa-penguasa Tempatan di tanahair kita merupakan organisasi yang tidak kurang pentingnya dalam memenuhi hasrat dan cita-cita Kerajaan dalam melaksanakan berbagai-bagai kemajuan khusus untuk meninggikan lagi mutu kehidupan penduduk-penduduk di negara ini khususnya di peringkat tempatan. Penguasa-penguasa Tempatan boleh diibaratkan sebagai rakan sejawat agensi-agensi Kerajaan yang lain yang penting dalam memberi berbagai-bagai kemudahan dan perkhidmatan dan melaksanakan berbagai-bagai projek pembangunan yang diperlukan oleh penduduk-penduduk tempatan.

Kerajaan menyedari banyak masalah yang dihadapi oleh Penguasa-penguasa Tempatan dan telah mengambil langkah untuk menyusun semula Penguasa-penguasa Tempatan di Semenanjung Malaysia untuk mengujudkan Penguasa-penguasa Tempatan yang lebih viable untuk meningkatkan lagi keupayaan Penguasa-penguasa Tempatan tersebut supaya dapat melaksanakan fungsi-fungsinya dengan lebih berkesan. Langkah penyusunan semula itu merupakan satu proses permodenan yang bertujuan mengubah sistem Kerajaan Tempatan yang kurang memuaskan yang wujud sebelum penyusunan semula yang terbukti kurang berupaya dan selalu menghadapi kesulitan dalam berbagai-bagai bentuk. Langkah menyusun semula Penguasa-penguasa Tempatan sudahpun hampir siap dilaksanakan dan adalah dijangkakan proses itu akan selesai sepenuhnya pada penghujung tahun 1981 di mana hanya lebih kurang 100 buah Penguasa-penguasa Tempatan sahaja akan wujud untuk menggantikan 374 buah Penguasa-penguasa Tempatan yang wujud dalam berbagai bentuk sebelum penyusunan semula dilaksanakan.

Beberapa orang Ahli-ahli Yang Berhormat telah banyak menyentuh mengenai masalah kewangan, kekurangan kakitangan, kemahiran, peralatan dan perkhidmatan yang kurang memuaskan di dalam pentadbiran Penguasa-penguasa Tempatan di negara ini. Adalah menjadi hasrat melalui penyusunan semula yang sedang giat dilaksanakan pada masa ini masalah-masalah tersebut akan dapat diatasi.

Kerajaan Persekutuan menyedari masalah kewangan telah melemahkan pentadbiran Penguasa-penguasa Tempatan dan dengan itu telah mengambil keputusan untuk membantu dan meringankan beban kewangan Penguasa-penguasa Tempatan dengan cara memberi bantuan kewangan kepada Penguasa-penguasa Tempatan yang disusun semula. Tujuan pemberian geran-geran bantuan itu ialah untuk membolehkan Penguasa-penguasa Tempatan menyediakan projek-projek kecil pembangunan seperti lampu jalan, gerai-gerai, pasar-pasar, jalan, parit dan longkang dan pembelian alat-alat jentera seperti lori sampah, pemotong rumput dan sebagainya untuk membantu Penguasa-penguasa Tempatan membaiki mutu perkhidmatan mereka bertujuan meninggikan lagi keselesaan hidup penduduk-penduduk di kawasan masing-masing. Geran tersebut adalah juga untuk meringankan beban kewangan Penguasa-penguasa Tempatan yang terpaksa perbelanjaan sejumlah besar wang untuk meninggi perkhidmatan asas perbandaran yang kian meningkat.

Sehingga tahun ini Kementerian saya telah mengeluarkan lebih \$30 juta dalam bentuk Geran Pelancaran dan lebih kurang \$10 juta dalam bentuk Geran Tahunan kepada Penguasa-penguasa Tempatan yang telah disusun semula. Bantuan kewangan akan diberi kepada Penguasa-penguasa Tempatan dari masa ke masa sehingga Penguasa-penguasa Tempatan benar-benar dapat berdikari. Kementerian saya juga memperuntukkan Geran-geran Pembangunan di bawah Rancangan Pembangunan Lima Tahun Malaysia untuk melaksanakan projek-projek kecil di Penguasa-penguasa Tempatan. Dalam Rancangan Malaysia Ketiga, Kerajaan Persekutuan telah memperuntukkan lebih kurang \$25 juta untuk melaksanakan projek-projek kecil tersebut dan di bawah Rancangan Malaysia Keempat Kerajaan Persekutuan berseutu pada dasarnya peruntukan ini akan digandakan untuk melaksanakan projek-projek

kecil seperti pasar-pasar, gerai-gerai dan projek-projek infrastruktur asas seperti parit, longkang, jalan dan sebagainya.

Kementerian saya akan mengambil langkah untuk mengeluarkan waran-waran peruntukan kepada semua Penguasa-penguasa Tempatan dengan lebih awal lagi. Saya akan memastikan bahawa Geran-geran Tahunan yang diberi kepada Penguasa-penguasa Tempatan untuk meringankan beban kewangan untuk menyelenggarakan perkhidmatan asas perbandaran akan diberi kepada Penguasa-penguasa Tempatan selewat-lewatnya pada penghujung bulan Mac tiap-tiap tahun.

Ahli-ahli Yang Berhormat telah menyentuh mengenai latihan dan suka saya nyatakan bahawa Kementerian saya memang memberi keutamaan kepada latihan semua peringkat kakitangan Penguasa-penguasa Tempatan dan pada masa ini Kementerian saya dengan kerjasama pihak INTAN dan Kementerian Kesihatan sedang menyediakan beberapa strategi latihan yang difikirkan sesuai bagi semua peringkat kakitangan Penguasa-penguasa Tempatan. Latihan-latihan tersebut adalah berbentuk jangka pendek dan juga jangka panjang yang disediakan di dalam negeri dan juga luar negeri. Saya juga bercadang mengadakan kemudahan-kemudahan latihan kepada Ahli-ahli Majlis bertujuan untuk memberi kefahaman mendalam mengenai pentadbiran Penguasa-penguasa Tempatan supaya mereka dapat melaksanakan tugas-tugas Majlis dengan lebih berkesan.

Mengenai seminar-seminar dan kursus-kursus pula sukacita saya memaklumkan bahawa seminar-seminar dan kursus-kursus yang dimaksudkan memang dijalankan oleh Kementerian saya pada tiap-tiap tahun dan seminar-seminar dan kursus-kursus tersebut adalah satu-satu forum di mana pentadbiran-pentadbiran Penguasa-penguasa Tempatan dan Pegawai-pegawai Kementerian saya dapat bertemu dan berbincang untuk mencari jalan penyelesaian terhadap masalah-masalah yang dihadapi oleh Penguasa-penguasa Tempatan.

Masalah mengenai kebersihan awam telah juga dibangkitkan oleh beberapa Ahli-ahli Yang Berhormat dan sukacita saya memaklumkan bahawa perkara ini memang menjadi perhatian saya dari masa ke semasa. Saya percaya masalah mengenai kebersihan awam ini wujud oleh kerana ketidakupayaan Penguasa-penguasa Tempatan mengadakan peralatan-peralatan seperti lori sampah dan

lain-lain alat pembersihan bandar dan juga kakitangan yang mencukupi untuk melaksanakan tugas-tugas pembersihan. Saya percaya masalah ini dapat diatasi sedikit masa lagi setelah segala peralatan-peralatan dan kakitangan-kakitangan yang diperlukan dapat diadakan apabila kedudukan kewangan Penguasa-penguasa Tempatan akan menjadi lebih teguh setelah penyusunan semula.

Mengenai masalah kekurangan kakitangan mahir seperti Pembantu Penilai, Inspektor Kesihatan dan Pembantu-pembantu Teknik, sukacita saya memaklumkan bahawa Kementerian saya sedang mengambil langkah untuk berunding dengan pihak-pihak yang berkenaan untuk mendapatkan kakitangan-kakitangan tersebut secara pinjaman (secondment). Kementerian saya juga mengambil langkah untuk melatih kakitangan-kakitangan yang sedia ada di Penguasa-penguasa Tempatan seperti Inspektor Kesihatan dengan kerjasama Kementerian Kesihatan khusus untuk meningkatkan lagi tingkat kemahiran kakitangan tersebut untuk membantu Penguasa-penguasa Tempatan menyelesaikan masalah kekurangan kakitangan di bidang-bidang teknik.

Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat, Kementerian saya juga telah menubuhkan sebuah Unit Teknikal di Bahagian Kerajaan Tempatan. Kementerian saya baru-baru ini untuk menyelesaikan masalah pelaksanaan projek pembangunan di kawasan-kawasan Kerajaan Tempatan. Unit Teknikal ini akan dianggotai oleh lima orang Jurutera, tiga orang Pembantu Teknik, seorang Merinyu Kesihatan dan beberapa kakitangan lain. Unit Teknikal ini akan bertanggungjawab untuk memberi nasihat-nasihat teknik dan juga melaksanakan dan mengawasi projek-projek pembentungan, pamaritan, sampah sarap, pasar-pasar, kedai-kedai dan gerai-gerai, perhentian bas dan tempat mele ak kereta di kawasan-kawasan Kerajaan Tempatan. Unit tersebut juga akan terlibat menyelesaikan masalah-masalah mengenai pengindahan dan rekreasi di projek-projek tertentu yang akan dijalankan bagi pihak Penguasa-penguasa Tempatan yang berkenaan.

(Tuan (Timbalan) Yang di-Pertua *mem-pengerusikan Mesyuarat*)

Ahli-ahli Yang Berhormat ada juga menyentuh perkara-perkara khusus mengenai Kerajaan Tempatan iaitu berhubung dengan

perlantikan Pegawai-pegawai Daerah menjadi Yang di-Pertua bagi Majlis-majlis Daerah. Mengenai perkara ini adalah menjadi prinsip Kerajaan-kerajaan Negeri untuk melantik Pegawai-pegawai Daerah menjadi Yang di-Pertua untuk mewujudkan koordinasi di peringkat tempatan. Sehingga ini tidak ada sebarang Majlis Daerah bagi Penguasa-penguasa Tempatan yang disusun semula di mana Yang di-Pertuanya adalah terdiri dari individu, selain daripada Pegawai Daerah.

Ahli Yang Berhormat dari Tanah Merah menyentuh mengenai pembelian alat-alat jentera. Menyentuh soal pembelian alat-alat jentera dari geran-geran yang diberi oleh Kerajaan Persekutuan, saya memaklumkan bahawa pihak Penguasa-penguasa Tempatan tidak diberi kebebasan untuk membeli peralatan-peralatan tersebut sewenang-wenangnya kerana geran-geran tersebut diberi dengan bersyarat iaitu salah satu syarat ialah pembelian alat-alat tersebut mestilah dibuat melalui kontrak pusat. Syarat ini dibuat untuk mengelakkan sebarang penyelewengan yang mungkin berlaku.

Ahli Yang Berhormat dari Kangar membangkitkan penyelarasan perlaksanaan projek-projek di kawasan Penguasa-penguasa Tempatan dan mengenai perkara ini saya ingin memaklumkan bahawa memang menjadi hasrat Kerajaan untuk mengambil langkah-langkah yang sesuai untuk mewujudkan penyelarasan dan perlaksanaan projek-projek di kawasan Penguasa-penguasa Tempatan. Salah satu langkah ialah dengan melantik ketua-ketua jabatan untuk menganggotai Majlis-majlis Daerah atau Perbandaran. Perlantikan itu membolehkan koordinasi perlaksanaan tugas dapat dijalankan dengan lebih bersefahaman.

Ahli Yang Berhormat dari Sungai Petani menyentuh mengenai elaun-elaun yang rendah diberi kepada Ahli-ahli Majlis. Soal ini sebenarnya bergantung kepada keupayaan kewangan Penguasa Tempatan yang berkenaan.

Ahli Yang Berhormat dari Balik Pulau menyentuh mengenai kesulitan penduduk-penduduk luar bandar untuk membina rumah, oleh kerana mereka terpaksa mengemukakan pelan-pelan bangunan walaupun untuk membina rumah-rumah yang kecil. Kementerian saya menyedari hakikat ini dan telah mengambil langkah untuk menggesa Penguasa-penguasa Tempatan menyediakan pelan-pelan

setara yang boleh digunakan oleh penduduk-penduduk yang bercadang membina rumah-rumah khususnya bagi penduduk-penduduk di luar bandar.

Majlis Perbandaran Pulau Pinang umpamanya mempunyai 30 buah pelan-pelan setara dari berbagai-bagai jenis bagi kegunaan penduduk-penduduk luar bandar di Majlis Daerah tersebut. Penduduk-penduduk yang bercadang membina rumah boleh memilih pelan-pelan yang disediakan oleh Majlis Perbandaran tersebut dengan cuma dikenakan bayaran \$5.00. Majlis Perbandaran Pulau Pinang juga memberi kemudahan-kemudahan kepada penduduk-penduduk luar bandar iaitu bagi rumah-rumah yang akan dibina di atas tanah kurang daripada 1,000 kaki persegi tidak memerlukan pelan. Mereka hanya perlu menyediakan pelan-pelan kasar dan tidak akan dikenakan sebarang bayaran. Saya telahpun mengemukakan penggunaan sistem ini ke Mesyuarat Majlis Negara bagi Kerajaan Tempatan dan telah dipersetujui supaya sistem ini digunapakai oleh semua Majlis-majlis Daerah dan Perbandaran bertujuan untuk mengatasi masalah-masalah seperti yang dinyatakan oleh Ahli Yang Berhormat itu.

Saya mengucapkan berbanyak terima kasih kepada Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar kerana menyokong Rang Undang-undang ini. Ahli Yang Berhormat itu tidak ada di Dewan ini untuk mendengar jawapan saya. Sokongan itu adalah sesungguhnya di luar kebiasaan Ahli-ahli Yang Berhormat dari DAP atau, Tuan Yang di-Pertua, dengan izin, "un-DAP".

Ahli Yang Berhormat itu telah menyatakan bahawa Barisan Nasional telah tidak memberi apa-apa pembangunan kepada kawasan-kawasan pilihanraya Pembangkang seperti DAP. Tuduhan ini seperti tuduhan-tuduhan lain oleh parti itu adalah semata-mata tidak benar. Adalah menjadi tujuan Barisan Nasional untuk memberi pembangunan untuk munfaat semua rakyat di negara ini. Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar telah menuduh bahawa peruntukan untuk pembangunan bagi kampung-kampung baru adalah diberi hanya kepada kawasan-kawasan pilihanraya Barisan Nasional. Tuduhan ini juga tidak benar. Mengikut rekod kami peruntukan untuk kampung-kampung baru telahpun diberi kepada kawasan-kawasan bukan sahaja

kawasan pilihanraya Barisan Nasional bahkan kepada kawasan-kawasan seperti Menglembu, Bruas, Kluang dan Tanjong di Pulau Pinang. Seperti biasa parti Pembangkang seperti DAP oleh kerana bangkrap dengan "political capital" selalu memainkan politik dengan tujuan untuk mengelirukan rakyat. Saya ingin memberi contoh sikap DAP seperti berlaku baru-baru ini.

Baru-baru ini Yang Berhormat Menteri Kewangan Tengku Tan Sri Razaleigh Hamzah dan saya telah memberi peruntukan pembangunan untuk kawasan Pengkalan Kota, Pulau Pinang. Kawasan ini ialah kawasan pilihanraya Tanjong di bawah parti DAP. Tetapi apabila peruntukan itu diberi Ketua Pembangkang, iaitu Ahli Yang Berhormat dari Petaling, telah menuduh bahawa Barisan Nasional bermain "money politics". Dalam perbahasan Rang Undang-undang ini saya sukacita mendengar bahawa Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar akhirnya telah bersetuju bahawa pembangunan itu adalah perlu untuk meningkatkan taraf dan kualiti hidup penduduk-penduduk negara ini. Saya sukacita juga mengetahui bahawa beliau bersetuju dengan dasar politik Barisan Nasional iaitu "politik pembangunan" yang mana sangat diperlukan di negeri ini. Jelaslah ini bukan politik kewangan ataupun "money politics" seperti mana yang dikatakan oleh Ketua Pembangkang, Ahli Yang Bernormat dari Petaling.

Adalah jelas di sini bahawa sungguhpun parti DAP sedar bahawa pembangunan adalah apa yang dikehendaki oleh penduduk-penduduk tetapi sebaliknya pula mereka telah menuduh bahawa Barisan Nasional hanya memainkan "money politics". Ini ialah politik bermuka dua ataupun "double-faced politics". Politik DAP ialah politik dolak-dalik atau "politics of contradictions" dan emosi. Saya suruh Ahli DAP dari Kuala Lumpur Bandar supaya menasihatkan partinya, jika beliau berani khususnya Setiausaha Agung Parti DAP itu supaya menerima politik pembangunan ini. Saya harap dengan itu beliau tidak akan disingkir dari parti DAP. Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar telah meminta Barisan Nasional untuk menghormati keputusan rakyat.

Ini memang nyata dan Barisan Nasional selalu menerima keputusan rakyat sedemikian. Sekarang saya juga akan menyuruh Ahli DAP dari Kuala Lumpur Bandar untuk

menasihatkan Ahli DAP dari Petaling, Ketua Pembangkang supaya menghormati keputusan-keputusan rakyat di Pengkalan Kota. Nampaknya Ahli Yang Berhormat itu tidak menghormati keputusan rakyat Pengkalan Kota, Pulau Pinang iaitu di pilihanraya kecil. Saya harap jika peruntukan pembangunan diberi kepada sesuatu kawasan parti DAP tidak akan bersikap sangat sempit seperti melaporkan sesuatu perkara itu kepada pihak polis, membawa usul dengan tujuan untuk mengganggu mesyuarat Belanjawan di Dewan yang mulia ini dan berpura-pura hendak meletakkan jawatan dengan tujuan membangkitkan emosi rakyat. Saya percaya Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar bersetuju dengan saya bahawa ini membuktikan bahawa DAP adalah "sore losers". Ahli DAP dari Kuala Lumpur Bandar adalah dianggap sebagai seorang moderate dalam DAP dan saya harap bila peruntukan pembangunan diberi kepada kawasan-kawasan pilihanrayanya dan jika beliau kalah dalam pilihanraya nanti saya harap beliau tidak akan bersikap seperti Ahli DAP dari Petaling.

Tuan Yang di-Pertua, politik pembangunan adalah diterima oleh rakyat negara ini. Barisan Nasional akan terus memberi pembangunan yang lebih pesat kepada rakyat negara ini oleh kerana ini adalah hanya jalan bagi meningkatkan taraf dan kualiti penghidupan rakyat di negara ini untuk mewujudkan satu negara yang bersatupadu, maju dan aman sentosa.

Akhir sekali, saya suka memberi jaminan kepada Ahli-ahli Yang Berhormat bahawa segala teguran-teguran yang telah dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat dalam Dewan yang mulia ini akan saya beri perhatian mendalam dari yakin dengan langkah-langkah yang akan dijalankan Penguasa-penguasa Tempatan di tanahair kita akan mengalami masa hadapan yang lebih cerah dan di atas teguran-teguran dan pendapat-pendapat yang dikemukakan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat termasuk Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar. Sekian, saya ucapkan terima kasih.

Tuan (Timbalan) Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis bagi diputuskan.

Masalahnya ialah bahawa Rang Undang-undang ini dibacakan kali yang kedua sekarang.

Usul dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Rang Undang-undang dibacakan kali yang kedua dan diserahkan kepada Dewan sebagai Jawatankuasa.

Dewan bersidang sebagai Jawatankuasa.

Rang Undang-undang ditimbangkan dalam Jawatankuasa.

(Tuan (Timbalan) Yang di-Pertua *memengerusikan Jawatankuasa*)

Fasal 1 hingga 3 diperintahkan menjadi sebahagian daripada Rang Undang-undang.

Pendahuluan diperintahkan menjadi sebahagian daripada Rang Undang-undang.

Rang Undang-undang dilaporkan dengan tidak ada pindaan: dibacakan kali yang ketiga dan diluluskan.

RANG UNDANG-UNDANG GALAKAN PELABURAN (PINDAAN) (NO. 2)

Bacaan Kali Yang Kedua dan Ketiga

4.20 ptg.

Timbalan Menteri Perdagangan dan Perindustrian (Dato' Lew Sip Hon): Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan bahawa Rang Undang-undang bernama suatu Akta bagi meminda Akta Galakan Pelaburan 1968 dibaca bagi kali kedua.

Tuan Yang di-Pertua, pindaan ini adalah perlu bagi melaksanakan cadangan Kerajaan untuk menyemak semula cara pengiraan ke atas elaun susutan seperti yang telah diumumkan oleh Yang Berhormat Mulia Menteri Kewangan dalam ucapan Belanjawan 1980 di Dewan yang mulia ini pada 17hb Oktober, 1980. Pindaan ke atas Seksyen 28 (2) (a), 30H (2) dan 30M (2) (c), Akta Galakan Pelaburan 1968 ini perlu diadakan sebagai ekoran dari pindaan Akta Cukai Pendapatan 1967.

Tujuan pindaan ini di antara lain ialah:

- (a) Untuk memberikan kemudahan kepada semua syarikat menghapus kira (write off) perbelanjaan ke atas loji dan mesin-mesin dalam masa yang lebih singkat;

dengan demikian akan menggalakkan pelaburan dan penggantian ke atas mesin-mesin dan loji-loji. Dengan perubahan ke atas cara pengiraan ini aliran kewangan (cash flow) syarikat adalah lebih baik. Ini akan memberikan faedah terutamanya kepada syarikat-syarikat yang baru memulakan operasi kerana pada umumnya syarikat sedemikianlah mengalami masalah aliran kewangan.

- (b) Untuk mengadakan satu peruntukan yang lebih mudah dengan menukar cara pengiraan elaun susutan daripada berasaskan nilai bagi berkurangan (residual expenditure) kepada cara purata (straight line method).

Tuan Yang di-Pertua, di bawah peruntukan yang ada sekarang, bagi pengiraan elaun susutan ke atas loji dan mesin elaun-elaun yang dibenarkan ialah elaun permulaan (untuk sekali sahaja) sebanyak 20% dan elaun tahunan pada kadar yang tertentu (kadar-kadar ini ditentukan melalui Perintah Kerajaan atau peruntukan Akta Galakan Pelaburan 1968). Cara pengiraan elaun susutan yang ada sekarang berasaskan kepada nilai baki berkurangan akan ditukar kepada cara purata. Perbelanjaan kelayakan loji dan mesin sekarang hanya akan dapat dihapus kira dalam masa yang lebih panjang kerana nilai bakinya beransur-ansur kurang sedikit demi sedikit. Sebagai contohnya berasaskan pengiraan cara lama perbelanjaan kelayakan loji hanya akan dihapus kira dalam tempoh lebih dari 10 tahun jika syarikat-syarikat berkenaan menikmati galakan susutan dipercepatkan, galakan susutan dipercepatkan bagi perusahaan hotel dan elaun modal tambahan masing-masing seperti yang diperuntukkan di bawah Seksyen 28 (2) (a), 30H (2) dan 30M (2) (c) di bawah Akta Galakan Pelaburan 1968 berbanding dengan 2 tahun sahaja berasaskan cara purata yang dicadangkan.

Tuan Yang di-Pertua, dengan kelulusan Rang Undang-undang ini adalah dijangkakan bahawa pelaburan dapat ditingkatkan dan penggantian serta permodenan ke atas mesin-mesin dan loji-loji akan digalakkan dengan adanya kedudukan aliran kewangan yang baik di syarikat-syarikat.

Tuan Yang di-Pertua, dengan ini saya mohon mencadangkan.

Timbalan Menteri Penerangan (Dr Ling Liong Sik): Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Tuan (Timbalan) Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, soal di hadapan Majlis ialah suatu Akta untuk meminda Akta Galakan Pelaburan 1968 dibaca kali kedua sekarang dan terbuka untuk dibahas. Yang Berhormat dari Kangar.

4.25 ptg.

Tuan Shaari bin Jusoh (Kangar): Tuan Yang di-Pertua, saya menyokong pindaan yang telah dikemuka oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri yang berkenaan dan dengan ini saya berharap dengan pindaan ini akan menambahkan lagi pelaburan-pelaburan kepada negara kita dan terutamanya kepada negeri-negeri yang kurang maju termasuklah negeri Perlis.

Tuan Yang di-Pertua, kita berharap dengan kerana pelaburan ini membawakan keuntungan banyak kepada negara, kepada syarikat dan juga memberi pekerjaan kepada orang-orang yang menganggur dalam negara kita. Tetapi yang menjadi punca kepayahan untuk menjadikan satu-satu pelaburan itu maju kadang-kadang disebabkan oleh cukainya yang terlampau berlebihan. Misalnya sebagaimana satu pelaburan seperti Kilang Tok Pu di Kuala Perlis oleh sebab cukainya tidak dikecualikan oleh pihak Kementerian Kewangan maka pihak pelaburan yang datang daripada Jepun iaitu Tok Pu hari ini akan ditutup kalaulah tidak mendapat pengecualian dan kemudahan daripada Kerajaan Pusat. Saya berharap sangat perkara ini akan mendapat perhatian. Kalau tidak, negeri-negeri yang kurang maju sebagaimana saya maksudkan Perlis tidak boleh hendak melabur sedangkan perkara yang masih ada satu-satu pelaburan sebagaimana saya katakan tadi satu pelaburan modal usahasama daripada Jepun dan Perbadanan Kemajuan Negeri Perlis ini terpaksa ditutup kalaulah tidak mendapat kemudahan-kemudahan daripada Kerajaan Pusat sebagaimana dikatakan dikecualikan logi dan sebagainya tadi.

Begini juga dari segi perkara yang lain. Saya harap dengan adanya Rang Undang-undang ini akan menjadi satu kemudahan kepada pelaburan-pelaburan kepada negeri-negeri yang kurang maju sebagaimana saya katakan tadi dan seboleh-bolehnya, saya

harap sangat segala pelaburan-pelaburan itu di samping diikhiar oleh Timbalan Menteri berkenaan dan juga kadang-kadang Menteri Perdagangan sendiri yang saya percaya boleh dikatakan tiap-tiap tahun melawat luar negeri, selain daripada merapatkan hubungan di antara satu negara dengan satu negara, saya percaya Kementerian Perdagangan tujuannya yang besar ialah mencari beberapa negara untuk melabur di sini. Saya harap sangat dengan adanya Rang Undang-undang janganlah pelaburan itu ditentukan sahaja negeri yang maju seperti Kuala Lumpur, Petaling Jaya dan sebagainya, ikhtiarkanlah untuk memberi keutamaan dan kemudahan kepada negeri yang saya katakan tadi supaya bahan-bahan mentah negeri-negeri tersebut dapatlah diusahakan sama selain daripada mendapat modal luar negeri.

Tuan Yang di-Pertua, selain daripada itu juga yang menjadi satu perkara yang rumit bagi setengah-setengah negeri kerana hendak melaburkan satu-satu perkara ini sebagaimana kita hendak adakan faktori benda itu terpaksa kita hendak import dan eksport. Ini bergantung kepada adanya pelabuhan yang baik. Kalau satu-satu negeri yang pelabuhannya tidak ada, para pelabur tidak ingin hendak melabur.....

Tuan (Timbalan) Yang di-Pertua: Yang Berhormat, Akta Galakan Pelaburan (Pindaan) (No. 2) 1980 ini khusus dibawa di dalam Dewan yang mulia atas dua perkara yang penting iaitu perbelanjaan baki berkenaan dengan harta dan juga perbelanjaan berkenaan dengan logi di perenggan dua dan tiga. Satu lagi ialah perbelanjaan yang lain. Kalau boleh Yang Berhormat tumpukan kepada perkara itu sahaja, perkara yang lain itu tidak apalah.

Tuan Shaari bin Jusoh: Tuan Yang di-Pertua, saya ucapkan terima kasih. Tetapi walaupun hendak dikecualikan logi dan sebagainya tidak dikenakan cukai kalau segala peralatan tidak cukup akan menjadi kepayahan. Tetapi yang menjadi syarat utama, Tuan Yang di-Pertua, selalunya negeri yang hendak melabur di satu-satu negeri dia datang tengok kemudahan-kemudahan yang ada di negeri itu. Kalau dikecualikan segala logi tidak kena cukai, itu tidak kena, tetapi kalau kemudahan-kemudahan tidak ada, maka tidak ada negeri yang ingin melabur. Contohnya negeri Perlis, oleh sebab tidak ada kemudahan-kemudahan, tidak ada para pelabur yang

datang melabur. Itulah yang menjadi satu kepayahan. Di samping Rang Undang-undang ini saya berharaplah kepada negeri-negeri yang saya katakan tadi supaya banyak orang datang melabur walaupun kena cukai apatah kalau dikecualikan. Pelabuhan patut diadakan terutamanya di Kuala Perlis yang dicadangkan oleh pihak rakyat di sana terutama di masa Menteri yang berkenaan sendiri datang melawat ke Perlis.

Maka dengan ini, Tuan Yang di-Pertua, saya menyokong Rang Undang-undang tersebut.

Tuan (Timbalan) Yang di-Pertua: Sekarang saya jemput Yang Berhormat Timbalan Menteri menjawab.

4.31 ptg.

Dato' Lew Sip Hon: Tuan Yang di-Pertua, saya mengucapkan ribuan terima kasih kepada Ahli Yang Berhormat dari Kangar yang telah melafazkan ketetapan mengenai dasar mewujudkan kilang-kilang khususnya di negeri Perlis. Pada amnya, dasar kerajaan ialah menggalakkan pelaburan ini di kawasan-kawasan yang kurang maju seperti Perlis dan Kementerian saya pun ada berunding dengan Kerajaan Negeri Perlis supaya kita boleh mengadakan kawasan perindustrian supaya lebih pelaburan dapat ditarik kepada negeri Perlis.

Masalah pengecualian cukai atas loji-loji dan mesin, pada lazimnya kemudahan ini kita beri untuk memberi galakan kepada kilang itu memodenkan loji itu dan masalah yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat dari Kangar itu ada kemungkinan terganggu dalam hal pentadbiran. Jadi kalau Yang Berhormat itu boleh beri saya butir-butir lebih lanjut saya boleh siasat perkara itu.

Dengan ini saya sekali lagi mengucapkan terima kasih.

Usul dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Rang Undang-undang dibacakan kali yang kedua dan diserahkan kepada Dewan sebagai Jawatankuasa.

Dewan bersidang sebagai Jawatankuasa.

Rang Undang-undang ditimbang dalam Jawatankuasa.

(Tuan (Timbalan) Yang di-Pertua *memengerusikan Jawatankuasa*)

Fasal 1 hingga 4 diperintahkan menjadi sebahagian daripada Rang Undang-undang.

Rang Undang-undang dilaporkan dengan tidak ada pindaan: dibacakan kali yang ketiga dan diluluskan.

RANG UNDANG-UNDANG PERBADANAN KEMAJUAN FILEM NASIONAL MALAYSIA

Bacaan Kali Yang Kedua dan Ketiga

Timbalan Menteri Perdagangan dan Perindustrian (Dato' Lew Sip Hon): Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan bahawa Rang Undang-undang bernama "Suatu Akta untuk menggalak, memelihara dan memudahkan kemajuan perusahaan perfileman Malaysia, menubuhkan Perbadanan Kemajuan Filem Nasional Malaysia dan mengadakan peruntukan bagi perkara-perkara yang perlu, atau yang berkaitan atau yang bersampingan dengannya atau secara ringkasnya dikenal sebagai "Akta Perbadanan Kemajuan Filem Nasional Malaysia, 1980" dibacakan kali yang kedua sekarang.

Tuan Yang di-Pertua, sejak beberapa tahun kebelakangan ini kita dapat melihat minat pengusaha-pengusaha filem tempatan untuk mengeluarkan filem-filem. Minat ini timbul setelah beberapa buah filem yang dibuat dalam negara ini telah mendapat sambutan yang baik dari orang ramai. Sambutan yang diberikan oleh orang ramai terhadap filem-filem yang dibuat dalam negara ini menunjukkan bahawa filem-filem tempatan mempunyai masa depan yang cerah jika diberikan galakan dan bantuan yang sesuai. Di antara filem-filem yang telah dikeluarkan ini ada di antaranya mempunyai mutu yang baik tetapi tidak juga dinafikan ada di antaranya mempunyai mutu yang kurang memuaskan.

Tuan Yang di-Pertua, mutu sesebuah filem adalah bergantung kuat kepada kemudahan-kemudahan dan kemahiran yang terdapat di kalangan industri filem. Bagi industri filem tempatan bilangan mereka-mereka yang terlibat dalam perusahaan ini yang mempunyai pengalaman luas ataupun yang mempunyai latihan khusus adalah sangat terhad sekali. Ramai di antara mereka hanya bergantung

kepada bakat, minat yang kuat, pengalaman dan pengetahuan yang asas semata-mata. Kekurangan pengalaman, latihan dan kemahiran di kalangan mereka ini bukanlah disebabkan sifat mereka yang tidak ingin maju, tetapi kerana kurang peluang mereka untuk meningkatkan pengalaman, pengetahuan dan kemahiran mereka dalam bidang ini. Di samping itu, sebahagian besar dari mereka yang sekarang ini terlibat dalam perusahaan perfileman tidak menganggap perusahaan ini sebagai punca mata pencarian utama mereka. Ini adalah kerana industri perfileman tempatan belum dapat berkembang sehingga dapat menampung mereka-mereka ini. Bilangan filem-filem bagi satu-satu tahun yang dihasilkan oleh pengusaha-pengusaha tempatan sangat kecil. Oleh yang demikian, sebahagian besar dari filem-filem yang dapat ditonton oleh orang ramai dalam negara ini adalah filem-filem luar negeri yang dibawa masuk oleh pengedar-pengedar filem untuk memenuhi keperluan penonton. Tanpa apa-apa bantuan dari Kerajaan, adalah sukar bagi filem-filem tempatan untuk bersaing dengan filem-filem yang dibawa masuk dari luar negeri.

Filem di samping menjadi bahan hiburan kepada penonton-penonton adalah satu alat yang dapat digunakan untuk menyampaikan pesan-pesan yang mempunyai unsur-unsur moral, pendidikan, sosial, kebudayaan, patriotisma dan sebagainya. Walau bagaimanapun, untuk menyampaikan pesan-pesan ini dengan berkesan, filem-filem yang dibuat terpaksa mempunyai mutu yang tinggi sehingga penonton-penonton yang melihatnya dapat menerima pesan-pesan tersebut. Pada masa sekarang ini, syarikat-syarikat filem tempatan adalah merupakan syarikat-syarikat yang mempunyai kemampuan yang sederhana sahaja dari segi kewangan, peralatan dan kemahirannya. Kemampuannya yang terhad ini sudah tentu akan menjejaskan dari segi mutu filem-filem yang dikeluarkan.

Rang Undang-undang yang dibentangkan pada hari ini mencadangkan penubuhan satu perbadanan yang akan dikenali dengan nama Perbadanan Kemajuan Filem Nasional, Malaysia. Penubuhan Perbadanan Kemajuan Filem Nasional Malaysia ini, adalah satu usaha Kerajaan untuk membantu industri perfileman tempatan mengatasi sebahagian besar dari masalah yang dihadapi oleh industri ini dan diharapkan industri ini

dapat berkembang dengan baik. Perlu dinyatakan di sini bahawa penubuhan Perbadanan ini bukanlah untuk kepentingan satu-satu golongan dalam industri ini. Ia adalah bertujuan membantu semua golongan yang terlibat dalam industri filem, iaitu termasuk pengeluar-pengeluar filem tempatan, para seniman yang terdiri dari pengarah-pengarah, pelakon-pelakon, penulis-penulis, pemuzik dan sebagainya; para juruteknik; pengedar-pengedar filem dan penayang-penayang filem. Perbadanan ini tidak akan menjalankan kegiatan-kegiatan dagang tetapi hanya semata-mata untuk memberikan bantuan-bantuan pada mereka-mereka yang memerlukannya. Ketetapan ini adalah penting untuk mengelakkan Perbadanan dari menjadi saingan kepada pengusaha-pengusaha filem tempatan.

Tuan Yang di-Pertua, Perbadanan Kemajuan Filem Nasional Malaysia yang dicadangkan ini antara lain akan memberikan bantuan-bantuan seperti khidmat penyelidikan dan nasihat; menyelaras kegiatan pihak-pihak yang menjalankan kegiatan-kegiatan yang berkait dengan industri perfileman; mengawal pengeluaran, pengedaran dan penayangan filem-filem; memberi kemudahan-kemudahan latihan dan menyelaras pelaksanaan program-program latihan dalam bidang yang berkaitan dengan perfileman; memberikan bantuan-bantuan yang sesuai kepada pengusaha-pengusaha filem; mengambil bahagian dalam festival-festival filem, pameran-pameran; seminar-seminar dan lain-lain kegiatan yang serupa, baik di dalam atau di luar negeri; menubuhkan pusat-pusat penyelidikan; memberi galakan-galakan kepada industri perfileman tempatan; dan menyebarkan maklumat kepada orang ramai mengenai industri perfileman.

Tuan Yang di-Pertua, izinkan saya menyentuh kepada Bahagian-Bahagian dalam Rang Undang-undang ini:

Bahagian 1 Rang Undang-undang ini industri perfileman adalah diberi takrif sebagai semua kegiatan mengeluarkan, mengedar dan menayang filem dan filem seterusnya diberi takrif sebagai filem-filem 'feature', filem pendek, trailer-trailer, filem-filem dokumentari, filem-filem iklan dan apa-apa rakaman cara bergerak dengan apa-apa jenis bahan sama ada disertai dengan bunyi atau tidak bagi maksud tayangan pada orang ramai.

Bagi maksud mengelolakan Perbadanan ini, Bahagian II Rang Undang-undang ini memberi kuasa kepada Menteri untuk melantik ke Perbadanan ini bagi tempoh tidak melebihi 3 tahun, seorang Pengerusi, seorang Timbalan Pengerusi dan 7 orang lain dari kalangan mereka yang mempunyai pengalaman dan pengetahuan yang luas yang mana dengan pengalaman dan pengetahuan ini mereka dapat memberikan sumbangan berguna kepada industri perfileman. Mereka-mereka ini bersama-sama dengan wakil-wakil dari Kementerian Perdagangan dan Perindustrian, Kementerian Kewangan dan Kementerian Penerangan, adalah merupakan Ahli-ahli Lembaga Perbadanan ini.

Pentadbiran sehari-hari pentadbiran ini pula akan dikendalikan oleh seorang Ketua Pengarah dan lain-lain pegawai dan kakitangan yang dilantik oleh Perbadanan, seperti yang dinyatakan dalam Bahagian III Rang Undang-undang ini. Di samping itu, Perbadanan ini juga akan diberi kuasa untuk melantik Jawatankuasa-jawatankuasa jika difikirkan perlu, bagi melaksanakan fungsi-fungsi Perbadanan. Tiap-tiap satu Jawatankuasa yang dilantik oleh Perbadanan akan mengandungi seorang Pengerusi, dan tidak lebih dari lima orang anggota lain.

Untuk melaksanakan tugas-tugasnya, sumber kewangan Perbadanan adalah dari peruntukan-peruntukan yang diluluskan oleh Parlimen dan juga lain-lain sumber seperti pinjaman-pinjaman, pendapatan-pendapatan yang diperolehi dari harta dan pelaburan, dan lain-lain bayaran yang diterima oleh Perbadanan akibat dari perlaksanaan tugas-tugasnya, seperti yang dijelaskan, dalam Bahagian IV, Rang Undang-undang ini. Segala perbelanjaan Perbadanan akan dibuat dari punca-punca pendapatan yang dinyatakan terdahulu.

Bahagian V Rang Undang-undang ini pula memberi kuasa kepada Perbadanan untuk mengawal kegiatan-kegiatan mengeluarkan, mengedar dan menayang filem dalam mana sesiapa yang ingin menjalankan salah satu daripada aktiviti tersebut dikehendaki mempunyai satu lesen yang dikeluarkan oleh Perbadanan. Seseorang itu tidak akan dibenarkan untuk menjalankan ketiga-tiga kegiatan mengeluarkan, mengedar dan menayang filem. Seseorang itu boleh memilih untuk menjalankan kegiatan-kegiatan mengeluarkan dan mengedar filem; atau mengedar dan menayang filem atau mengeluarkan dan menayang

filem. Mereka-mereka yang ingkar kepada peraturan ini boleh didenda tidak lebih dari lima puluh ribu ringgit dan didenda tidak lebih dari sepuluh ribu ringgit bagi tiap-tiap hari jika kesalahan ini terus dilakukan. Jika pihak yang melanggar apa-apa peraturan dalam Bahagian V Rang Undang-undang ini, walaupun mempunyai lesen, maka lesen mereka boleh dibatalkan.

Bahagian VI, Rang Undang-undang ini pula adalah menyentuh Perkara-perkara Am. Dengan persetujuan Menteri, Perbadanan boleh membuat peraturan-peraturan tertentu bagi maksud melaksanakan fungsi-fungsi dan tanggungjawabnya. Antara lain Perbadanan boleh:

- (i) membuat peraturan bagi melesen kegiatan perfileman, syarat-syarat yang dikenakan di dalam lesen, bayaran-bayaran dan deposit-deposit yang diperlukan bagi mendapatkan lesen;
- (ii) membuat peraturan bagi pemberian khidmat penyelidikan, latihan dan kursus dalam bidang perfileman ataupun bagi Perbadanan menubuhkan institusi-institusi bagi memberi khidmat-khidmat ini.

Tuan Yang di-Pertua, memandangkan kepada keadaan industri perfileman negara ini pada masa sekarang, adalah dirasai peranan Kerajaan yang lebih positif adalah perlu untuk menjadikannya salah satu industri yang berfaedah agar ianya dapat memainkan peranan yang lebih aktif di dalam pembangunan negara. Dengan adanya Undang-undang seperti yang dicadangkan, industri perfileman di negara ini akan dapat berkembang dengan lebih baik lagi di samping memberikan sumbangan sewajarnya pada perkembangan negara.

Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan.

Tuan Abdullah bin Haji Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Tuan (Timbalan) Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalah di hadapan Majlis ialah Suatu Akta untuk menggalak, memelihara dan memudahkan kemaiuan perusahaan perfileman Malaysia, menubuhkan Perbadanan Kemajuan Filem Nasional Malaysia dan mengadakan peruntukan bagi perkara-perkara yang perlu, atau yang berkaitan atau yang bersampingan dengannya.

dibacakan kali kedua sekarang dan terbuka untuk dibahas. Ahli Yang Berhormat dari Ulu Trengganu.

4.49 ptg.

Tuan Alias bin Md. Ali (Ulu Trengganu): Tuan Yang di-Pertua, saya bangun untuk menyokong Rang Undang-undang ini, iaitu satu Rang Undang-undang yang saya kira sudah lama patut dibentangkan di dalam Dewan ini mengingat bahawa masalah yang dihadapi oleh pengusaha-pengusaha filem tempatan adalah terlalu besar dan masalah-masalah itu telah berlaku sejak zaman berzaman yang lalu. Bagaimanapun masanya belum lagi terlambat untuk kita mengadakan sesuatu usaha untuk membetulkan keadaan yang pincang di dalam perusahaan filem dalam negara ini. Dan saya kira penubuhan sebuah perbadanan filem yang dicadangkan ini akan menjadi embun pagi yang akan menyegarkan pengusaha-pengusaha filem peribumi.

Tuan Yang di-Pertua, perusahaan filem di negeri ini selama ini dikuasai oleh syarikat-syarikat multi-national yang tidak pun bertapak dalam negeri ini dimodali oleh orang-orang luar negeri. Syarikat-syarikat Show Brothers dan Cathay adalah dua syarikat besar yang membuat monopoli di dalam perusahaan filem, mengedar filem dan memamer filem.

Dalam keadaan sekarang adalah sukar untuk syarikat-syarikat pengusaha filem dalam negeri ini untuk berkembang maju. Misalnya, sebuah syarikat yang mengeluarkan filem akan terpaksa menyembah kepada syarikat-syarikat besar ini untuk mendapatkan panggung untuk menunjukkan filem-filem mereka. Biasanya syarikat-syarikat besar ini akan mendapat bahagian terbesar daripada pungutan pertunjukan filem itu, yang tinggal kepada pembuat-pembuat filem hanyalah suatu jumlah yang amat kecil yang tidak membolehkan mereka bergerak maju, yang tidak membolehkan mereka berdiri di atas kaki sendiri. Oleh yang demikian adalah menjadi tugas Perbadanan ini untuk membantu syarikat-syarikat pengeluar filem yang kecil ini untuk mendapatkan kemudahan-kemudahan bagi menunjukkan filem-filem keluaran mereka dan membebaskan mereka dari eksploitasi syarikat-syarikat jerung, syarikat-syarikat besar yang saya sebutkan tadi.

Untuk ini Perbadanan patutlah menubuhkan panggung-panggung wayang di semua ibu negeri, di semua daerah, malah saya hendak mencadangkan supaya Perbadanan ini juga akan membina panggung-panggung wayang di kawasan-kawasan yang baru dibangun seperti kawasan-kawasan FELDA ataupun kawasan Kemajuan Wilayah untuk menjamin orang-orang yang mendapat banyak wang ini, seperti peserta-peserta FELDA tidak membelanjakan wang mereka di luar kawasan FELDA itu sendiri. Perbadanan ini patutlah juga memberi segala bantuan teknik dan kewangan yang diperlukan oleh pengusaha-pengusaha filem tempatan supaya dapatlah mereka memperbaiki mutu filem-filem keluaran mereka oleh kerana masalah yang dihadapi oleh pengusaha-pengusaha filem tempatan seperti yang dengan betulnya dijelaskan oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri tadi iaitu masalah kekurangan modal dan kekurangan alat-alat yang bermutu baik untuk membuat filem-filem yang baik mutunya.

Pada masa ini, Tuan Yang di-Pertua, terlalu banyak filem-filem luar negeri diimport ke negeri ini, filem bahasa Inggeris, filem berbahasa Cina, filem bahasa Hindustan, Tamil dan juga filem-filem keluaran dari Indonesia. Pengimportan masuk filem-filem luar negeri yang tidak terkawal ini menyebabkan beribu-ribu juta wang negara ini mengalir keluar setiap tahun. Ini juga menyebabkan syarikat-syarikat filem tempatan tidak dapat berpeluang untuk hidup oleh kerana sudah pasti filem-filem yang mereka keluarkan tidak dapat menandingi mutu filem-filem yang diimport daripada luar negeri seperti yang diterangkan oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri sebentar tadi.

Kemasukan filem-filem asing yang terlalu banyak ini boleh juga membawa pengaruh yang tidak baik bagi rakyat dalam negeri ini terutama golongan-golongan muda yang tentunya mudah terdedah kepada pengaruh asing yang dibawakan di dalam filem itu. Oleh yang demikian saya fikir adalah perlu supaya Perbadanan ini diberi kuasa yang cukup untuk mengenakan kawalan terhadap jumlah filem-filem asing yang boleh dibawa masuk ke negeri ini dengan maksud supaya diadakan perseimbangan an'ara filem-filem yang diimport itu dengan filem-filem yang dikeluarkan di dalam negeri ini sendiri.

Tuan Yang di-Pertua, saya mengalu-alukan kenyataan yang dibuat oleh Yang Berhormat

Timbalan Menteri sebentar tadi yang mengatakan bahawa Perbadanan ini tidak akan menyertai sebarang usaha, sebarang bentuk usaha perdagangan di dalam filem dengan maksud untuk mengelakkan pertandingan antara Perbadanan ini dengan syarikat-syarikat filem yang hendak dibantunya. Saya mengalu-alukan kenyataan ini dan saya rasa inilah sesuatu yang paling baik yang Perbadanan ini boleh lakukan.

Sebelum Yang Berhormat Timbalan Menteri membuat kenyataan ini saya bimbang Perbadanan ini akan menjadi seperti Perbadanan lain juga, agensi-agensi Kerajaan yang lain apabila ditubuhkan, maka langkah pertama yang akan mereka buat ialah menubuhkan subsidiari-subsidiari dengan maksud untuk menanam modal.

Di dalam Rang Undang-undang ini terdapat satu fasal yang membenarkan Perbadanan ini melaburkan wang menurut apa cara yang diluluskan oleh Menteri Kewangan dan saya takut sebelum ini Perbadanan ini juga akan menubuhkan subsidiari-subsidiari kompeni yang akan nanti menjadi persaingan dengan syarikat-syarikat yang akan dibantunya.

Apa yang saya harap dilakukan oleh Perbadanan ini ialah dengan mengadakan bantuan-bantuan berbentuk kewangan dan juga mengadakan alat-alat kelengkapan yang boleh di-ewakkan, bukan bererti bantuan itu boleh diberi dengan percuma tetapi mengadakan alat-alat kelengkapan yang moden, yang terbaru yang tidak boleh diperoleh oleh syarikat-syarikat kecil—pengusaha-pengusaha filem tadi. Dengan demikian maka kita boleh berharap mutu filem-filem yang mereka keluarkan itu akan menjadi bertambah baik.

Tuan Yang di-Pertua, Perbadanan hendaklah juga membantu kalau ada syarikat-syarikat perusahaan filem itu yang hendak membina panggung-panggung wayangnya sendiri supaya dapat juga dibantu dari segi kewangan dan teknik, selain daripada Perbadanan ini sendiri membuat panggung-panggungnya sendiri. Maksud saya ialah supaya di mana ada pengusaha-pengusaha tempatan yang hendak mendirikan panggung-panggung wayang mereka sendiri, maka Perbadanan ini tidaklah payah mendirikan panggung-panggungnya di kawasan itu.

Tuan Yang di-Pertua, satu perkara lagi yang dihadapi oleh pengusaha-pengusaha filem

tempatan ialah masalah pasaran. Seperti yang kita tahu masalah pasaran, terutama filem-filem Melayu adalah terbatas oleh kerana bahasanya maka pengedaran filem-filem itu tidak dapat dibuat di luar kawasan Indonesia dan Brunei tetapi masalah yang dihadapi sekarang kalau saya tak salah filem-filem daripada Malaysia dan daripada lain-lain negeri tidak boleh masuk ke Indonesia oleh kerana Kerajaan Indonesia mempunyai dasarnya sendiri dalam soal kemasukan filem-filem daripada luar negeri, tetapi sebaliknya filem-filem daripada Indonesia dengan mewahnyanya dan banyak masuk ke negara ini. Oleh sebab itu, saya mencadangkan supaya pihak Kementerian berkenaan mengadakan perundingan-perundingan dengan pihak berkuasa Indonesia supaya dapat ditubuhkan satu cara kerjasama perdagangan dua hala antara Malaysia dan Indonesia dalam soal filem supaya tidaklah hanya kita sahaja yang memberi dan mereka sahaja yang menerima tetapi sebaliknya kita juga harus menerima dan mereka juga memberi. Saya berkata demikian oleh kerana di Indonesia manusianya ramai dan kalau filem kita dapat dimasukkan ke sana maka mungkin kita akan dapat selesaikan sedikit masalah pasaran filem-filem Melayu yang terbatas sekarang ini.

Selain daripada itu, saya ingin juga mencadangkan supaya Perbadanan ini mengadakan biasiswa untuk melatih juruteknik-juruteknik, pengarah-pengarah dan pelakun-pelakun filem ke luar negeri seperti ke Hollywood dan lain-lain negeri yang maju di dalam perusahaan filem. Perkara latihan ini telah disentuh sedikit-sebanjak tadi oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri dan saya percaya beliau sedar betapa pentingnya para artis dan para juruteknik kita diberi exposure yang cukup di dalam teknik-teknik pengeluaran filem yang paling moden.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin menventuh sedikit tentang Bahagian V Rang Undang-undang ini Fasal 21 ada menyebutkan batasan yang tidak membolehkan seseorang itu mengambil bahagian dalam ketiga-tiga aktiviti mengeluarkan, mengedar dan mempamir filem-filem. Saya tidak begitu jelas maksud fasal ini diadakan, tetapi kalau fasal ini diadakan dengan maksud untuk mengelakkan perbuatan monopoli di dalam pasaran filem, maka saya mengalu-alukan peruntukan ini. Akan tetapi yang sedikit kurang menyenangkan ialah di bawah Bahagian yang sama, Fasal 25 (1) di sini terdapat satu peruntukan

yang membolehkan orang-orang yang melakukan kesalahan di bawah Fasal 5 tadi didenda tidak lebih daripada \$50,000. Pada pendapat saya denda ini terlalu kecil dan bagi orang-orang yang bergiat di dalam lapangan perniagaan filem yang bermodal berjuta-juta ringgit dengan \$50,000 ini adalah satu denda yang amat kecil dan mungkin mereka lebih tergamak untuk melakukan kesalahan-kesalahan di bawah undang-undang ini oleh kerana dendanya yang kecil itu dan \$50,000 itu tidak merupakan satu kerugian kepada mereka. Oleh yang demikian, saya berharap pihak Yang Berhormat Timbalan Menteri akan menimbangkan semula denda ini supaya dapat dinaikkan menjadi satu angka yang lebih realistik yang boleh discourage atau menahan orang-orang daripada tergamak untuk melakukan kesalahan di bawah Bahagian V yang saya sebutkan tadi.

Begitu juga saya berharap selain daripada denda mungkin suatu lagi cara untuk mengelakkan orang daripada melakukan kesalahan ini ialah dengan cara menggantung lesen-lesen mereka dan memotong lesen-lesen orang-orang yang melakukan kesalahan itu supaya dengan demikian mereka akan merasa lebih takut untuk melakukan sebarang kesalahan di bawah peraturan ini.

Tuan Yang di-Pertua, demikian sahaja lah observation saya di dalam Rang Undang-undang ini dan saya dengan penuh hati menyokong Rang Undang-undang ini.

Tuan (Timbalan) Yang di-Pertua: Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar.

5.05 ptg.

Tuan Lee Lam Thye (Kuala Lumpur Bandar): Tuan Yang di-Pertua, saya bangun untuk mengambil bahagian di dalam perbincangan Rang Undang-undang ini dan di samping itu suka saya menyampaikan pandangan saya terhadap Rang Undang-undang ini. Tadi Yang Berhormat Timbalan Menteri telah menerangkan hujah-hujah dan sebab-sebab mengapa Rang Undang-undang ini perlu dibentangkan dalam Dewan ini dan diluluskan. Salah satu hujahnya yang telah disampaikan oleh beliau yang boleh dikatakan menarik hati saya ialah beliau menyatakan bahawa Penubuhan Perbadanan Kemajuan Filem Nasional Malaysia ini adalah satu usaha Kerajaan untuk membantu industri perfileman tempatan mengatasi sebahagian

besar dari masalah yang dihadapi oleh industri ini dan diharapkan industri ini dapat berkembang dengan baik.

Tuan Yang di-Pertua, selama mana Rang Undang-undang ini perlu untuk menggalak, memelihara dan memudahkan kemajuan perusahaan perfileman di Malaysia selama itulah sebagai seorang peminat filem saya tentulah menyokong Rang Undang-undang ini yang saya percaya bahawa masanya telahpun tiba bagi kita mempunyai perusahaan perfileman tempatan sendiri. Selama mana perlunya kita menubuhkan perusahaan perfileman kita sendiri saya juga merasa bahawa Rang Undang-undang yang dalam bentuk ini haruslah diperkenalkan sejak lama dahulu. Sungguhpun saya menyokong usaha-usaha yang telah diambil oleh Kerajaan untuk menubuhkan Perbadanan Kemajuan Filem Nasional Malaysia, kita sepatutnya melakukan dengan berhati-hati dan mengambil semua langkah-langkah yang wajar yang sesuai bagi memastikan bahawa perusahaan perfileman ini ditubuhkan dengan cara yang sempurna serta berialan dengan baik supaya ianya tidak gagal pada masa akan datang kelak.

Saya tidak menafikan hakikat bahawa filem-filem tempatan mempunyai masa depan yang cerah jika diberikan galakan dan bantuan yang sesuai yang telah disebut oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri tadi. Tetapi apabila kita membandingkan perkara ini, saya berpendapat bahawa apa yang lebih mustahak lagi ialah bagi kita menentukan bahawa filem-filem tempatan yang dikeluarkan oleh pengusaha-pengusaha filem tempatan haruslah mempunyai kualiti atau mutu yang tinggi, sebagai satu cara untuk menarik lebih ramai peminat-peminat filem di negara kita. Di samping ini apa yang saya suka men-sifatkan sebagai amat penting ialah hakikat bahawa perusahaan perfileman yang sedang kita cuba galakan pelihara dan memajukan mestilah sesuatu yang benar-benar dapat mencerminkan keberibadian pelbagai kaum di negara kita, dengan lain-lain perkataan apa yang mesti dilakukan ialah memastikan bahawa semua aktiviti-aktiviti yang berkaitan rapat dengan pengeluaran filem yang dijalankan di Malaysia mestilah benar-benar mencerminkan yang kita ini berada dalam negara yang mempunyai berbagai-bagai bahasa dan kaum.

Saya sesungguhnya percaya bahawa kita mampu mengeluarkan filem-filem yang bukan sahaja berkisar kepada suatu kumpulan

ethnic, tetapi kepada semua ethnic yang lain. Apa yang saya maksudkan, Tuan Speaker, kita hendak mengeluarkan berbagai jenis filem iaitu filem-filem Melayu, Cina dan India serta filem Inggeris, supaya semuanya ini dapat menghidangkan untuk berbagai keturunan dan bahasa di negara kita, mungkin ini hendak mengambil masa yang lama dan saya bukan bermaksud mengesyorkan di sini bahawa ini dapat dibuat dengan masa yang singkat. Ini tentulah hendak mengambil masa yang begitu lama, tetapi apa yang saya hendak menitikberatkan di sini ialah tentang begitu mustahaknya supaya kita dapat menentukan garis panduan yang betul apabila kita hendak menjalankan satu perusahaan filem tempatan di negara kita. Dan apa yang lebih mustahak lagi ialah bagi kita dapat mencerminkan Malaysia sebagai sebuah negara yang berbilang bangsa. Dengan lain-lain perkataan, Tuan Speaker, apa yang saya kata tadi dan apa yang kita perlu ialah filem-filem yang berkeperibadian Malaysia tidak sahaja Melayu, Cina dan India secara tersendiri. Jika filem-filem ini dapat diedarkan kepada negara-negara yang lain, negara-negara ASEAN, umpamanya, tentunya ini akan membantu mencerminkan imej pelbagai kaum di negara kita.

Tuan Speaker, berhubung dengan tugas-tugas Perbadanan yang terkandung di dalam Rang Undang-undang ini, saya mengetahui bahawa satu daripada tugasnya ialah mengikut Fasal 6 (1) (e) ialah untuk mengawal dan mengawasi pengeluaran, pengedaran dan pameran filem-filem dalam Malaysia dan berhubung dengannya membuat peruntukan bagi mengeluarkan lesen-lesen.

Saya ingin menyatakan di sini bahawa tentulah apabila kita hendak menubuhkan sebuah Perbadanan tentulah perlu supaya kita mencatatkan, mengadakan tugas-tugasnya, tanggungjawab-tanggungjawabnya, akan tetapi apa yang saya suka menarik perhatian Yang Berhormat Timbalan Menteri ialah berkenaan dengan Fasal 6 (1) (e) ini yang membangkitkan perhatian berat antara pengusaha-pengusaha filem yang ada sekarang. Misalnya satu contoh yang saya boleh beri ialah Syarikat Shaw Brothers dan Syarikat Cathay (Cathay Organisation), bahawa dengan adanya cara ini, tentulah memberi pertimbangan bahawa ini mungkin boleh menancam perniagaan filem yang ada sekarang. Kebimbangan mereka adalah berasas baik apa juga

tindakan berlebihan di pihak Perbadanan untuk mengawal dan mengawasi pengeluaran, pengedaran dan mempamerkan filem-filem dalam Malaysia, ini tentunya boleh mengarah kepada suatu suasana di mana perniagaan-perniagaan mereka akan menerima akibatnya.

Saya berharap bahawa Yang Berhormat Timbalan Menteri akan dapat memberi satu jaminan bahawa peruntukan Fasal 6 (1) (e) ini akan dijalankan dengan hati-hati supaya tidak menyebabkan apa juga kesusahan kepada perusahaan filem yang wujud sekarang.

Rang Undang-undang ini juga membuat peruntukan bahawa tiada seorang boleh mengambil bahagian dalam perusahaan perfileman iaitu dalam salah satu aktiviti pengeluaran, pengedaran dan mempamerkan filem-filem atau apa juga kombinasi aktiviti-aktiviti atau sebagaimana yang digambarkan dalam Fasal 21 melainkan jika satu lesen dikeluarkan yang memberikan kuasa kepadanya untuk berbuat demikian. Walaupun saya sedar tentang hakikat bahawa sesuatu lesen itu hendaklah dikeluarkan untuk apa-apa perusahaan baik perusahaan filem ataupun perusahaan yang lain, sebelum seseorang boleh mengambil bahagian dalam apa juga aktiviti-nya berhubung dengan perusahaan tertentu, tetapi saya berharap bahawa langkah-langkah tertentu boleh diambil bagi memudahkan pengeluaran sesuatu lesen.

Apa yang tidak begitu disenangi oleh pengusaha-pengusaha perusahaan filem yang wujud sekarang ini ialah Fasal 22 (3) dalam Rang Undang-undang ini yang memperuntukkan bahawa Perbadanan boleh enggan mengeluarkan sesuatu lesen tanpa memberi apa-apa sebab baginya. Saya rasa bahawa jika sesuatu permohonan untuk mendapatkan lesen ditolak, sebab-sebab penolakan hendaklah dijelaskan kepada pemohon supaya beliau mengetahui mengapa permohonannya ditolak dan apakah yang boleh beliau lakukan untuk memenuhi syarat-syarat sebelum mengemukakan suatu permohonan baru untuk diluluskan.

Tuan Speaker, berhubung dengan pengeluaran lesen, saya suka menitikberatkan kepada Perbadanan supaya tidak terlalu ketat, ini yang mustahak; tidak terlalu ketat dalam perkara ini serta tidak mengenakan apa juga syarat yang didapati sukar untuk dipenuhi oleh pengusaha-pengusaha filem. Ini boleh dikatakan adalah satu hujah yang mustahak

dan saya ingin mendapat satu penjelasan dan jaminan daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri bahawa semua langkah-langkah perlu yang akan diambil bagi memudahkan pengeluaran lesen kepada pengusaha-pengusaha.

Saya juga ingin mencadangkan di sini bahawa mestilah terdapat satu peruntukan untuk rayuan oleh sebab saya nampak di dalam Rang Undang-undang ini tidak ada peruntukan berkenaan dengan rayuan iaitu apabila sesuatu permohonan telah ditolak maka keputusan itu adalah muktamad (final) dan tidak dapat dipersoalkan, tidak dapat dirayu dan saya berpendapat bahawa ini adalah tidak menasabah.

Saya suka mengesyorkan untuk pertimbangan pihak Kementerian yang berkenaan supaya mengadakan satu peruntukan bagi tujuan rayuan terhadap apa-apa keputusan yang dibuat oleh Perbadanan untuk menolak pengeluaran sesuatu lesen. Dalam hubungan ini saya rasa bahawa mestilah ada sebuah Lembaga Rayuan untuk mengendalikan hal ini dan saya berpendapat bahawa Lembaga Rayuan ini perlu untuk memastikan keadilan dan saksama kepada semua pengusaha-pengusaha perfileman.

Akhirnya, Tuan Speaker, berhubung dengan galakan perusahaan perfileman tempatan kita. Saya berharap bahawa Kerajaan akan juga mengambil pertimbangan di atas berapa perlunya mendapatkan kepakaran, jika perlu, kepakaran dari luar negeri yang boleh menolong memajukan perusahaan perfileman kita. Ini adalah sangat mustahak memandangkan pengusaha-pengusaha perfileman kita masih mengalami kekurangan pengalaman, kekurangan latihan dan kekurangan kemahiran. Oleh sebab itu, saya rasa adalah patut bagi kita untuk mempelawa kepakaran dari luar negeri untuk membantu kita dalam perkara ini.

Oleh kerana kewangan juga ialah satu perkara yang mustahak dan yang amat diperlukan untuk menaiyakan kemajuan perusahaan perfileman di negara kita maka saya juga ingin mencadangkan di sini bahawa duti sewa filem sebanyak 15% yang sedang dikenakan oleh pihak Kerajaan ke atas perusahaan perfileman yang ada sekarang dapat disalurkan untuk memajukan perusahaan perfileman tempatan Malaysia. Sekian, terima kasih.

Tuan (Timbalan) Yang di-Pertua: Yang Berhormat dari Kangar.

5.25 ptg.

Tuan Shaari bin Jusoh (Kangar): Tuan Yang di-Pertua, saya juga turut menyokong Rang Undang-undang Perbadanan Kemajuan Filem Nasional Malaysia yang telah dicadangkan oleh Timbalan Menteri yang berkenaan.

Tuan Yang di-Pertua, saya bersetuju dengan Yang Berhormat dari Ulu Trengganu tadi, patutlah Rang Undang-undang ini telah diadakan lebih lama daripada sekarang kerana segi perfileman ini adalah satu perkara yang amat menarik kepada seseorang dan amat menarik kepada sesuatu bangsa. Kerana daripada filem itulah membawakan seseorang itu naik semangat. Salah satu membawa sebab menaikkan semangat kepada seseorang baikpun di segi perjuangan secara kebangsaan, juga di segi pekerjaan dan juga di segi kerohanian dan tidak kurang filem juga membawakan seseorang itu jatuh moral dan sebagainya.

Sebab itulah tidak kesemua filem yang dibenarkan oleh Kerajaan untuk ditayangkan kepada umum ataupun secara sulit misalnya filem-filem lucu, ditangkap oleh Kerajaan sebagaimana saya katakan tadi kerana filem, saya tegaskan sekali lagi, Tuan Yang di-Pertua, filem membawakan semangat seseorang di segenap segi dan membawakan seseorang di segi kehairahan ataupun kepada kelucahan dan sebagainya.

Dengan sebab itu apa yang dibangkitkan di sini cara Kerajaan akan mengadakan satu Perbadanan, ini amatlah perlu kepada negara kita yang sedang membangun. Kerana dari segi filem ini, kita tahu kalau dalam segi-segi pekerjaan lain seperti membeli barang-barang di kedai dan sebagainya, kita boleh berhutang, tetapi kalau filem-filem yang baik ditunjukkan di dalam panggung-panggung dan sebagainya bukan setakat tidak boleh berhutang bahkan kalau dijual dengan cara tunai sekalipun kalau filem itu baik dan laris sehingga berebut mengambil tiket. Begitulah larisnya filem ini dalam negara kita Malaysia.

Jadi untuk Kerajaan mengambil satu daya usaha membaiki cara pertunjukan filem, cara kemajuan filem adalah satu perkara yang amat besar sebagaimana saya katakan tadi

kerana ini diminati sungguh-sungguh oleh masyarakat umum khasnya maju mudi dan ada juga yang dewasa kalau filem itu bersesuaian dengan orang dewasa.

Dengan adanya Perbadanan ini saya berharap sangat lebih banyak lagi muncul badan-badan yang akan menaja filem-filem di segi perniagaan tetapi dalam perkara yang saya berasa dukacita sedikit, saya takut dalam Fasal 5 kalau tidak silap saya, disyaratkan sesuatu bahagian itu tidak boleh diambil ketiga-tiga sekali. Misalnya, kalau dia seorang pengeluar dia tidak boleh menjadi pengedar. Kalau dia seorang pengedar pula dia tidak boleh menjadi pengiklan sebagaimana yang ditunjuk dalam Bil ini.

Saya takut jangan-jangan seseorang itu sebagai pengeluar, kalau tidak bersesuaian dengan pengedar filem itu tidak dapat ditunjukkan. Saya beri contoh sebagaimana Lembaga Padi dan Beras Negara kerap kali kilang dia juga yang memasarkan padi itu. Ini terpulang kepada Kementerian yang berkenaan kerana di sini ada juga satu keuntungan dibuat undang-undang ini kalau dikehaskan seorang mesti menjadi pengedar tidak menjadi pengeluar ataupun tiga tadi mesti atau sahaja diambil bahagian, tidak boleh tiga sekali. Untungnya ada juga kerana tiap-tiap orang ataupun syarikat dalam negara kita dapat membahagi-bahagikan pekerjaan itu. Pendek kata yang menjadi pengedar tidak payah jadi pengeluar atau penerbit. Orang yang menjadi penerbit biar sebagai penerbit, yang menjadi pengeluar sebagai pengeluar dan yang menjadi pengedar sebagai pengedar.

Saya berharap sangat supaya ketiga-tiga itu disatukan maknanya kesemua itu boleh kalau tidak menjadi kesalahan. Ini saya agak lebih baik, kerana saya takut seperti saya katakan tadi apa yang diterbitkan oleh penerbit, tidak bersesuaian dengan apa yang ditaja oleh penaja. Saya takut yang membuat filem itu tidak bersesuaian dengan yang akan menayangkan filem. Kalau boleh di'adikan satu itupun terserahlah kepada Kementerian yang berkenaan untuk mengkaji semula perkara ini. Tetapi saya tidak menafikan niat Kementerian yang berkenaan kerana dapat membahagi-bahagikan kerja dan itu adalah satu perkara yang baik.

Tuan Yang di-Pertua, saya berharap juga dengan adanya Rang Undang-undang ini biarlah kita menjadualkan dan saya harap

dengan adanya Perbadanan ini akan menjadi dua keuntungan kepada negara kita. Satu, menjadi keuntungan kepada badan-badan perfileman yang kita lihat hari ini tidak begitu maju kalau kita hendak banding dengan filem-filem barat yang ditayang di panggung-panggung begitu laris dan sebagainya. Saya berpendapat dengan adanya Rang Undang-undang ini, dengan adanya badan penasihat, bukan setakat itu sahaja juga akan menjadi satu badan daya usaha walaupun badan ini tidak boleh mengeluarkan wang kerana yang akan mengeluarkan wang ialah bank dan sebagainya tetapi dengan petunjuk dan nasihat badan ini akan menjadi satu badan penyelaras ataupun satu badan memudahkan bagi pihak-pihak perfileman ini akan mendapat pinjaman dan sebagainya. Saya takut seperti saya katakan tadi jangan pihak badan ini mengeluarkan lesen dan memberi kemudahan dan sebagainya tetapi bila mengadakan satu-satu penerbitan itu tentulah menghendakkan modal yang banyak. Saya harap badan ini juga memberi satu kuasa yang penuh bila sahaja tunjukkan kepada bank-bank dan sebagainya maka pihak berkenaan dengan kewangan hendaklah memberi kemudahan atas apa yang disyorkan atau yang ditunjukkan oleh pihak perbadanan tadi. Saya harap sangat apa yang saya katakan walaupun perkara itu baik tetapi kalau tiada mendapat wang tentulah tidak dapat berjalan dengan baik.

Satu lagi seperti saya katakan tadi saya harap kedua-dua sekali, satu badan perfileman yang masih ada hari ini saya sendiri kadang-kadang berasa amat dukacita dan sedih kalau dipandang kepada keadaan negara kita penerbitan filem yang menjadi Pengarah dalam tahun 50an, dengan izin, Allahyarham P. Ramlee dan beberapa orang lagi amat laris. Kalau disebut sahaja filem Melayu mutunya sangat tinggi dan semua orang sangat suka menonton filem-filem yang saya sebutkan tadi. Tetapi tidak tahulah di akhir-akhir ini, dalam tahun-tahun 70an keadaan filem-filem Melayu tidak begitu tertarik; mungkin oleh sebab mutu dan sebagainya, saya sendiri tidak tahu.

Kalaupun didapati kekurangan, saya berharap dengan adanya badan ini, dapat diadakan sepertimana dikatakan oleh Yang Berhormat dari Ulu Trengganu tadi dihantar ke negeri yang bersesuaian untuk mendapat kursus pengarah dan sebagainya. Tetapi saya tidak bersetuju kalau hendak dihantar ke

Hollywood dan sebagainya oleh kerana saya takut kalau dengan cara Hollywood dibuat tarian dan sebagainya ini tidak begitu penting sangat. Saya hendak dua sekali satu di segi kewangan untuk menolong dalam memajukan perfileman itu; kedua di segi moral hendaklah kita jaga. Saya tidak suka dan saya tidak bersetuju dengan adanya perbadanan ini perfileman dalam negara kita akan maju kepada semua bangsa termasuk yang ditajakan oleh bumiputra tetapi akan menjatuhkan moral kita. Pendek kata kalau kita dapat wang banyak semata-mata, tetapi filem kita yang maju merugikan maruah bangsa kita baikpun semua bangsa yang ada dalam negara kita kerana perfileman yang saya katakan tadi, saya tidak bersetuju. Saya berharap pihak perbadanan ini akan berikhtiar menolong berbagai-bagai cara untuk meninggikan taraf perusahaan filem di samping cara-cara bentuk filem itu akan membawa keperibadian ketimuran kita. Itu saya harap sangat dan kalau boleh seperti kita lihat hari ini banyak filem-filem ini ditunjuk di panggung-panggung (pawagam) dan sebagainya, saya berpendapat dengan adanya filem-filem yang banyak, dengan adanya Rang Undang-undang ini akan banyak lagi perusahaan-perusahaan filem dan dengan banyak perusahaan-perusahaan filem maka banyaklah filem-filem dalam negara kita.

Saya harap dengan adanya Rang Undang-undang ini banyaklah pengusaha-pengusaha filem, dan dengan banyaknya pengusaha-pengusaha filem banyaklah filem-filem yang akan diarahkan oleh beberapa pengarah dalam negara kita.

Saya harap dengan adanya Rang Undang-undang ini banyaklah pengusaha-pengusaha filem, dan dengan banyaknya pengusaha-pengusaha filem banyaklah filem-filem yang akan diarahkan oleh beberapa pengarah dalam negara kita. Saya berpendapat kita beri tempoh sekian-sekian lama untuk ditunjukkan dalam panggung selepas itu Kerajaan akan mendapat cukai dan sebagainya. Kemudian saya harap filem-filem yang telah ditaja, yang diterbitkan oleh pengusaha-pengusaha filem tempatan kalau boleh dibayangkan lagi tayangannya dalam TV kita hari ini yang mana kebanyakan TV kita hari ini mengambil filem-filem dari luar negeri seperti England dan sebagainya.

Saya dapat tahu salah satu sebab diambil filem-filem dari luar negeri ialah kerana kekurangan filem tempatan, sebab itu dalam

TV tidak dapat ditayangkan filem-filem tempatan kerana filem kita tidak ada. Yang kedua saya dapat tahu juga kerana filem yang ditunjuk, yang diterbitkan dari negara-negara asing lebih murah daripada harga filem-filem yang ada dalam negara kita terutamanya filem Inggeris sebab itu dalam TV selalu ditunjukkan kerana dua sebab; satu, filem itu banyak dan yang kedua filem itu murah. Jadi diharap dengan adanya perbadanan yang kita tubuhkan hari ini banyak filem-filem akan muncul yang mana saya katakan tadi filem-filem yang membawa cerita atau dorongan yang akan membawa kepada kita, selain daripada untuk kita mencari wang, membawa satu semangat keperibadian semangat perjuangan, semangat taat setia kepada Kerajaan sebagaimana yang ada dalam filem-filem, kerana filem seperti yang saya katakan tadi akan membawa kita kepada satu-satu jalan kebaikan.

Saya berharap kepada badan ini kita akan beri keutamaan, subsidi dan sebagainya. Kalau filem-filem itu bercorak keperibadian untuk menarik rakyat dalam negara kita kepada perpaduan misalnya, kepada filem-filem yang ditaja macam ini kita beri subsidi kemudahan dan sebagainya. Sebagaimana kita tahu hari ini kita hendak menunjuk atau hendak memberi kebaikan ekonomi kepada negara di samping itu juga kita hendak menjaga perpaduan bangsa kita. Kalau banyak menarik kepada filem perpaduan maka filem-filem ini patut kita beri subsidi. Begitu juga filem-filem yang menunjukkan cara menaikkan semangat dari segi ekonomi misalnya, begitu juga segi kerohanian filem-filem ini patut kita pandang berat. Janganlah kita harap satu-satu filem itu tergolong filem itu laris tetapi di satu segi akan membawa moral kita kepada yang tidak baik.

Tuan Yang di-Pertua, di samping itu juga saya berpendapat apa yang dibaca oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri tadi masa yang akan diberi kepada Pengerusi dan sebagainya akan dihadkan kepada sekian-sekian lama. Saya berpendapat satu-satu pekerjaan itu kalau seseorang itu dapat menjalankannya dengan baik biarlah masa tidak patut kita hadkan kerana kita bimbang kadang-kadang kalau kita menghadkan satu-satu masa tentu kita hendak banyak pengalaman, kadang-kadang kita hendak belajar daripada kesalahan yang kita telah buat dahulu, buat kata orang belajar daripada kesalahan yang kita buat sendiri. Itu adalah lebih baik bagi seseorang daripada orang lain menunjuk mengatakan dia

buat salah, kerana sesudah dia belajar dia tahu apa yang dia buat itu salah. Dengan sebab itu, saya berpendapat di masa akan datang ditetapkan seorang Pengerusi, Timbalan Pengerusi begitu juga Lembaga Pengarah itu tidak payah ditentukan masanya.

Pendek kata, kalau dipandang pada satu segi, seorang Pengerusi, Ketua Pengarah dan sebagainya boleh menjalankan tugasnya dengan baik maka saya berharap selagi dia sanggup menjalankan tugas dan selagi kita tengok ada kemajuan dari setahun ke setahun semasa dia menjalankan tugas dengan Perbadanan ini maka saya berharap sambungkanlah jawatannya, jangan ditentukan masa dia menjawat jawatan tetap itu.

(Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*)

Tuan Yang di-Pertua, begitu juga saya berharap selain daripada Lembaga ini sebagaimana dikatakan oleh Timbalan Menteri tadi, ia juga akan mengadakan berbagai-bagai Jawatankuasa yang difikirkan patut dan sesuai untuk menolong memajukan Perbadanan-perbadanan ini.

Saya berpendapat Tuan Yang di-Pertua, dalam Jawatankuasa-jawatankuasa yang akan dicadangkan itu dalam ini dikatakan akan diambil Ketua Setiausaha yang berkenaan dan wakilnya bagi pihak Pejabat Penerangan, Belia dan sebagainya, saya harap Jawatankuasa yang akan ditubuhkan itu carilah badan-badan berkenaan yang mengambil tahu tentang sejarah perjuangan tanahair kita. Begitu juga dalam segi sejarah yang ada dalam negara kita untuk dapat dimasukkan dalam Jawatankuasa ini. Kalau kita dapat ada di antara badan-badan kesenian yang masih ada di dalam negara kita ini masuk bersama, begitu juga badan-badan belia yang kita tengok akan membawa satu kesenian dan sebagainya. Saya harap sangat sebagaimana saya katakan tadi dengan adanya Rang Undang-undang ini akan menambahkan kemajuan kepada negara kita dan saya berharap sangat dengan adanya Rang Undang-undang ini dapat diperbanyakkan lagi filem-filem yang ditayangkan dalam negara kita. Kalau hari ini sebagaimana yang dikatakan dalam Parlimen dalam TV 50% bahkan saya tengok lebih daripada itu. Kalau hendak tengok dalam pawagam-pawagam saya dapat tahu banyak filem-filem luar yang masih ada di dalam negara kita. Saya harap sangat dengan adanya filem ini berilah subsidi dan kemudian

terutamanya filem-filem yang ditayangkan di negara kita. Selain daripada apa yang dicadangkan oleh Ahli Yang Berhormat dari Ulu Trengganu tadi hendaklah diadakan panggung-panggung atau pawagam-pawagam di tempat yang sesuai oleh pihak Perbadanan ini.

Tuan Yang di-Pertua, saya berpendapat, khasnya filem-filem yang ada di negara kita walaupun filem yang berbahasa Kebangsaan saya dapat tahu negeri-negeri yang berjiran dengan kita seperti Thailand, khasnya wilayah Patani, Yala, Setul dan sebagainya mereka ini amat minat bukan sahaja dengan filem kita, bahkan siaran TV kita pun mereka ini boleh dikatakan tertarik juga. Mereka ini walaupun di negeri lain, tetapi mereka berhampiran dengan kita. Begitulah saya percaya juga Gugusan Pulau-pulau Melayu yang berhampiran dengan kita. Saya berpendapat filem-filem kita yang ditaja oleh Perbadanan ini akan menolong lagi penerbit filem selain daripada ditayang di Malaysia tetapi juga ditayang sekurang-kurangnya ke negeri-negeri yang berada di Gugusan Pulau-pulau Melayu yang kita tahu mereka sedikit sebanyak tahu akan sejarah negara kita.

Tuan Yang di-Pertua, saya berpendapat kalau cara cerita yang akan diterbitkan oleh badan perfileman yang akan diusahakan dengan kerjasama atau nasihat Perbadanan Kemajuan Filem Nasional ini cara ceritanya baik, pengarahnya baik dan lakunannya baik, saya percaya bukan sahaja rakyat Malaysia akan menyaksikan apa yang ditunjukkan oleh pelakon-pelakon negara kita bahkan negara-negara luar juga ingin menyaksikan apa yang saya katakan tadi. Walau bagaimanapun, saya suka tegaskan di sini, saya ulang sekali lagi filem yang akan diterbitkan itu membawa keperibadian yang tinggi kepada bangsa kita. Saya percaya, perkara yang baik itu, telah menjadi baik kepada semua negara ataupun menjadi baik kepada semua bangsa.

Tuan Yang di-Pertua, izinkan saya sedikit hendak contohkan apa yang dikatakan baik dan tetap baik pada siapa sekalipun.

Tuan Yang di-Pertua: Ringkas sahajalah. Jangan banyak sangat contoh itu.

Tuan Shaari bin Jusoh: Sedikit, Tuan Yang di-Pertua. Suatu hari saya jumpa dengan bangsa yang tidak payah saya sebut di sini. Bila saya pergi ke negara yang berjiran dengan kita saya amat terpegun kerana saya

dengar ada setengah orang mengatakan bangsa ini tidak baik. Rupanya saya dapati mereka lain daripada apa yang diteka; bangsa ini sangat baik. Jawab seorang manusia kepada saya yang bukan sebangsa dengan saya katanya semua bangsa ada yang baik dan ada yang tidak baik. Kita tidak boleh kata yang baik itu bangsa Melayu, yang tidak tidak baik itu bangsa Cina, bangsa Tamil atau bangsa Thai. Orang yang baik itu ada pada semua bangsa; begitu juga sebaliknya.

Saya percaya apa yang saya katakan tadi untuk menarik keperibadian yang tinggi bukanlah ada kepada bangsa Melayu ataupun bangsa yang ada di dalam negara kita sahaja bahkan ada dalam semua bangsa yang ada di dalam dunia ini. Jangan kita anggap dengan filem ini ada corak keperibadian ataupun semangat menarik manusia kepada kebaikan dan sebagainya tidak mahu ditonton oleh orang, ada juga manusia-manusia yang ingin. Tuan Yang di-Pertua, saya tidak nafikan macam saya katakan tadi lebih banyak seperti kata pepatah "manusia ini kepala sama hitam, hati lain-lain" Dan kita tidak menafikan ada juga manusia yang suka tengok filem lucu sebab itulah apa saya kata awal tadi filem ini membawakan manusia kepada segenap jenis perpaduan, keperibadian dan kepada benda-benda yang tidak baik. Maka dengan adanya Rang Undang-undang yang akan diluluskan ini akan menjadikan satu usaha di Malaysia khususnya bumiputra, yang kita tengok hari ini mereka menjadi penonton filem tetapi yang untungnya orang lain. Filem ini juga sebagaimana saya katakan tadi kalau filemnya baik sehingga berebut orang hendak mengambil tiket. Saya harap janganlah kita menjadi penonton sahaja bahkan ada pengusaha-pengusaha kita dengan pertolongan Perbadanan ini dengan memberi pinjaman dengan usaha memaju di samping menerbitkan filem-filem yang membawa keperibadian bangsa, semangat dan perpaduan dan sebagainya.

Selain daripada menjadi satu alat menasihati orang ramai, filem adalah menjadi alat petunjuk kepada orang dengan mudah, tidak payah kita memberi penerangan yang lanjut bahkan filem itu amat menarik tentulah akan membawa seseorang itu kepada segenap segi dan matlamat untuk kebaikan, segi ekonomi dan sebagai perpaduan.

Maka dengan ini, Tuan Yang di-Pertua, saya menyokong Rang Undang-undang yang telah dibentangkan itu.

USUL

WAKTU MESYUARAT DAN URUSAN YANG DIBEBAHKAN DARIPADA PERATURAN MESYUARAT

Timbalan Menteri Kewangan (Dato' Shahrir bin Abdul Samad): Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan:

Bahawa menurut peruntukan Peraturan Mesyuarat 12 (1), Dewan ini tidak akan ditangguhkan hari ini sehingga semua urusan Kerajaan yang tertera di dalam Aturan Urusan Mesyuarat untuk hari ini telah selesai dipertimbangkan dan apabila tamat mesyuarat, Dewan ini hendaklah ditangguhkan kepada suatu tarikh yang tidak ditetapkan.

Tuan Abdullah bin Haji Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Diputuskan,

Bahawa menurut peruntukan Peraturan Mesyuarat 12 (1) Dewan ini tidak akan ditangguhkan hari ini sehingga semua urusan Kerajaan yang tertera di dalam Aturan Urusan Mesyuarat untuk hari ini telah selesai dipertimbangkan dan apabila tamat mesyuarat, Dewan ini hendaklah ditangguhkan kepada suatu tarikh yang tidak ditetapkan.

RANG UNDANG-UNDANG PERBADANAN KEMAJUAN FILEM NATIONAL MALAYSIA

Perbahasan disambung semula.

Tuan Yang di-Pertua: Saya jemput Yang Berhormat dari Tanjong Karang, dan selepas itu Yang Berhormat Timbalan Menteri menjawab.

5.48 ptg.

Tuan Abdul Shukur bin Haji Siraj (Tanjong Karang): Tuan Yang di-Pertua, saya sukacita bangun turut serta menyokong Rang Undang-undang Perbadanan Kemajuan Filem Nasional Malaysia 1980 ini, di samping itu, saya sukacita menarik perhatian di dalam satu dua perkara yang berkenaan dengannya.

Tuan Yang di-Pertua, dalam Dewan yang mulia ini telahpun meluluskan banyak undang-undang berhubung dengan perbadanan-perbadanan di dalam negara ini.

Bolehlah dikatakan keseluruhan perbadanan-perbadanan yang ada di dalam negara ini telah dapat menunjukkan kerja-kerja dan bukti yang baik bagi menjayakan hasrat rakyat bagi menuju kepada kemajuan dari satu masa ke satu masa, Tuan Yang di-Pertua.

Sudah menjadi prinsip negara kita bahawa rancangan bagi kemajuan dibuat berpenggal-penggal iaitu Rancangan Malaysia Pertama, Kedua, Ketiga, Keempat dan seterusnya. Saya sukacita menarik perhatian supaya Perbadanan Kemajuan Filem Nasional Malaysia ini juga menurut langkah tersebut iaitu apabila ditubuhkan kelak rancangan kerja yang berkenaan dengannya mengikut hasrat penubuhan perbadanan ini hendaklah diatur dari semasa ke semasa walaupun tidak lebih tetapi hendaklah tidak kurang daripada lain-lain perbadanan yang ada dalam negara ini.

Tuan Yang di-Pertua, setiap satu perbadanan yang ditubuhkan di dalam negara ini tentulah ada pihak-pihak yang sangat sukacita, tetapi ada pihak-pihak yang kecil kurang sukacita akibat daripada kegiatan-kegiatan yang dibuat itu dilaksanakan oleh perbadanan itu. Oleh itu, Perbadanan Kemajuan Filem Nasional Malaysia ini kita percaya tidak disukai oleh keseluruhan syarikat-syarikat perfileman di negara ini tentulah ada satu dua syarikat yang selama ini menunjukkan kuasa gergasnya di dalam negara ini dalam masalah perfileman mungkin terjejas tenaga yang ada pada mereka hasil usaha yang akan dikeluarkan oleh Perbadanan Kemajuan Filem Nasional Malaysia itu kelak.

Tuan Yang di-Pertua, sesuatu kemajuan di mana-mana juga negara tentu sekali melibatkan sedikit kurban daripada pihak-pihak tertentu. Sebagai contoh Kerajaan hendak membuat jalanrayapun terpaksa mengurbankan sebahagian kecil tanah rakyat di mana kawasan jalanraya itu hendak dibuat. Begitulah juga kegiatan Perbadanan Kemajuan Filem Nasional Malaysia ini kelak apabila dilaksanakan tentulah ada syarikat filem yang bermaharajalela selama hari ini tidak dapat lagi bergiat sepertimana yang mereka telah lakukan pada masa-masa yang lepas. Tetapi saya sukacita menyakinkan bahawa Perbadanan Kemajuan Filem Nasional Malaysia ini akan terus bergerak kerana kita percaya Kerajaan kita akan memberi nikmat sebahagian besar daripada syarikat-syarikat

filem yang di dalam negara ini daripada semasa ke semasa. Kepada syarikat filem yang berlagak seperti gergasi itu tidak puas hati tetapi sebahagian besar syarikat-syarikat filem yang lain pada masa yang lepas ini hidup segan mati tidak mahu dapat diberi sambung nafas baharu, dapat diberi tenaga yang lebih gagah bagi mereka menyumbang tenaga kepada negara untuk kemajuan syarikat perfileman mereka tentulah tidak menjadi halangan kepada kemajuan perbadanan ini kelak.

Tuan Yang di-Pertua, satu perkara yang agak perlu apabila perbadanan ini tertubuh ialah memberikan peluang kepada syarikat-syarikat filem yang kecil-kecil, syarikat-syarikat filem yang selama ini kurang bermaya mengambil bahagian dengan begitu cergas di dalam semua lapangan keperluan negara untuk mereka menceburkan diri sebagai unsur pendapatan di dalam syarikat mereka. Misalnya, pada masa ini ada banyak filem-filem pendek atau yang ringkas ditunjukkan di TV oleh Kerajaan patut diberi peluang kepada syarikat-syarikat filem menjadikan filem terlebih dahulu kemudian baharulah diambil oleh RTM untuk disiarkan. Misalnya, drama-drama seperti "Anjang Aki" misalnya sangat menarik rakyat menuntunnya, kalau ini diberi peluang kepada syarikat filem untuk difilemkan terlebih dahulu kemudian baharu disiarkan tentulah laris pasarannya pada pandangan masyarakat.

Begitu juga perkara-perkara yang lain yang ditayangkan di TV, iaitu "Bintang RTM" misalnya, kalau difilemkan terlebih dahulu ataupun "Bakat TV" dan berbagai-bagai kegiatan lagi yang ada di TV yang bukan merupakan kerja Kerajaan ini patut diberi kepada syarikat-syarikat filem supaya difilemkan terlebih dahulu, kemudian diserahkan kepada Kerajaan untuk digunakan bagi siaran-siaran yang berkenaan itu. Dengan cara ini adalah satu peluang yang patut dimainkan oleh Perbadanan Kemajuan Filem Nasional Malaysia ini bagi membantu syarikat filem yang kecil itu.

Selain daripada itu, Perbadanan ini adalah juga perlu bukan sahaja memberi bantuan kewangan secara terus kepada syarikat-syarikat ini tetapi juga menjadi penjamin atau badan perantaraan di antara syarikat dengan pihak institusi kewangan di mana-mana yang perlu. Selama hari ini kita selalu mendengar kemunduran syarikat-syarikat filem kita sebahagian daripadanya ialah kekurangan

modal. Jadi, dalam masalah mengatasi kekurangan modal ini, selain daripada diberi bantuan secara terus, hendaklah juga Perbadanan ini memberi bantuan yang merupakan penjamin kepada syarikat-syarikat ini dalam memerlukan kewangan bagi memajukan syarikat perfileman mereka.

Tuan Yang di-Pertua, saya tertarik hati dengan apa yang dikemukakan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat tadi bahawa subsidi harus diberi kepada syarikat-syarikat perfileman di negara ini, khasnya syarikat perfileman daripada bumiputra, tetapi cukai tidaklah perlu dibatalkan kerana ada syarikat-syarikat filem yang tidak perlu diberi subsidi tetapi cukai terus dikenakan. Ini adalah menasabah. Bagi syarikat-syarikat filem yang kurang berkemampuan, cukai tetap dikenakan sebagai satu unsur kewangan negara tetapi subsidi perlu diberi sebagai tanda Perbadanan membantu mereka untuk memajukan perusahaannya.

Tuan Yang di-Pertua, Perbadanan Kemajuan Filem Nasional Malaysia ini juga perlu memainkan peranan di dalam masalah membuat filem-filem atau unsur-unsur yang ada di dalam perkembangan perfileman di negara ini ialah di dalam beberapa perkara. Satu daripadanya sebahagian daripada isi persembahan filem itu hendaklah dimasukkan unsur-unsur ekonomi yang sesuai sebagai satu filem yang diterbitkan di tengah-tengah rakyat dalam sebuah negara yang merdeka dan berdaulat. Begitu juga unsur yang merupakan pelajaran adalah perlu dimasukkan serba-sedikit di dalam perkembangan perfileman di negara ini. Unsur-unsur perpaduan hendaklah dihati-hati supaya tidak tersilap kelak menjadi satu perkara yang kurang memuaskan pihak-pihak yang berkenaan dari memahami unsur perpaduan ini kita harus memandang beberapa buah negara di sekeliling kita. Sebagai contoh negara Filipina dan negara Thailand filem yang ditayangkan oleh mereka dikaca TV sebahagian besar daripadanya ialah menggunakan Bahasa Kebangsaan negara itu. Jadi dalam masalah unsur perfileman di negara ini tidaklah perlu masalah perpaduan ini hanya mementingkan campuran daripada berbagai bahasa atau daripada berbagai kebudayaan tetapi perpaduan yang diperlukan ialah perpaduan yang mengunsurkan berbaik sangka yang dibayangkan oleh filem-filem yang akan dikeluarkan dalam negara ini.

Begitu juga unsur sivik. Unsur adalah juga perlu ada di dalam filem. Kita selalu melihat

filem-filem pada masa yang lepas ini ada di antara sebahagian pelakon-pelakon filem itu memang diarahkan menunjukkan sikap yang tidak termasuk kepada unsur-unsur sivik kerana kegagahan pelakon-pelakon yang berkenaan. Saya rasa pada masa yang akan datang ini unsur sivik perlu ada di dalam mana-mana filem yang dicipta oleh syarikat-syarikat filem supaya ia menjadi asas pengajaran kepada rakyat dalam negara ini.

Dan juga unsur berbagai-bagai ragam politik kerana negara kita ialah sebuah negara yang mendapat kemerdekaan daripada kebijaksanaan ahli-ahli politik negara, sebuah negara yang diperintah melalui kebijaksanaan takik politik rakyat negara ini dan sebuah negara yang mendapat aman makmur dan bahagia adalah daripada unsur-unsur politik yang begitu baik di dalam negara ini. Oleh itu filem-filem yang akan dicipta oleh syarikat-syarikat filem tidaklah patut ditinggalkan unsur-unsur politik ini daripada persembahan filem yang berkenaan.

Tuan Yang di-Pertua, saya mengharapkan Perbadanan Kemajuan Filem Nasional Malaysia ini akan memberikan peluang bukan sahaja kepada syarikat-syarikat perfileman itu tetapi juga memberikan peluang kepada bintang-bintang filem atau pelakon-pelakon filem di mana-mana juga syarikat filem dalam negara ini supaya masa depan mereka terjamin, dan dapat hidup dengan sempurna, sesuai dengan tenaga yang disumbangkannya kepada filem di negara kita. Kita tidak ingin melihat pelakon-pelakon filem kita di dalam negara ini atau artis-artis kita atau bintang-bintang filem kita apabila tenaganya tidak lagi diperlukan oleh mana-mana syarikat filem maka terhayong-hayanglah nasib hidup mereka tanpa tujuan, tanpa tempat perlindungan yang sesuai sebagai seorang rakyat yang telah menyumbangkan tenaga untuk menghiburkan manusia lain dan memberikan faedah kepada manusia lain sedangkan mereka sendiri di penghujung penghidupannya tidak sempurna seperti orang-orang yang telah dihiburkannya dan diberikannya peluang dari tenaganya.

Tuan Yang di-Pertua, saya juga tertarik hati dengan hujah yang dikemukakan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat rakan-rakan saya tadi iaitu biasiswa. Biasiswa patut juga diadakan oleh Perbadanan Kemajuan Filem Nasional ini sebagai satu unsur bagi memberikan peluang kepada pengusaha-pengusaha

filem ataupun kepada rakyat yang berbakat dan berminat untuk mengusahakan segala bahagian di dalam perfileman ini melanjutkan pelajaran mereka ke mana sahaja yang difikirkan sesuai oleh Kerajaan dan negara walaupun ke Amerika, ke Australia, walau ke mana sahaja asalkan peluang pelajaran itu boleh mendatangkan kebaikan kerana kita percaya mereka yang mendapat pelajaran cukup di dalam masalah perfileman ini bukanlah di mana mereka belajar, mereka 100% menerima keadaan negara itu untuk dibawa ke negara ini. Tetapi setelah mereka mempunyai cukup pengetahuan bagi melaksanakan perusahaan filem ini tentulah mereka dapat memberikan pertimbangan dan mengkaji dengan teliti apa yang perlu dan sesuai kepada rakyat negara kita yang sedang membangun ini. Oleh itu, biasiswa bagi membantu penuntut-penuntut yang ingin dalam melaksanakan perusahaan perfileman ini adalah baik sekali dikendalikan oleh Perbadanan Kemajuan Filem Nasional Malaysia, 1980.

Tuan Yang di-Pertua, dengan itu saya menyokong Rang Undang-undang Perbadanan Kemajuan Filem Nasional Malaysia, 1980.

Tuan Yang di-Pertua: Saya jemput Yang Berhormat Timbalan Menteri menjawab.

6.05 ptg.

Dato' Lew Sip Hon: Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu, sukaiah saya mengucapkan ribuan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah menyokong Rang Undang-undang ini, termasuk Ahli Yang Berhormat dari Parti Pembangkang, iaitu Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar.

Kebanyakan Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah memberi hujah-hujah dalam perbahasan ini telah menyentuh mengenai bantuan-bantuan, baik teknikal, kewangan dan cara-cara untuk memberi biasiswa dan sebagainya kepada perusahaan perfileman tempatan supaya kita boleh meningkatkan taraf atau mutu filem-filem yang dikeluarkan di negara kita ini.

Dalam hujah saya apabila membentangkan Rang Undang-undang ini telah mengatakan oleh kerana mutu filem tempatan ini kurang sesuai sungguhpun ada setengah daripadanya satu peranan penting yang akan dimainkan ialah untuk memberi segala bantuan kepada golongan-golongan yang ada dalam industri

perfileman, bukan cuma satu golongan tetapi semua golongan yang terlibat dalam industri filem, iaitu termasuk bukan sahaja pengeluar-pengeluar filem tetapi para seniman yang terdiri dari pengarah-pengarah, bintang-bintang filem, penulis-penulis juruteknik-juruteknik dan sebagainya.

Saya suka juga memberitahu kepada Ahli Yang Berhormat dari Ulu Trengganu, saya ulangi lagi sekali tujuan Perbadanan ini ialah memberi bantuan tetapi tidak boleh menjalankan kegiatan-kegiatan dagangan sendiri sebab kalau Badan ini masuk dalam perniagaan ini akan menjadi saingan kepada pengusaha-pengusaha filem tempatan.

Saya mengucapkan terima kasih kepada syor-syor dan teguran-teguran yang begitu membina yang telah dilafaskan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah bercakap tadi dan tidak payah saya mengulangi bahawa Perbadanan ini akan menjalankan tugas supaya kita boleh meninggikan mutu filem tempatan dan dengan ini kita boleh mengurangkan filem asing yang pada masa sekarang dibawa masuk ke negara kita ini. Seperti angka-angka yang saya ada ini, dalam satu tahun tidak kurang daripada 1,500 buah filem dibawa masuk yang mana datang dari Amerika Syarikat, United Kingdom, Hong Kong, Indonesia, India, Taiwan, Italy, Perancis dan sebagainya. Saya rasa satu tujuan penting yang ada pada Perbadanan ini ialah kita boleh meninggikan mutu pengeluaran filem, bukan sahaja untuk ditayang di panggung wayang (pawagam) tetapi juga termasuk apa-apa yang sekarang disiarkan dalam TV. Ini ialah tujuannya.

Ada Ahli Yang Berhormat menyentuh mengenai Bahagian V yang mana saya katakan dalam Bahagian V tidak boleh seseorang atau sesebuah syarikat mengambil bahagian dalam ketiga-tiga kegiatan, iaitu mengeluarkan, mengedar dan mempromosikan atau menayang filem itu. Tujuan ini ialah kita hendak mengelakkan monopoli. Seperti yang ada sekarang kita ketahui ada Shaw Brothers buat filem itu, mengedar pun dia sendiri, tayangan pun dalam panggung wayang sendiri. Ini ialah kegiatan yang kita akan mengelakkan supaya kita boleh dapat saingan yang sihat di antara mutu yang tinggi, jadi Perbadanan ini ada pengusaha-pengusaha dalam industri perfileman. Ini ialah tujuan itu sebab ada dua-tiga Ahli Yang Berhormat ada bimbang kenapa ada sekatan seperti ada dalam Bahagian V.

Ahli Yang Berhormat dari Ulu Trengganu mengatakan pengimportan filem dari luar negeri bolehkah Perbadanan mengawal bilangan atau jenis filem-filem itu. Memang Perbadanan adalah diberi tanggungjawab untuk membuat perakuan kepada Menteri tentang dasar-dasar, cara-cara dan lain-lain yang hendak diambil untuk menggalak, memelihara dan memudahkan kemajuan perusahaan perfileman dan ini mesti termasuk dasar dan juga apa-apa strategi yang diambil terhadap filem-filem yang diimport.

Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar dan juga saya rasa Ahli Yang Berhormat dari Kangar mengharapkan filem-filem yang akan dikeluarkan kelak bukan sahaja akan meninggikan mutu tetapi mencerminkan keperibadian nasional. Ini memang hasrat Kerajaan dan ini terpulang kepada pengeluar-pengeluar filem yang mana kita rasa dengan adanya bantuan baik kewangan atau teknikal atau apa-apa cara pun, kita boleh menggalak mengeluarkan filem yang boleh mencerminkan imej keperibadian Malaysia kita ini.

Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar telah bertanya mengenai jaminan supaya kuasa-kuasa yang mungkin dijalankan oleh Perbadanan ini tidak boleh menjejaskan perkembangan kemajuan perindustrian filem. Saya rasa ini ialah satu tujuan muktamad, satu tujuan yang penting supaya perkembangan industri filem ini boleh dijalankan dengan licin dan juga selaras dengan Dasar Ekonomi Baru dan juga selaras dengan hasrat-hasrat Kerajaan. Tadi Yang Berhormat kata tidak ada peruntukan dalam Rang Undang-undang ini untuk membuat rayuan apabila Perbadanan ini menolak lesen atau enggan mengeluarkan lesen kepada sesiapa pun. Ini adalah satu peruntukan pentadbiran dan akan dijalankan mengikut garis panduan yang ditetapkan oleh Menteri yang berkenaan iaitu Menteri Perdagangan dan Perindustrian mengikut Seksyen 6 (2) (k) dan juga Seksyen 8 Rang Undang-undang ini.

Sungguhpun Menteri boleh memberi arahan ini, saya bersetuju kadangkala ada perbuatan Perbadanan ini yang boleh dikatakan tidak adil atau dianggap tidak adil, tetapi ini kita pulangkan kepada pelaksanaan, saya boleh beri jaminan iaitu jika Perbadanan ini menjalankan tugas itu dengan selalu tidak mencerminkan keadilan, pada masa hadapan barangkali kita boleh merayu kepada Menteri

menimbangkan peruntukan yang diberi. Tetapi ini ialah satu badan baru, kita mesti melihat daripada pelaksanaan (performance) Perbadanan itu.

Ahli Yang Berhormat dari Kangar mengatakan masa perlantikan dihadkan kepada 3 tahun. Peruntukan ini memang ada dalam mana-mana undang-undang dan kalau kita tidak hadkan masa, jadi kalau kita dapat seorang sungguhpun dia tidak berapa baik kita tidak boleh menamatkan tempohnya itu, tetapi ahli-ahli itu sama ada pengerusi ataupun jawatan lain ada kebolehan mereka boleh dilantik semula. Ini saya rasa bukan satu masalah.

Saya rasa ini sahaja yang saya dapat jawab di sini dan kalau saya tidak sempat menjawab apa-apa pandangan yang dibuat oleh Ahli-ahli Yang Berhormat saya akan mengambil balik untuk mengkaji dan jika boleh kita memberi pandangan ini kepada Perbadanan apabila Perbadanan itu ditubuhkan supaya kita boleh menjalankan tugas-tugas Perbadanan itu dengan lebih sempurna.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, soalnya ialah Rang Undang ini dibaca kali kedua sekarang. Saya kemukakan supaya diputuskan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian.

Usul dikemuka bagi diputuskan, dan disetujukan.

Rang Undang-undang dibacakan kali yang kedua dan diserahkan kepada Dewan sebagai Jawatankuasa.

Rang Undang-undang ditimbangkan dalam Jawatankuasa.

Fasal 1 hingga 34 diperintahkan menjadi sebahagian daripada Rang Undang-undang.

Jadual—

Tuan Hussein bin Mahmood: Tuan Pengerusi, saya tidak bercakap dalam perbahasan umum tadi, saya hendak bertanya sedikit sahaja mengenai Jadual, perkara 2 saya hendak tahu apakah rasional atau apakah sebabnya maka perlu dalam bahagian ini:

"2. Seseorang ahli Perbadanan hendaklah disifatkan telah mengosongkan jawatannya jika ia tidak menghadiri mesyuarat

Perbadanan tiga kali berturut-turut tanpa kelulusan bertulis daripada Menteri terlebih dahulu."

Kenapa perlu kuasa Menteri sendiri dilibatkan dalam hal ini, Tuan Pengerusi. Kalau saya bandingkan dengan satu Rang Undang-undang yang akan dibentangkan sekejab lagi ianya ada berlainan sedikit yang saya rasa adalah lebih baik. Kalau diizinkan saya quote sedikit, iaitu Rang Undang-undang Perbadanan (Kelayakan Pihak Berkuasa Perundangan Negeri) (Pindaan) 1962. Second Schedule (Sections 3 and 7):

"7 (2) A member of the corporation shall vacate his office if he fails to attend three consecutive meetings of the corporation without the permission in writing of the person charged with the responsibility for the general administration of the corporation or if he becomes"

Tuan Pengerusi, soalan saya kenapa perlu kuasa Menteri sendiri dilibatkan dalam masalah Rang Undang-undang Perbadanan Kemajuan Filem National Malaysia Adakah ini tidak mengikatkan? Terima kasih.

Dato' Lew Sip Hon: Tuan Pengerusi, saya barangkali bersetuju dengan pandangan Ahli Yang Berhormat itu sebab semua ahli Perbadanan ini meminta kebenaran daripada Menteri, saya rasa Menteri tidak dapat menguruskan semua, tetapi saya akan kaji perkara ini barangkali ini adalah kesalahan printing—dan jika perlu, pada masa hadapan kita akan buat satu pindaan.

Jadual diperintahkan menjadi sebahagian daripada Rang Undang-undang.

Rang Undang-undang dilaporkan dengan tidak ada pindaan: dibacakan kali yang ketiga dan diluluskan.

RANG UNDANG-UNDANG SURUHANJAYA-SURUHANJAYA PERKHIDMATAN (PINDAAN)

Bacaan Kali Yang Kedua dan Ketiga

6.20 ptg.

Menteri Tak Berpoffolio (Datuk Pengiran Othman bin Haji Pengiran Rauf): Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan Rang Undang-undang bernama Suatu Akta untuk

meminda Ordinan Suruhanjaya-Suruhanjaya Perkhidmatan 1957 dibacakan kali kedua sekarang.

Rang Undang-undang yang dibentangkan dalam Dewan yang mulia ini adalah bertujuan untuk meminda Jadual Pertama (Seksyen 10) Ordinan Suruhanjaya-suruhanjaya Perkhidmatan. Jadual Pertama yang akan dipinda adalah meliputi perkara mengenai gaji atau elaun tetap Pengerusi, Timbalan-timbalan Pengerusi dan Ahli-ahli Suruhanjaya Perkhidmatan yang meliputi Suruhanjaya-suruhanjaya Perkhidmatan Awam, Perkhidmatan Perundangan, Perkhidmatan Kehakiman, Perkhidmatan Keretapi, Perkhidmatan Pasukan Polis dan Perkhidmatan Pelajaran.

Sebagaimana Ahli-ahli Yang Berhormat sedia maklum, gaji atau elaun tetap kepada Pengerusi, Timbalan-timbalan Pengerusi dan Ahli-ahli Suruhanjaya-suruhanjaya Perkhidmatan dipinda kali terakhir pada tahun 1979. Selaras kenaikan gaji dan elaun bagi kakitangan awam yang telah berkuatkuasa pada bulan Julai tahun ini adalah mustahak bagi Pengerusi, Timbalan-timbalan Pengerusi dan Ahli-ahli Suruhanjaya Perkhidmatan diberi gaji dan elaun tetap yang baru dan kemudahan-kemudahan lebih baik lagi setaraf dengan darjat mereka. Di samping itu, suka disebutkan di sini bahawa elaun drebar telah dikeluarkan daripada Jadual Pertama dan di masukkan ke dalam Jadual Kedua. Jika pindaan ini dibuat ianya akan menjadikan pindaan ini lebih panjang lagi. Perkara-perkara ini tidak melucutkan apa-apa hak elaun drebar Pengerusi dan Ahli-ahli Suruhanjaya tersebut.

Pindaan elaun dan kemudahan-kemudahan Pengerusi, Timbalan Pengerusi dan Ahli-ahli Suruhanjaya Perkhidmatan yang dikuatkuasakan sekarang adalah berasas kepada syarat bahawa mereka memberi perkhidmatan sepenuh masa kepada Suruhanjaya masing-masing dan mereka dilarang bergiat di dalam kerja luar di luar bidang tanggungjawab Suruhanjaya.

Sejak pelaksanaan sekatan kepada Pengerusi, Timbalan Pengerusi dan Ahli-ahli Suruhanjaya Perkhidmatan telah berlaku beberapa perletakan jawatan dan Kerajaan menghadapi sedikit kesulitan untuk mendapatkan pengganti-penggantinya yang sesuai oleh kerana saaran dan elaun-elaun yang ditawarkan adalah tidak memuaskan untuk

menarik calon-calon yang sesuai dan berkaliber. Oleh yang demikian, bagi meningkatkan penglibatan kepada suruhanjaya masing-masing dan bagi mengelakkan daripada perletakan jawatan dan kesulitan untuk mendapatkan pengganti-pengganti yang sesuai maka adalah perlu bagi Kerajaan menyemak dan memperbaiki gaji dan elaun bagi Pengerusi, Timbalan-timbalan Pengerusi dan Ahli-ahli Suruhanjaya Perkhidmatan seperti yang dibentangkan secara lebih baik dan dapat menarik golongan ikhtisas untuk menyumbang tenaga dan pengalaman mereka ke dalam suruhanjaya-suruhanjaya tersebut.

Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan.

Dato' Haji Mohamed bin Nasir: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, soalnya ialah satu Rang Undang-undang bernama suatu Akta untuk meminda Ordinan Suruhanjaya Perkhidmatan 1957 dibacakan kali kedua sekarang terbuka untuk perbahasan. Oleh sebab tiada ahli yang hendak mengambil bahagian, maka saya kemukakan usul ini untuk diputuskan.

Usul dikemuka bagi diputuskan, dan disetujukan.

Rang Undang-undang dibacakan kali yang kedua dan diserahkan kepada Dewan sebagai Jawatankuasa.

Dewan bersidang sebagai Jawatankuasa.

Rang Undang-undang ditimbang dalam Jawatankuasa.

(Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Jawatankuasa*)

Fasal 1 dan 2 diperintahkan menjadi sebahagian daripada Rang Undang-undang.

Rang Undang-undang dilaporkan dengan tidak ada pindaan: dibacakan kali yang ketiga dan diluluskan.

RANG UNDANG-UNDANG SURUHANJAYA-SURUHANJAYA PILIHANRAYA (PINDAAN)

Bacaan Kali Yang Kedua dan Ketiga

6.25 ptg.

Datuk Pengiran Othman bin Pengiran Haji Rauf: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon

mencadangkan bahawa Rang Undang-undang bernama Suatu Akta untuk meminda Akta Suruhanjaya Pilihanraya 1957 dibaca kali kedua sekarang.

Rang Undang-undang ini adalah bertujuan untuk meminda Jadual Pertama kepada Seksyen-seksyen yang mengandungi gaji atau elaun tetap Pengerusi dan Ahli-ahli Suruhanjaya Pilihanraya. Mengenai elaun drebar pula adalah dikeluarkan daripada Jadual Pertama dan dimasukkan ke dalam Jadual Kedua.

Sebagaimana Ahli-ahli Yang Berhormat sedia maklum, asas-asas dan sebab-sebab Kerajaan memberikan gaji baru kepada Ahli-ahli Suruhanjaya Perkhidmatan telah diberikan sebentar tadi ketika saya mengemukakan Rang Undang-undang Suruhanjaya Perkhidmatan (Pindaan) 1980. Asas dan hujah-hujah bagi kenaikan saraan Pengerusi dan Ahli-ahli Suruhanjaya Pilihanraya adalah sama dan saya rasa tidak perlu saya ulangkan dengan panjang lebar lagi.

Pengerusi dan Ahli-ahli Suruhanjaya Pilihanraya juga terikat dengan peraturan supaya menumpukan sepenuh masa kepada tugas-tugas suruhanjaya tanpa boleh melibatkan diri dengan pekerjaan-pekerjaan lain. Oleh itu, adalah sangat wajar Pengerusi dan Ahli-ahli Suruhanjaya ini juga mendapat kenaikan saraan atau gaji sesuai dengan taraf mereka. Oleh yang demikian, Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan.

Dato' Haji Mohamed bin Nasir: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, soalnya ialah Rang Undang-undang bernama Suatu Akta untuk meminda Akta Suruhanjaya Pilihanraya 1957 dibacakan kali yang kedua dan sekarang terbuka untuk perbahasan. Oleh kerana tidak ada perbahasan saya kemukakan untuk diputuskan.

Usul dikemuka bagi diputuskan, dan disetujukan.

Rang Undang-undang dibacakan kali yang kedua dan diserahkan kepada Dewan sebagai Jawatankuasa.

Dewan bersidang sebagai Jawatankuasa.

Rang Undang-undang ditimbang dalam Jawatankuasa.

(Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Jawatankuasa*)

Fasal 1 dan 2 diperintahkan menjadi sebahagian dari Rang Undang-undang.

Rang Undang-undang dilaporkan dengan tidak ada pindaan: dibacakan kali yang ketiga dan diluluskan.

**RANG UNDANG-UNDANG
PEMERBADANAN (KELAYAKAN
PIHAK BERKUASA PERUNDANGAN
NEGERI) (PINDAAN)**

Bacaan Kali Yang Kedua dan Ketiga

6.30 ptg.

Timbalan Menteri Kewangan (Dato' Shahrir bin Abdul Samad): Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan supaya satu Rang Undang-undang bernama "Akta Pemerbadanan (Kelayakan Pihak Berkuasa Perundangan Negeri) (Pindaan) 1980" dibacakan bagi kali yang kedua.

Rang Undang-undang ini adalah mempunyai tiga tujuan utama:

- (i) Pertama, ia akan mengesahkan penubuhan badan-badan negeri yang menjalankan kegiatan-kegiatan kemajuan pertanian, kemajuan perumahan, dan bekalan air. Ini akan dilakukan secara meminda Jadual Pertama kepada Akta tersebut.
- (ii) Kedua, ia akan menjadikan badan-badan yang menjalankan kegiatan-kegiatan kemajuan pertanian dan kemajuan perumahan tertakluk kepada peruntukan-peruntukan khas dalam Jadual Kedua kepada Akta tersebut. Setakat ini hanya kegiatan Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri sahaja yang tertakluk kepada Jadual Kedua itu.
- (iii) Ketiga, Jadual Kedua kepada Akta tersebut akan dipinda secara digantikan dengan satu jadual baru. Jadual Kedua yang baru ini akan mengandungi beberapa pindaan bertujuan untuk membolehkan badan-badan berkanun dikawal dengan lebih baik dan berjalan dengan lebih teratur.

Perkara 76A Perlembagaan Persekutuan memperuntukkan bahawa Parlimen berkuasa membenarkan Pihak Berkuasa Perundangan Negeri membuat undang-undang mengenai perkara-perkara Persekutuan (iaitu perkara-perkara di bawah senarai Persekutuan dalam Perlembagaan Persekutuan) tertakluk kepada syarat-syarat atau sekatan, jika ada, yang boleh dikenakan. Kuala ini telahpun dijalankan oleh Parlimen dengan lulusnya Akta Pemerbadanan (Kelayakan Pihak Berkuasa Perundangan Negeri) 1962 yang memberi kuasa kepada Pihak Berkuasa Perundangan Negeri membuat undang-undang mengenai "Pemerbadanan" yang dihadkan kepada perkara-perkara yang disenaraikan di bawah Jadual Pertama Akta itu. Bagaimanapun, dalam meneliti kegiatan Kerajaan Negeri, adalah didapati bahawa ada beberapa badan-badan negeri yang telah ditubuhkan tetapi tidak disenaraikan di bawah Jadual Pertama dalam Akta tersebut. Badan-badan itu adalah menjalankan kegiatan-kegiatan kemajuan pertanian, kemajuan perumahan dan bekalan air. Untuk mengesahkan penubuhan badan-badan ini dari segi undang-undang maka Jadual Pertama kepada Akta tersebut perlulah dipinda dengan memasukkan ketiga-tiga kegiatan itu sebagai butiran-butiran tambahan.

Jadual Kedua kepada Akta Pemerbadanan (Kelayakan Pihak Berkuasa Perundangan Negeri) 1962 yang sedia ada adalah mengandungi peruntukan-peruntukan yang mengawal penubuhan dan perjalanan badan-badan negeri yang setakat ini dihadkan kepada PKEN-PKEN sahaja. Pindaan kepada Akta tersebut akan meluaskan bidang Jadual Kedua itu untuk meliputi dua jenis badan lain, iaitu badan-badan yang menjalankan kegiatan-kegiatan kemajuan pertanian dan kemajuan perumahan. Pindaan ini adalah dianggap sebagai perlu memandangkan kenyataan bahawa kegiatan-kegiatan kemajuan pertanian dan kemajuan perumahan adalah mempunyai tujuan yang sama dengan kegiatan PKEN dan mereka juga mungkin melibatkan pelaburan wang yang banyak dalam masa-masa akan datang.

Memandangkan kenyataan bahawa PKEN-PKEN dan badan-badan yang menjalankan kegiatan kemajuan pertanian dan kemajuan perumahan akan memainkan peranan yang besar sebagai agensi-agensi pembangunan dan juga akan membelanjakan wang yang banyak maka adalah difikirkan perlu supaya kawalan

yang lebih baik dikenakan atas mereka. Untuk maksud ini pindaan adalah dicadangkan atas Jadual Kedua kepada Akta Perbadanan (Kelayakan Pihak Berkuasa Perundangan Negeri) 1962. Pindaan-pindaan penting yang dicadangkan adalah seperti berikut:

- (i) Perenggan 5 adalah menghadkan ahli lembaga pengarah kepada 9 orang sahaja. Jumlah ini adalah difikirkan mencukupi untuk membolehkan badan-badan berkenaan menjalankan urusan-urusan mereka dengan licin.
- (ii) Perenggan-perenggan 9 dan 10 melarang ahli-ahli lembaga pengarah dari mempunyai apa-apa kepentingan peribadi dalam kegiatan perbadanan, sama ada bagi diri mereka sendiri atau bagi saudara-mara mereka. Bagi kakitangan perbadanan pula mereka tidak dibenarkan menggunakan kedudukan mereka untuk mendapatkan apa-apa keuntungan bagi diri mereka atau orang-orang lain atau membawa kerugian kepada perbadanan. Dalam peruntukan yang sedia ada seseorang ahli itu hanya dikehendaki menerangkan kepentingannya sahaja dan ini adalah dianggap sebagai tidak mencukupi.
- (iii) Perenggan 14 memberi Menteri Kewangan kuasa yang luas untuk mengawal apa-apa pelaburan dan pinjaman yang dilakukan oleh perbadanan, sama ada pelaburan itu dibiayai oleh wang Kerajaan Persekutuan atau dari punca-punca lain. Peruntukan yang sedia ada hanya menyentuh tentang pinjaman secara am dan tidak ada menyebut tentang pelaburan. Dalam kes di mana sesuatu perbadanan itu ada mempunyai pegangan ekuiti dalam syarikat lain maka adalah wajib bagi perbadanan tersebut mempunyai wakil dalam lembaga pengarah syarikat yang berkenaan.
- (iv) Perenggan 16 menghendaki penyimpanan akaun perbadanan secara teratur dan juga memberi Menteri Kewangan kuasa untuk membuat peraturan-peraturan tertentu untuk menguatkuasakan perkara ini.
- (v) Perenggan 17 memberi kuasa kepada Menteri dan Menteri Kewangan untuk mengarahkan pegawai-pegawai tertentu untuk membuat pemeriksaan atas segala buku, akaun dan urusanniaga perbadanan.

Kuasa seperti ini tidak diberi dalam peruntukan yang sedia ada.

- (vi) Perenggan-perenggan 18 dan 19 menyentuh tentang perkara-perkara mengenai tahun kewangan dan audit. Dalam peruntukan yang sedia ada tempoh tahun kewangan bagi mana-mana perbadanan adalah tidak dinyatakan. Tempoh ini adalah sekarang ditetapkan untuk bermula pada 1hb Januari. Semua perbadanan adalah juga sekarang dikehendaki mengemukakan kepada Menteri berkenaan, dalam tempoh 6 bulan dari tarikh akhir tahun kewangan, akaun yang telah diodit, pandangan juruodit dan juga laporan tahunan perbadanan. Dalam peruntukan yang ada sekarang tempoh ini tidak ditetapkan dengan khusus dan ini telah menyebabkan ada perbadanan yang terkebelakang dalam mengemukakan akaun-akaun mereka.
- (vii) Perenggan 20 membolehkan Menteri berkenaan, dengan persetujuan Menteri-menteri Besar/Ketua-ketua Menteri, membuat peraturan untuk melicinkan pelaksanaan mana-mana peruntukan dalam Jadual Kedua ini dan juga atas soal-soal disiplin. Dalam peruntukan yang sedia ada kuasa ini tidak diberi kepada Menteri berkenaan.

Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan.

Tuan William Lye Chee Hien: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, soalnya ialah Rang Undang-undang bernama Suatu Akta untuk meminda Akta Perbadanan (Kelayakan Pihak Berkuasa Perundangan Negeri) (Pindaan) 1962 dibacakan kali yang kedua sekarang dan terbuka untuk perbahasan. Ahli Yang Berhormat dari Tanah Merah.

6.38 ptg.

Tuan Hussein bin Mahmood (Tanah Merah): Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Dalam mengalu-alukan pindaan kepada Akta Perbadanan (Kelayakan Pihak Berkuasa Perundangan Negeri) 1962, saya pohon bercakap sedikit sahaja iaitu mengenai perkara-perkara yang ada hubungan dengan masalah Fasal 14—Investment and borrowing, dengan izin.

Tuan Yang di-Pertua, sekatan-sekatan yang dikenakan oleh pihak Yang Berhormat Menteri Kewangan ini adalah satu perkara yang perlu dialu-alukan kerana sejarah Perbadanan di peringkat-peringkat negeri sekurang-kurangnya ada yang telah menunjukkan bahawa ada usaha-usaha penyelewengan yang telah berlaku. Misalnya, Kerajaan Negeri Kelantan pada satu masa dahulu iaitu Kerajaan sebelum daripada Kerajaan Barisan Nasional, iaitu Kerajaan PAS telah pun dengan kuasa sebagai Pengerusi Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri telah memberi satu jaminan kepada pihak-pihak yang tidak ada kena-mengena dengan Perbadanan itu sendiri dan ini sudah tentu meletakkan Perbadanan itu dalam keadaan yang serba salah dan ini juga kalau silap langkah boleh membebaskan Kerajaan Negeri melalui SEDCnya itu ke mahkamah.

Satu perkara lagi yang saya hendak sentuhkan di sini ialah patut disekatkan tentang Perbadanan-perbadanan ini untuk menubuhkan subsidiary. Rasa saya telah pun dimasukkan di dalam hal ini, tetapi apa yang saya pohonkan ialah supaya pelaksanaan dalam perkara ini kerana mungkin juga Ketua-ketua Eksekutif di tiap-tiap negeri itu kadang-kala Tuan Yang di-Pertua, yang terlalu ambitious, mungkin akan bergerak dengan lebih laju, mungkin juga sebelum mendapat persetujuan daripada pihak Kerajaan Pusat yakni Kementerian Kewangan telah pun melangkaui ke satu kawasan di mana perkara ini tidak menguntungkan Kerajaan Negeri sendiri. Di dalam hal ini saya ingin mengingatkan kepada pihak Kementerian Kewangan supaya benar-benar melihat akan Circular Resolutions, kadang-kadang mesyuarat-mesyuarat tidak perlu diadakan secara biasa memadai dengan Circular Resolutions dengan sebab-sebab yang tertentu walaupun dalam fasal 8 (1) (Jadual mengatakan korum mesyuarat Corporation itu sekurang-kurangnya mesti ada seorang daripada wakil Kerajaan Persekutuan dan yang seorang itulah yang perlu diperhatikan. Mungkin juga tersilap tengok atau apa-apa berlaku, maka ianya mungkin dipersetujui oleh seorang wakil Kerajaan ini sekiranya keputusan-keputusan ini dibuat dengan secara Circular Resolutions, Tuan Yang di-Pertua.

Jadi kalau boleh, Tuan Yang di-Pertua, kita menentukan bahawa tidak ada Circular Regulations dibenarkan maka hendaklah

mesyuarat dijalankan secara biasa sekurang-kurangnya memberi peluang kepada wakil-wakil daripada Kementerian yakni Kerajaan Pusat to report back kepada pihak-pihak lebih atas daripada mereka itu, misalnya ada Yang Berhormat Mentettri sendiri ataupun pegawai-pegawai kanan seperti Ketua Setiausaha di Kementerian Kewangan atau sebagainya kerana kalau tidak mendapat maklumat-maklumat atau background yang penting di dalam sesuatu masalah itu, mungkin pegawai-pegawai ini juga akan terjerat dan setelah perkara ini berlaku maka susahlah bagi kita hendak menentukan sesuatu itu.

Ini terutama sekali, Tuan Yang di-Pertua, kalau mengingatkan bahawa negara kita ini adalah negara pertanian dan juga mengingatkan bahawa pada hari ini kita adalah boh dengan masalah perumahan, perumahan kos rendah, perumahan rakyat dan sebagainya. Banyak lagi rumah-rumah yang patut didirikan dalam Rancangan Malaysia Ketiga tetap tidak sempat didirikan maka kecenderongan-kecenderongan (tendencies) untuk memasuki bidang-bidang ini adalah terlalu banyak.

Yang saya minta di sini, Tuan Yang di-Pertua janganlah kecenderongan-kecenderongan ini dapat mengabui hakikat yang sebenarnya iaitu kita perlu mengadakan sekatan-sekatan supaya ianya tidak akan terjerumus kepada masalah-masalah penyelewengan. Tuan Yang di-Pertua, rasanya itulah sebab yang hendak saya sebut di sini selain daripada memberi sokongan kepada Rang Undang-undang Pindaan ini. Sekian, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Saya jemput Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar. Dengan sebab tidak ada lagi nampaknya Ahli Yang Berhormat yang hendak mengambil bahagian selepas itu saya jemput Yang Berhormat Timbalan Menteri menjawab.

6.43 ptg.

Tuan Lee Lam Thye (Kuala Lumpur Bandar): Tuan Speaker, saya bercakap pendek sahaja dan di sini saya suka mendapat sedikit penjelasan daripada Timbalan Menteri atas satu perkara iaitu bahawa Rang

Undang-undang ini bertujuan untuk membolehkan Enakmen-enakmen Negeri diluluskan untuk menubuhkan Perbadanan berhubung dengan kemajuan pertanian, perumahan dan bekalan air dan lainnya.

Saya tidak dapat menafikan bahawa dengan adanya Perbadanan ini maka pihak Kerajaan Negeri mesti dapat merancang dengan lebih efficient untuk melaksanakan berbagai-bagai tugas dalam tanggungjawabnya. Tetapi di sini suka saya mendapat tahu sama ada Perbadanan itu dikehendaki mengadakan kira-kira dan juga laporan tahunan. Sama ada pihak Kementerian ada mengambil langkah-langkah yang wajar untuk mengawasi segala kegiatan-kegiatan Perbadanan supaya menentukan kegiatannya adalah dijalankan secara teratur dan sempurna dan saya harap bahawa Yang Berhormat Timbalan Menteri boleh memberi sedikit penjelasan tentang hal ini.

Tuan Yang di-Pertua: Saya jemput Yang Berhormat Timbalan Menteri.

6.44 ptg.

Dato' Shahrir bin Abdul Samad: Tuan Yang di-Pertua, saya mengucapkan banyak terima kasih kepada penglibatan Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam membahaskan Rang Undang-undang di hadapan kita pada petang ini.

Saya mengucapkan terima kasih kepada Ahli Yang Berhormat dari Tanah Merah yang telah memberi hujah-hujah yang pada pendapat saya, adalah tepat dan sangatlah membayangkan dengan jelas hasrat Kerajaan untuk meminda Akta Pemerbadanan (Kelayakan Pihak Berkuasa Perundangan Negeri). Soal-soal tentang pengawalan, pelaburan dan sebagainya akan memanglah menjadi satu perkara yang dipandang berat oleh Kerajaan dan pandangan-pandangan Ahli Yang Berhormat dari Tanah Merah itu akan sentiasa dijadikan panduan kepada Kementerian ini dan juga Menteri yang berkenaan dalam soal mengawal dan mengawasi perjalanan badan-badan yang akan ditubuhkan melalui pindaan kepada Rang Undang-undang ini.

Berhubung dengan hujah-hujah daripada Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar, sukalah saya menyatakan bahawa

sebarang pengawalan kewangan memerlukan asas sistem kewangan yang teratur dan oleh sebab itulah di dalam pindaan kepada Akta Pemerbadanan (Kelayakan Pihak Berkuasa Perundangan Negeri) ini apa yang ditegaskan ialah bahawa perjalanan badan-badan dan juga PKEN ini kesemuanya hendaklah secara berodit dan segala pemeriksaan menghendaki penyimpanan akaun Perbadanan secara teratur dan juga diberikan kuasa yang khusus kepada Menteri Kewangan untuk membuat peraturan-peraturan tertentu untuk menguatkuasakan perkara ini dan juga perenggan 17 di dalam Schedule 11 memberi kuasa kepada Menteri dan Menteri Kewangan untuk mengarahkan pegawai-pegawai tertentu untuk membuat pemeriksaan atas segala buku akaun dan urusaniaga Perbadanan.

Dengan pindaan ini untuk mengadakan perenggan ini, ini membuatkan bahawa memberikan kuasa kepada Menteri dan Menteri Kewangan untuk mengawasi dengan sepenuhnya perjalanan serta soal-soal kewangan di dalam badan-badan yang ditubuhkan oleh pihak-pihak negeri dan kuasa yang saya sebut tadi tidak diberi dalam peruntukan yang sedia ada.

Jadi untuk menerangkan kepada Ahli Yang Berhormat dari Kuala Lumpur Bandar, sukalah saya menyatakan bahawa kuasa yang diberikan kepada Kerajaan memanglah lebih daripada apa yang sedia ada dari segi soal pengawalan perjalanan kewangan badan-badan yang ditubuhkan oleh Kerajaan Negeri. Itulah sahaja, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, saya kemukakan bagi diputuskan bahawa soalnya ialah Rang Undang-undang ini dibacakan kali yang kedua sekarang.

Usul dikemuka bagi diputuskan dan disetujukan.

Rang Undang-undang dibacakan kali yang kedua dan diserahkan kepada Dewan sebagai Jawatankuasa.

Dewan bersidang sebagai Jawatankuasa.

Rang Undang-undang ditimbangkan dalam Jawatankuasa.

(Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Jawatankuasa*)

Fasal 1 hingga 5 diperintahkan menjadi sebahagian daripada Rang Undang-undang.

Jadual diperintahkan menjadi sebahagian daripada Rang Undang-undang.

Rang Undang-undang dilaporkan dengan tidak ada pindaan: dibacakan kali yang ketiga dan diluluskan.

RANG UNDANG-UNDANG PERTUBUHAN BERITA NASIONAL MALAYSIA (PINDAAN)

Bacaan Kali Yang Kedua dan Ketiga

6.50 *ptg.*

Timbalan Menteri Penerangan Dr Ling Liong Sik: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan Rang Undang-undang yang diberi nama "Suatu Akta untuk meminda Akta Pertubuhan Berita Nasional Malaysia 1967" untuk dibaca bagi kali yang kedua.

Cadangan dalam Rang Undang-undang ini ialah bagi Jadual atau Schedule Akta tersebut dan tidak mengenai Badan Akta itu. BERNAMA iaitu Agensi Berita Nasional adalah sebuah badan berkanun yang ditubuhkan pada tahun 1967 di bawah Akta Pertubuhan Berita Nasional Malaysia 1967. Pentadbiran BERNAMA dijalankan melalui dua badan iaitu Lembaga Pengelola dan Majlis Penyeliaan. Lembaga Pengelola BERNAMA adalah bertanggungjawab bagi pentadbiran manakala Majlis Penyeliaan adalah bertanggungjawab dalam hal-hal penyeliaan BERNAMA. Kandungan keahlian dan syarat-syarat perlantikan serta pentadbiran kedua-dua badan Lembaga Pengelola dan Majlis Penyeliaan itu adalah dinyatakan di dalam Jadual Akta tersebut. Pada masa ini Pengerusi dan Ahli-ahli Lembaga Pengelola adalah dilantik bagi memegang jawatan selama 3 tahun dan adalah layak dilantik semula untuk jangka waktu yang sama.

Rang Undang-undang ini bertujuan membolehkan Pengerusi dan Ahli-ahli Lembaga dilantik bagi tempoh untuk 3 tahun atau kurang dari 3 tahun dan adalah layak dilantik semula bagi tempoh yang tidak lebih dari 3 tahun.

Perenggan 3 Bahagian I Jadual Akta BERNAMA 1967 menetapkan bahawa 4 orang Ahli Lembaga hendaklah mewakili Radio Malaysia, Televisyen Malaysia, Jabatan Penerangan dan Bahagian Penerangan Luar

Negeri. Walau bagaimanapun, dengan tercantumnya Radio Malaysia dan Televisyen Malaysia sebagai satu jabatan iaitu Jabatan Penyiaran maka perwakilan dari Badan-badan yang tersebut didapati tidak sesuai. Rang Undang-undang ini bertujuan membetulkan keadaan tersebut dengan menamakan wakil-wakil Jabatan Penyiaran dan Kementerian Penerangan.

Menurut para 1 Bahagian II Jadual Akta BERNAMA 1967 tempoh ahli jawatan bagi ahli-ahli Majlis Penyelia termasuk Yang di-Pertuanya ialah 3 tahun dan mereka adalah layak dilantik semula bagi tempoh yang sama. Fasal 3 Rang Undang-undang ini mencadangkan membolehkan ahli-ahli Majlis Penyeliaan memegang jawatan tidak lebih dari 3 tahun dan adalah layak dilantik semula bagi tempoh tidak lebih dari 3 tahun.

Para 4 Bahagian II Jadual Akta BERNAMA 1967 tidak menetapkan tempoh supaya Majlis Penyeliaan bermesyuarat selepas mesyuaratnya yang pertama ketika ditubuhkan. Bagi membolehkan Majlis Penyeliaan menjalankan tugasnya dengan lebih berkesan maka Rang Undang-undang ini bertujuan memperuntukkan supaya Majlis Penyeliaan bermesyuarat sekurang-kurangnya sekali setahun selepas mesyuarat pertama ketika penubuhannya.

Fasal 3 Rang Undang-undang ini juga bertujuan memperuntukkan supaya Setiausaha Lembaga Pengelola BERNAMA menjadi Setiausaha kepada Majlis Penyeliaan. Ini adalah untuk mengatasi masalah yang dihadapi sekarang kerana perlantikan Setiausaha boleh dibuat pada mesyuarat penubuhan Majlis tersebut dan tidak ditetapkan terlebih dahulu.

Timbalan Menteri Kebudayaan, Belia dan Sukan (Dato' Chin Hon Ngian): Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, soalnya ialah satu Rang Undang-undang bernama, "Suatu Akta untuk meminda Pertubuhan Berita Nasional Malaysia 1967" dibaca kali yang kedua dan sekarang terbuka untuk perbahasan. Ahli Yang Berhormat dari Ulu Trengganu.

6.54 *ptg.*

Tuan Alias bin Md. Ali (Ulu Trengganu): Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong Rang Undang-undang ini dan saya

fikir adalah kena pada tempatnya pindaan-pindaan yang dicadangkan oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri Penerangan tadi dipertimbangkan dan diluluskan oleh Dewan ini.

Tuan Yang di-Pertua, dalam membahaskan pindaan ini izinkanlah saya menyentuh beberapa hal yang saya rasa patut dipertimbangkan oleh Lembaga Pengelola BERNAMA. Yang pertama ialah mengenai penyaluran berita-berita perdagangan. Pada masa ini BERNAMA mempunyai satu Bahagian yang khusus mengeluarkan berita-berita mengenai perdagangan seperti laporan mengenai saham dan sebagainya yang agak mendapat sambutan baik juga daripada pihak pelanggan-pelanggan tempatan dan juga pelanggan-pelanggan luar negeri. Akan tetapi untuk menjadikan Bahagian ini satu bahagian yang benar-benar berkesan dan dapat memainkan peranan yang aktif maka perlulah pihak BERNAMA mengadakan satu kerjasama dengan bahagian-bahagian perdagangan berita-berita luar negeri seperti Reuters, UPI dan sebagainya oleh kerana syarikat-syarikat berita luar negeri ini mempunyai contacts yang menyeluruh di seluruh dunia dan pihak BERNAMA boleh mempunyai kekuatannya dalam coverage di dalam negeri maka itu gabungan daripada kedua-dua Berita Nasional Malaysia dan Berita Agensi Luar Negeri ini boleh memberi faedah kepada pelanggan-pelanggan.

Saya mencadangkan supaya dibuat peraturan, arrangement yang berasaskan faedah bersama supaya BERNAMA dan Berita-berita Agensi International ini mengadakan kerjasama khususnya dalam bidang commercial news, mungkin tidak boleh diadakan satu peraturan yang memestikan Berita-berita Agensi Luar Negeri ini menyalurkan berita-beritanya melalui BERNAMA tetapi saya percaya perkara ini dapat dilakukan dengan mudah mengenai berita-berita commercial. Seperti yang kita ketahui macam Reuters mempunyai pelanggan yang banyak di Kuala Lumpur sedangkan investment mereka tidaklah begitu banyak dan ini adalah tidak adil bagi Berita Nasional Malaysia yang mempunyai investment yang besar bagi menubuhkan Bahagian ini sedangkan sharenya di dalam market tidak begitu memuaskan.

Perkara kedua yang hendak saya sentuh di sini adalah mengenai perkara penubuhan wakil BERNAMA di Singapura. Perkara ini

telah menjadi satu perkara yang sudah lama dibincangkan dan sampai sekarang masih belum ada tanda-tanda menunjukkan bahawa BERNAMA akan dapat menubuhkan satu cawangannya di Singapura iaitu rakan kita yang paling dekat dalam ASEAN. BERNAMA sudah pun menubuhkan pejabat-pejabatnya di semua ibu kota negara ASEAN yang lain seperti Bangkok, Manila dan Jakarta akan tetapi masih belum dapat menubuhkan pejabatnya di Singapura dan saya difahamkan pihak Kerajaan Singapura agak keberatan mengizinkan BERNAMA menubuhkan pejabatnya di Singapura kerana sebab-sebab yang mereka sendiri lebih tahu. Bagaimanapun dengan semangat ASEAN saya percaya pihak Kementerian dan juga Kementerian Luar Negeri akan dapat mencari jalan berunding dengan pihak Kerajaan Singapura supaya terdapat aliran berita dua hala yang lebih meluas di antara Singapura dan Malaysia dan saya dukacita mengatakan bahawa pada masa ini kita lebih mengetahui hal-hal yang berlaku di Washington atau London daripada apa yang berlaku di Singapura dan begitu juga sebaliknya orang-orang Singapura lebih banyak tahu hal-hal yang berlaku beribu-ribu batu jauhnya daripada apa yang berlaku di Kuala Lumpur. Ini adalah satu keadaan yang tidak sihat kalau kita betul-betul berminat untuk membentuk suatu komuniti ASEAN yang bersatu-padu dan bersefahaman maka adalah perlu bagi kita mencari jalan supaya dapat diadakan suatu penyaluran berita yang bebas antara sebuah ibu kota dengan sebuah ibu kota yang lain. Tuan Yang di-Pertua, saya juga ingin menyentuh sedikit mengenai perkara latihan kakitangan dalam BERNAMA.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, Rang Undang-undang ini hanya untuk meminda sebagaimana yang ada dijelaskan dalam Fasal 1, 2 dan 3 bagaimana yang diterangkan oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri. Jadi tidak mustahaklah perkara-perkara latihan. Kita tidak membincangkan Akta ibu.

Tuan Alias bin Md. Ali: Tuan Yang di-Pertua, saya menyentuh tugas Lembaga ini.

Tuan Yang di-Pertua: Kalau Lembaga boleh.

Tuan Alias bin Md. Ali: Saya cakap ini ialah untuk tugas-tugas Lembaga Pengarah BERNAMA. Saya fikir pihak Lembaga Pengarah BERNAMA patut mengadakan

program-program latihan yang efektif supaya wartawan-wartawan kita dapat ditingkatkan keupayaannya oleh kerana saya perhatikan kita sekarang menghadapi kekurangan para wartawan yang cekap yang dapat melaporkan sesuatu Berita dengan tepat dan betul dan adalah mustahak untuk Lembaga Pengarah BERNAMA ini mengadakan satu latihan untuk petugas-petugas BERNAMA dengan cara tersusun. Begitu juga oleh kerana sekarang ini pihak BERNAMA dan pihak-pihak badan-badan yang menguruskan Bilik Berita di RTM mempunyai satu scheme of service yang sama iaitu scheme of service Cabinet Committee yang telah diluluskan itu, maka ada baiknya kalau dapat diusahakan satu macam interchangeability of staff supaya dapat diadakan pertukaran di antara kakitangan RTM, Bahagian Berita dan kakitangan berita BERNAMA untuk menentukan kakitangan-kakitangan yang ada satu sentiasa cukup.

Begitu juga, Tuan Yang di-Pertua, saya mengesyorkan supaya pihak Kementerian ini mengkaji balik kemungkinan Bahagian Akhbar dalam Jabatan Penerangan itu kalau ada kemungkinan disatukan dengan BERNAMA oleh kerana saya nampak ada duplication, dalam kerja-kerja dan tugas-tugasnya walaupun agak berbeza sedikit tetapi lebih kurang begitulah kiranya dan kalau tidak mustahak sangat dibuat secara berasingan saya fikir eloklah untuk menyelamatkan kakitangan dan menyelamatkan wang, Bahagian Akhbar ini dicantumkan dengan BERNAMA

Tuan Yang di-Pertua, inilah sahaja dan saya dengan penuh hati menyokong Rang Undang-undang ini.

Tuan Yang di-Pertua: Tidak Ahli Yang Berhormat lagi hendak mengambil bahagian, saya jemput Yang Berhormat Timbalan Menteri menjawab.

7.03 ptg.

Dr Ling Liong Sik: Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu, saya mengucapkan ribuan terima kasih kepada Yang Berhormat dari Ulu Trengganu oleh kerana pandangan-pandangan yang baik yang diberi atas bahasan ini.

Ahli Yang Berhormat dari Ulu Trengganu telah menyentuh atas berita perdagangan yang sekarang ini diedarkan bukan sahaja

oleh BERNAMA tetapi juga agensi-agensi berita negara-negara asing seperti Reuters, AP, UPI, AFP. Dan cadangan Ahli Yang Berhormat dari Ulu Trengganu iaitu untuk gabungan di antara BERNAMA dan juga agensi-agensi negara asing, saya percaya adalah satu pandangan yang baik dan ini akan dirujuk kepada Lembaga Pengarah BERNAMA untuk diberi pertimbangan yang sewajarnya.

Ahli Yang Berhormat dari Ulu Trengganu juga menyentuh di atas pejabat BERNAMA di Singapura yang sampai setakat ini belum dijadikan. Apa yang saya hendak beritahu kepada Ahli Yang Berhormat itu adalah walaupun masa telah lama tetapi usaha telah dan sedang serta akan dijalankan untuk mendapat persetujuan pihak Kerajaan Singapura. Saya berseuju juga dengan Ahli Yang Berhormat dari Ulu Trengganu iaitu atas semangat ASEAN kerjasama yang lebih erat patut diadakan di antara Malaysia dan juga Singapura.

Atas masalah latihan, pada setakat ini BERNAMA mengadakan satu unit khas untuk latihan sahaja dan sekarang mengadakan beberapa rancangan tempatan dan luar negeri untuk melatih kakitangan-kakitangan yang ada di BERNAMA. Seperti rancangan tempatan ialah melalui Institut Akhbar Malaysia (Malaysian Press Institute) di mana berbagai kursus-kursus dijalankan untuk melatih Pemberita-pemberita BERNAMA. Dan juga melalui Asia-Pacific Institute of Broadcasting Development (A.P.I.B.D.) di mana ada banyak kursus-kursus mengenai journalism yang disertai oleh kakitangan-kakitangan BERNAMA. Dan juga BERNAMA mengadakan rancangan-rancangan di luar negeri seperti dengan izin, attachment of journalists kepada agensi-agensi negara asing seperti AFP dan Institute Mass-Communication di negara India. Di masa hadapan juga BERNAMA akan mengadakan satu penukaran kakitangan di antara agensi-agensi di ASEAN. Dengan itu pada setakat ini kami rasa rancangan latihan adalah mencukupi.

Lain-lain ulasan daripada Ahli Yang Berhormat dari Ulu Trengganu akan diberi perhatian yang sewajarnya. Sekian, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, soalnya ialah Rang Undang-undang ini dibacakan bagi kali yang kedua sekarang.

Usul dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Rang Undang-undang dibacakan kali yang kedua dan diserahkan kepada Dewan sebagai Jawatankuasa.

Dewan bersidang sebagai Jawatankuasa.

Rang Undang-undang ditimbangkan dalam Jawatankuasa.

(Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Jawatankuasa*)

Fasal 1 hingga 3 diperintahkan menjadi sebahagian daripada Rang Undang-undang.

Rang Undang-undang dilaporkan dengan tidak ada pindaan: dibacakan kali yang ketiga dan diluluskan.

Majlis Mesyuarat bersidang semula

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, Dewan ditangguhkan sehingga suatu tarikh yang belum ditetapkan.

Dewan ditangguhkan pada pukul 7.10 malam.